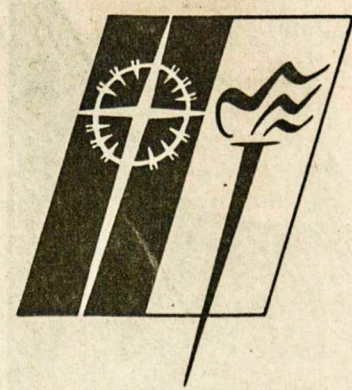

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 36 (2635) 2000 RUGSĖJIS-SEPTEMBER 5

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

NUMERIO KAINA - \$1

Mokykla be atostogų

Po vasaros atostogų mokyklose prasideda nauji mokslo metai. Milijonai į jas sugrįžta tęsti pradėto mokslo. Pirmąsiosios, pilni nežinios ir baimės, pradeda. Yra betgi viena, nuo nebeatmenamų amžių veikianti mokykla, kuri niekada neužsidaro ir neatostogauja. Tai - gyvenimo mokykla.

JI BE išimties privaloma visiems. Ilga, nuostabi ir reikalinga. O svarbiausia, kad joje negalima pasirinkti "dėstomų" dalykų. Turime priimti viską, ką ji duoda ir dažnai tuoj pat apsispręsti, kaip su tais dalykais elgtis. Kiekviena pasiūla, pagunda ar ir besidriekianti paprasčiausia kasdienybė reikalauja sprendimo, nuo kurio priklauso, koks būsi, ką turėsi, ko galėsi sulaukti. Tai tęsiasi visą gyvenimą nuo pat mažens iki giles senatvės - vis atsiranda klausimų klausimėlių, kuriuos reikia išspręsti, džiaugtis, kad nutarta gerai, gailėtis dėl padarytų klaidų, kurios normaliai virsta pamokomis. Sudėtingesniais atvejais dažnai klausinėjama kitų, ieškoma nuomonių prieš darant sprendimus. Yra betgi nemažai žmonių, kurie nenori kitų patarimų, juo labiau pamokymų, nes nori patys vieni viską įveikti. Ir vieni, ir kiti mokosi toje pačioje gyvenimo mokykloje. Nebūtų lengva pasakyti kuriems geriau sekasi. O tai dažniausiai priklauso nuo užduočių dydžio ar svarbos. Be to, jei asmuo darydamas sprendimą žino, kad pasekmės palies tik jį vieną, yra kur kas lengviau apsispręsti, nutarti. Tačiau kai vieno asmens padaryti sprendimai liečia kitus, ir nuo vienokios ar kitokios nutarties priklauso grupinė veikla, sėkmė ar nepasisekimai - sprendimų atsakomybė daug didesnė, nes pasimokyti iš padarytų klaidų vienam yra ne tas pats, kas padarytas klaidas atitaisinti šeimai, organizacijai, tautai, net valstybei.

GYVENIMO mokykla, deja, liečia visus. Nuo to nėra laisvi nei tėvai, nei vadovai, nei politikai ar bet kokių sričių ar užsiėmimų žinovai. Tik klaidų atitaisymas ne visiems vyksta vienodai - vieniems lengviau, kitiems sunkiau. Lengviau tiems, kurie padarytas klaidas tuoj pamato; sunkiau tiems, kurie jas bando pateisinti arba, užuot ryžęsi daryti kitaip ir geriau, per ilgai gaišta ieškodami kaltininkų. O blogiausia su tais, kurie iš viso sąmoningai ar nesugebėdami neatpažįsta klaidų, jų nemato ar nenori matyti ir po įvykių nesėkmių jokių rimtesnių išvadų nenori daryti, užsispyrę laikosi įsitikinimo, kad ką aš darau, yra visada gerai. Šitokie asmenys yra patys pavojingiausi vadovai, nors kartais dėl savo malonių savybių, populiarumo ar sugebėjimų priskaldyti pažadų kalnus, patraukia balsuotojų minias, per daug nesirūpinančias kokiais keliais einama, nes, girdi, vadas žino ką daro. Nėra abejonės, kad vadovaujančiais pasitiktų reikiama. Labai klampi būtų bet kokia darbuotė be pasitikėjimo. Tačiau pastarasis neturėtų būti aklas. Šalia pasitikėjimo vadovaujančiais būtina vis stebėti, kiek ir ką jie gyvenimo mokykloje išmoka, kaip suklupę keliai ir ar nori taip jau ir toliau nieko nepasimokę šliaužti manydami, kad taip turi būti. Atsimintina, kad gyvenimo mokykla kiekvienam yra svarbi, išduodanti pažymėjimus bei diplomus, ne iš popieriaus padarytus. O tai yra - patirtis, praktika, aiškesnis gyvenimo sąrangos pažinimas. Šiais nuostabiais dalykais ir visa pažanga remiasi. Patirtis skirto vertybes, kuria teorijas bei naujas idėjas. Ir taip iš kartos į kartą kraunasi brangios sanklodos, taip kuriamas gyvenimas sau ir kitiems. Č.S.

KANADOS ĮVYKIAI

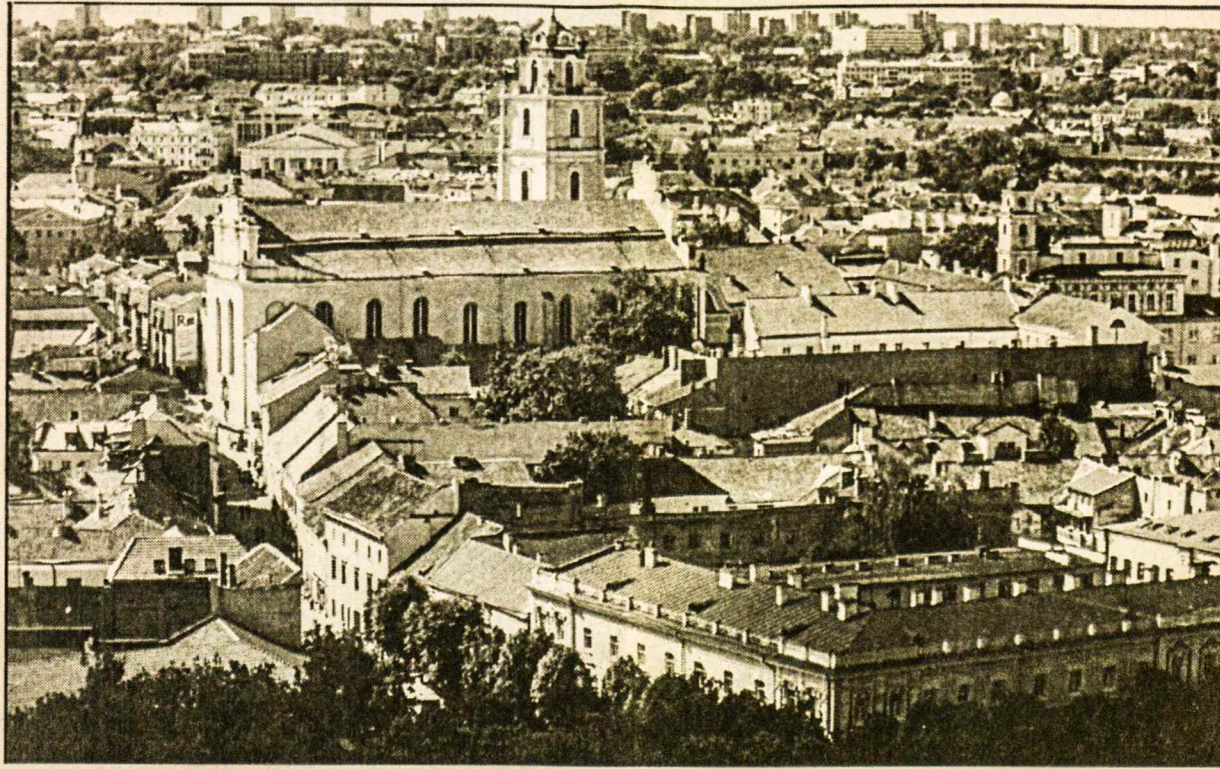
Kanadiečiai daug keliauja

Kanada ketvirtoje vietoje tarptautinių kelionių statistikoje. Pasaulinė turizmo organizacija paskelbė 1999 metų duomenis, kurie rodo, kad 59 kanadiečiai iš šimto per metus sykį iškeliauja į platų pasaulį. Apie 80% keliauja į JAV, o likusieji 20% į kitas šalis. Populiariausios ir dažniausiai lankomos JAV valstijos buvo Njujorkas, saulėtoji Florida ir Vašingtono valstija. Jungtinių tautų organizacija negailėjo pagyrimų Kanados turizmo agentūrai už labai stropų ir pavyzdinę keliavimo duomenų rinkimą bei klasifikavimą, kuris galėtų būti pavyzdžiu visiems. Tačiau Kanados smulki turizmo statistika vedama kitu reikalu: norima surinkti žinių, kodėl kanadiečiai taip gausiai keliauja į JAV. Jų analizė, tikimasi, padėtų pristabdyti tą kelionių su JAV deficitą. Vien tik šių metų pirmame pusmetyje turizmas atnešė Kanadai \$780 milijonų nuostolių, iš kurių \$480 milijonų turistų pasikeitimo su JAV. Palyginimui, daugiau negu kanadiečiai keliauja šveicarai (beveik kiekvienas gyventojas keliauja per metus sykį į užsienį), olandai ir britai. Vokiečiai tik truputį atsiliekę nuo kanadiečių. JAV, nors turistų į užsienį skaičiumi pra-

lenkia visus, bet nuosimčiaiškai skaičiuojant stovi dešimtoje vietoje: per metus tik vienas iš dvidešimties amerikiečių išsiruošia užsienin.

Chirurgas Tim Winton, skrisdamas iš Toronto į savo naują darbovietę Edmontone, išgelbėjo šalia jo sėdinčios 83 metų senutės gyvybę. Y. Langlois, tik ką prasidėjus skrydžiui, gavo tris širdies priepuolius iš eilės ir jos širdis sustojo plakusi. Dr. T. Winton širdies masažu ir adrenalino injekcija ją atgaivino iki kol ji buvo perkelta į greitosios pagalbos automobilį lėktuvui nusileidus Vinipege. Senutė, kuri gyvena Sudbury, jau pasveiko, ir visiems pasakoja apie šį savo išgyvenimą: "Išvaizduok man! Kas galėjo pagalvoti, kad aš keliaudama taip staiga sunkiai susirgiu ir šalia manęs sėdės gydytojas".

Apie 10,000 baudų už judėjimo taisyklių pažeidimus buvo panaikinta Toronte, nes per 15 mėnesių teismai nepajėgė jų peržiūrėti. Provincijos teisingumo ministerija pastebėjo, kad "žiūrint iš finansinio taško" geriau apsimoka užmiršti baudas, negu atidaryti eilę naujų teismo patalpų ir skirti daugiau teisėjų, kad laiku būtų peržiūrėtos baudos. (Nukelta į 8-tą psl.)

Vilniaus senamiestis nuo pilies kalno. Matyti universitetas ir kiti pastatai

Nuotr. G. Kurpio

"Tarp dangaus ir žemės"

Lietuvos jaunimo dienos, sutraukusios į Vilnių penkis tūkstančius dalyvių iš viso krašto

GENOVAITĖ GUSTAITĖ, Vilnius

Dar taip neseniai plevėsusias baltas gairėles, kvietusias į giesmių vakarą "Lietuva gieda Kristui", pakeitė žalios, skelbiančios kitą 2000-ųjų metų krikščionybės jubiliejaus renginį - Lietuvos jaunimo dienas. Jų pagrindinė tema įrašyta gairėlėse - "Tarp dangaus ir žemės". Anot dienų globėjo Vilniaus arkivysk. Audrio Juozo Bačkio, tema turėtų būti įdomi jaunimui. Juk žmogus kojomis jaučiasi žemėje, o savo troškimais (tiesos, teisingumo, laisvės, meilės) siekia dangų. Šventės organizatoriai - Vilniaus arkivyskupijos jaunimo centras ir Lietuvos vyskupų konferencijos 2000 m. jubiliejinis komitetas. (Iš pradžių komandoje buvo 5 žmonės, vėliau padaugėjo iki 16; darbo nuo 1999 m. spalio mėn. Muzika (giesmėmis, koncertu) rūpinosi Vaida Spangelevičiūtė iš krikščioniškosios muzikos studijos "Musica aeternitatis").

Ekumeninis renginys

Tris dienas (liepos 28-30) Vilniaus Kalnų parke vykusiuose renginiuose dalyvavo apie penki tūkstančiai jaunimo iš visos Lietuvos, iš vyskupijų (Telšų, Šiaulių, Kaišiadorių, Panevėžio, Vilkaviškio, Kauno ir Vilniaus), taip pat atvyko svečių iš Latvijos, Lenkijos, Ispanijos, Vokietijos; buvo pakviesta ne-

igaliųjų bei atliekančių bausmes.

Susirinko tradicinių krikščioniškų bendrijų - katalikų, evangelikų liuteronų ir stačiatikių - jaunimas. Vilniaus arkivysk. A. J. Bačkio pastebėjimu, Bažnyčia pamažu išeina iš katakombų. "Dury buvo atvertos visiems" - sakė jaunimo centro vadovė Birutė Švedaitė.

Nakvynės, maistas, užsiėmimai

Šventės dalyviai gavo nemokamą nakvynę (mokyklose, vienuolynuose, parapijų namuose). Nemokamai buvo ir maitinami. (Virė, dalijo kareivėliai, todėl kaip skanu, įdomu buvo ypač panelytėms...). Beje, vegetarai galėjo rinktis, nebuvo užmiršti. Šventės sąmatoje vienam dalyviui skirta 16 Lt; Lietuvos vyskupai davė 200,000 Lt. Už tuos pačius pinigus (taigi taip pat nemokamai) kiekvienas galėjo gauti bilietą į teminius užsiėmimus pagal savo pasirinkimą. O temų įvairovė didelė, tai "Ilgą erdvę tarp dangaus ir žemės": "Ar tarp dangaus ir žemės verta statyti kalėjimus?", "Kas yra pašaukimas?", "Žmogaus pėdsakai žemėje" (kiek dešimčių augalų ir gyvūnų rūšių išnyksta per vieną dieną, ar Žemė kada nors galės išsėsti, ką padarai tu jai išsaugoti?), "Matyk žmogų, ne jo spalvą" (ką reiškia mūsų žvilgsniai gatvėje, palydintys kitokios odos žmogų, kur mūsų pakantumas?), "Jėzus tarp mūsų".

Iš Lietuvos jaunimo dienų. Vilniaus Kalnų parke susitelkęs jaunimas iš viso krašto sveikina vieni kitus

Nuotr. D. Labučio iš "Respublikos"

Numatytos ekskursijos, pavyzdžiui, į Signatarų namus, parodą "Krikščionybė Lietuvos mene", į Katedros požemius, į susitikimą su skautais ir t.t. Kalnų parke visą laiką budėjo greitosios pagalbos mašina, bet jos neprireikė, nors besiskundžiančių galvos, gerklės skausmais, pasitempusių kojų raumenimis netrūko, tokių kasdien atedavo net iki 80.

Taikos ugnelė

Tiek jubiliejinį metų, tiek turtingoje jaunimo dienų programoje viena pagrindinių temų - socialinė taika. Ją išpūdinčiausia atskleidė ugnies ir taikos akcija, vadinamoji "Altenbergo šviesa". Atėityje bus skiriamas dėmesys eksperto ir tranzito skatinimui, informacinės visuomenės plėtrai bei kovai su kontrabanda.

Ekumeninės pamaldos

Šeštadienį varpų skambėjimo sukviesti į ekumenines pamaldas kartu meldėsi katalikai, protestantai, ortodoksai; į giesmės skambėjimą lietuvių, rusų kalba. (Dalyvavo ortodoksų jaunimo choras iš Vilniaus). Kristus troško, kad "visi būtų viena". Visi kalba "Tėve mūsų" maldą, išreiškiančią priklausymą vienai krikščioniškai šeimai, ir susikabina rankomis. Nes Tavo yra karalystė ir galybė, ir garbė per amžius. Amen". Pamaldose vietoj vargonų skambėjo elektroniniai sintezatoriai, gitaros, saksofonas. Muzikos kuriama nuotaika priminė ne tiek giesmes, kiek linksmas jaunimo dainas: tarp jų ir garsoįrašio giesmė "Emmanuel". Bet, not arkivysk. A. J. Bačkio, "Dievą galima šlovinti tik su džiaugsmu".

Pramoginė dalis

Kaip pastebėjo spauda iš tų 5000 nedaugelis savo kelionės tikslu tenorėdė tikėjimą, maldą. Daugeliui tokioje šventėje dalyvaujančių pirmą kartą rūpėjo susipažinti, pasilinksinti. Todėl ypač laukiama buvo šeštadienio vakaro. Tuomet skambėjo vis didesnį dėmesį patraukianti krikščioniško (rusų roko) grupė "Centralnii most" (Centrinis tiltas) ir "Enter top", taip pat lietuvių folkloro grupės "Airija" bei Aistė Smilgevičiūtė su grupe "Skylė". (Nukelta į 3-čią psl.)

Savaitė Lietuvoje

JAV remia Lietuvą

ELTOS/LGTIC žiniomis, JAV prezidentas Bill Clinton laiške Lietuvos prezidentui Valdui Adamkui pažadėjo Amerikos paramą Lietuvos euroatlantiškiems siekiams - stojimui į Šiaurės Atlanto sąjungą (ŠAS/NATO). Taip pat buvo padėkota už V. Adamkaus laišką, teigiamai vertinantį JAV vykdytą Baltijos valstybių inkorporavimą į Sov. Sąjungą nepripažinimo politiką ir jos reikšmę Lietuvai sunkiais sovietinės okupacijos metais. B. Clinton pabrėžė, jog Amerikos įsipareigojimas laisvai ir nepadalytai Europai nepasikeitęs.

Pagerėjo ūkio veikla

Lietuvos ministeris pirmininkas Andrius Kubilius tvirtina, kad krašto ūkis rodo atsigavimo ženklų, nors dar yra nemažai sunkumų. Pirmąjį 2000-ųjų pusmetį 2% išaugo BVP, vidutinis darbo užmokestis padidėjo 51 litu, dvigubai sumažėjo VVP palūkanų normos, tačiau Valstybinio draudimo fondo "Sodra" ir valstybės biudžeto trūkumai bei augantis nedarbas ir prastas mokesčių surinkimas trukdo ūkio plėtrai.

Ministerio pirmininko nuomone, vyriausybė turėtų būti pertvarkyta taip, kad ji "taptų patikimu verslo partneriu, perduodant jai nebūdingas ūkines funkcijas privačiai iniciatyvai", praneša BNS/LGTIC. Jo manymu, "bankrutuojančių ar bankrutavusių įmonių gelbėjimas nepasiteisina, o tik sukuria sąlygas įvairiai, įskaitant ir nusikalstamai, veiklai". Atėityje bus skiriamas dėmesys eksperto ir tranzito skatinimui, informacinės visuomenės plėtrai bei kovai su kontrabanda.

Rūpi LRT finansai

Visų Lietuvos seimo frakcijų, išskyrus Jungtinę Demokratų ir Tėvynės laudies partiją, vadovai pasirašė kreipimąsi į vyriausybę dėl Lietuvos radijo ir televizijos finansų krizės. Jame siūlyta spręsti LRT skolų pertvarkos klausimą, rasti papildomų lėšų šioms metams, o kitų metų biudžete skirti tiek pinigų, kiek jų būtina įstatymais numatyta LRT veiklai atlikti, praneša ELTA/LGTIC. Parlamentarai taip pat siūlė vyriausybei skirti būtinas lėšas šių metų seimo rinkimų vajui ir skubiai parengti valstybės rinkliavos priemonę už LRT teikiamas visuomenės paslaugas.

LRT praėjusius metus baigė su 13 mln. litų skola, o šių metų įsiskolinimas gali siekti apie 26 mln. litų. Keliolika stambių LRT kreditorių laukia skolų grąžinimo ir kreipiasi į teismus. "Lietuvos telekomas", kuriam LRT yra skolingas per 800,000 litų, jau nutraukė dalį aptarnavimo. Seimo rinkimo

vajaus metu LRT teks transliuoti apie 120 valandų rinkimų agitacijos laidų, už kurias Vyriausioji rinkimų komisija žada mokėti tik simbolinę 100,000 litų sumą, nors vienos laidos sukurimas ir transliavimas per televiziją kainuoja per 12,000 litų, per radiją - 3,000.

Partijoms rūpi ūkis

Rugpjūčio 18 d. Žemės ūkio rūmuose Kaune aštuonių partijų vadovai pasirašė susitarimą dėl žemės ūkio ir kaimo plėtros. Dokumente numatyta kasmet žemės ūkio reikmėms skirti ne mažiau kaip 10% valstybinio biudžeto lėšų ir deramai pasirūšti bei padėti ūkininkams stojant į Europos sąjungą. Taip pat numatyta skatinti lietuviškų produktų gamybą, vartojamą bei ginti vietinę rinką.

Kaip skelbia BNS/LGTIC, sutartį pasirašė Centro sąjungos, Demokratų partijos, Krikščionių demokratų partijos, Naujosios sąjungos, Nuosaukių konservatorių, LDDP, Socialdemokratų partijos ir Valsietčių partijos atstovai. Lietuvos konservatoriai (Tėvynės sąjunga) ją pasirašė rugpjūčio 19 d. savo konferencijoje, o remia bei žada antieiti laiku prisidėti ir Liberalų partija.

Nauji diplomatiniai ryšiai

Lietuvos vyriausybė rugpjūčio 23 d. priėmė nutarimą, kuriuo užmegzami diplomatiniai santykiai su Afrikos šalimis Nigerija ir Azijos Brunėjaus Darusalamu. Brunėjus laikomas galima rinka Lietuvos eksportui, tačiau, kaip rašo ELTA/LGTIC, pagrindinis Lietuvos interesas yra politinis bendradarbiavimas. Lietuva tikisi, kad per 2003 metų rinkimus į JT Saugumo tarybos nenuolatinius narius abi valstybės palaikys jos kandidata.

Brunėjus turi didžiulius naftos bei dujų išteklius, todėl ir didelę finansinę galią, gerus santykius su JAV. Nigerijoje irgi yra didelės naftos atsargos, tačiau jos ekonomika priklauso nuo pasaulinių naftos kainų, yra priversta importuoti žemės ūkio produktus iš užsienio dėl didėjančio gyventojų skaičiaus.

"Kursko" katastrofoje

Barentso jūroje nuskendušiam rusų kariniame povandeniniame laive "Kursk" žuvo Šiaulių miesto gyventojos sūnus, 20 m. amžiaus Sergejus Vitčenka, vienas iš 118 įgulos narių. Laivas nuskendo rugpjūčio 12 d. Rugpjūčio 23 d. buvo paskelbta gedulo diena Rusijoje. Tą dieną Rusijos ambasadoje Vilniuje užuojautų knygoje pasirašė daugiau kaip šimtas žmonių, tarp jų seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis ir kiti žinomi politikai. RSJ

Šiame numeryje

Mokykla be atostogų

Patirtis skirto vertybes, kuria teorijas bei naujas idėjas

"Tarp dangaus ir žemės"

Melstasi už taiką tarp įvairių tautų, religijų, kultūrų

Lietuvos saugumas ir Rusija

Mes negalime būti patenkinti, kai prie Rusijos artėja karinis blokas

Rinkiminės partijų sąjungos

Lietuvai yra reikalinga konkrečiai veiksmais paremta politika

Klaipėdos krašto kapinių naikinimas

Privatūs kapų plėšikai nebuvo ir nėra baudžiami

Apie laiką ir laikrodį Lietuvoje

Problemos nebūtų, nes gamtoje viskas gula ir kelia su saule

Dainavos partizanų kovos

Heroininis mirties žengimas ir yra mirties peržengimas

Plaukiant laivu Amazonės upe

Jie pašoka, o paskui išveda ir mus kartu pašokti

Istorikui Mičiuliui - šimtas metų

Skambėjo dainos, smuikų garsai, sveikino buvę jo mokiniai

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672. FAX 905 275-6755. E-mail: tevzib@pathcom.com

Publications Mail Registration No. 9408. CPM 1001760

LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai".
REDAGUOJA: kun. dr. P. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, C. Senkevičius, G. Gaizutienė. Metinė prenumerata – \$43, pusmetinė – \$22, mėnė – \$53, garbės – \$63. Oro paštu į užjūrius – \$140, paprastu paštu – \$45. Amerikoje – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuostata. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiskia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular \$43.00, patron \$53.00, sponsor \$63.00 per year. PERIODICALS Postage paid at Lewiston, NY. U.S. POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

LIETUVOS KANKINIAI

Kan. Vaclovas Dambrauskas

V. Dambrauskas gimė 1879 m. Baigė Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos-filosofijos fakultetą ir 1910 m. gavo kunigo šventimus.

1927 m. kun. V. Dambrauskas buvo paskirtas Kuršėnų parapijos klebonu. Čia ėmėsi statybos naujos šventovės, kuri buvo pradėta, bet vėliau statyta nuo 1920 m. Energingo kunigo dėka šventovės statyba baigta 1933 m. Tada kun. V. Dambrauskas galėjo visą dėmesį sukiesti į katalikiškų organizacijų veiklos puoselėjimą parapijoje. Įvertinant kunigo nuopelnus, V. Dambrauskas buvo paskirtas Telsių vyskupijos garbės kanoninku.

1941 m. rusų kariuomenei traukiantis iš Lietuvos, Kuršėnai buvo nuolat bombarduojami. Nedidelę grupelę tikinčiųjų drauge su kun. kan. V. Dambrausku tomis dienomis glaudėsi šventovėje ir šventoriuje, tikėdamiesi apsaugoti nuo bombardavimų. Tačiau besitraukiantys iš Lietuvos raudonarmiečiai 1941 m. birželio 23 d. kun. kan. V. Dambrauską suėmė, klebonijoje padarė kratą. Kuniga, jo šeimininkę bei du studentus raudonarmiečiai nusiavedė į miestelio centre esantį kariuomenės štabą, kur jie buvo apkalinti vokiečių palaikymu. Vietiniams milicininkams buvo pavesta siuntusiuosius išvesti į šalia buvusio dvaro parką ir sušaudyti. Bevekdant juos visus ir sušaudymo vietą, kanaaninkas liepė kaliniams atsiklaupyti, suteikė jiems išsirimą. Parke buvo iškasta duobė. Ten kan. V. Dambrauskas žiauriai nužudytas. Kiti trys sušaudyti vesti pasauliečiai paleisti gyvi. Kunigai palaikę vėliau žmonės rado parke duobę, į kurią buvo įmesti ir dviejų arklių lavonai.

Kun. kan. V. Dambrausko kūnas palaidotas Kuršėnų šventoriuje.

Kun. Povilas Racevičius

P. Racevičius gimė 1908 m. netoli Laukuvos miestelio, Tauragės apskrityje. 1933 m. buvo įšventintas kunigu. Mokydamasis seminarijoje, papildomai gilinosi bažnytinės teisės srityje, bendradarbiavo "Ryte". 1938 m. buvo paskirtas Joniškio gimnazijos kapelionu ir parapijos vikaru. Įsteigė ateitininkų organizaciją, platino religinę spaudą. 1940 m. išvairius kapelionus iš mokyklų, liko Joniškio vikaru.

Prasidėjus karui ir lėktuvams bombarduojant Joniškio miestą, kunigas P. Racevičius, lydimas Joniškio parapijos tarnautojo Vlado Kaselio, pasitraukė iš miesto į netolimą Bariiūnų kaimą, kur ir praleido kelias dienas. 1941 m. birželio 27 d. rytą nutarė grįžti į miestą, kur kelyje į Joniškį juos sulaukė sunkvežimiu važiuojanti enkavedistai ir vietos mokytojas komunistas, kuris juos pažino. Sumtuosius nusivėžė į miškelį netoli Kriukų miestelio ir ten sušaudė. Vietos gyventojai, radę nužudytuosius, laikinai palaidoję Kriukų žemėje, o 1941 liepos 2 d. kun. P. Racevičius buvo perlaidotas Joniškio šventoriuje.

Kun. Pranas Gustaitis

Gimė 1910 m. Vainuto miestelyje (Tauragės apskr.). 1929 m. įstojo į Telsių kunigų seminariją, kurią 1936 m. baigė. Į kunigus įšventintas 1936 m. Pastoracinį darbą dirbo Tauragės parapijoje. 1941 m. paskirtas klebonu Pašilių miestelyje (Raseinių apskr.). Nuo 1945 m. balandžio mėn. ėjo klebono ir

dekano pareigas Kaltinėnuose (Tauragės apskr.). Vengdamas represijų, 1945 m. rugsėjo mėn. išvyko iš savo parapijos ir slapstėsi įvairiose vietose pas kunigus bei kitus asmenis. Jo paties prašymu 1945 m. spalio mėn. paskirtas klebonu Viešėnų miestelyje (Telsių apskr.) ir šias pareigas ėjo iki pat suėmimo. Veikė ateitininkų organizacijoje. Okupacijų laikais buvo pagrindinio Lietuvos skautų brolijos vyr. kapelionu.

Vokiečių okupacijos metais kun. P. Gustaitis teikė pagalbą žydų tautybės asmenims ir išlaisvino ne vieną vokiečių suimtą asmenį, dalyvavusį partinėje sovietų veikloje.

Lietuvos TSR NKVD Tauragės apskrities skyriaus nutarimu kun. P. Gustaitis 1946 m. sausio 18 d. buvo suimtas už tai, kad "būdamas priešiška nusistatęs prieš tarybinę valdžią, turėjo ryšių su ginkluotomis gaujomis, kurioms išduodavo fiktyvius dokumentus, palaikė ryšius su vokiečių parašintininkais ir aprūpino juos šaudmenimis, o taip pat pamaldų metu bažnyčioje sakė antisovietinius pamokslus".

Kartu buvo suimtas ir nuo 1945 m. kovo mėn. kun. P. Gustaitis namuose slapstėsis buvęs nepriklausomos Lietuvos diplomatas E. Misevičius, kurį kun. P. Gustaitis slėpė vyskupo V. Borisevičiaus prašymu. Baudžiamoji byla buvo įtraukta į bendrą 5-ųjų asmenų, tame tarpe vysk. V. Borisevičiaus, E. Misevičiaus, bylą.

Tardymo metu kun. P. Gustaitis patvirtino, kad jam "sovietinė valdžia nepatinka ir jos atžvilgiu nusiteikęs priešiška", todėl palaikė ryšius su partizanais ir, būdamas Pašilių parapijos klebonu, 1945 m. pradžioje išdavęs metrikus-liudijimus 40-50 (vėliau teigta, kad tik 25) partizanams. Tai leido jiems laisviau lankytis vieniemiuose ir gyvenvietėse.

Kun. P. Gustaitis atsisakė pateikti sovietiniam saugumui bet kokius duomenis apie šiuos partizanus. 1944 m. per Kalėdas kun. P. Gustaitis Pašilių šventovėje išklaušė išpažintis 50-60 asmenų, kurie gyveno nelegaliai ir slapstėsi nuo mobilizacijos į sovietinę armiją. Velionis prisipažino, kad 1945 m. vasarą kėlė kartų partizanams per tarpininkus davė religinės literatūros, maisto. Taip pat prisipažino, kad 1944-1945 m. šventovėje pamoksluose pasisakė prieš sovietinę armiją, prieš ateistines jaunimo organizacijas, kvietė tėvus auklėti vaikus religine dvasia, skaitė "antisovietinius" vysk. V. Borisevičiaus ganytojiškus laiškus.

Dirbdamas pastoracinį darbą Pašiliuose, 1945 m. pradžioje kun. P. Gustaitis, lankydamasis pas ligonį, susitiko su šį Vokietijos perverstų trijų asmenų grupę, kurie turėjo organizuoti partizaninius būrius Lietuvoje. Kun. P. Gustaitis pasirūpino jų tolimesniu slapstymusi, teikė jiems pagalbą. Per kun. P. Gustaitį, E. Misiūną ir vysk. V. Borisevičių jie susisiekt su centrine pasipriešinimo vadovybe. Kun. P. Gustaitis, dirbdamas Pašiliuose, 1945 m. sausio-balandžio mėn. slėpė ir besislapstantį nuo sovietinės valdžios vokiečių karį.

Tardymo metu kalintas Lietuvos TSR MGB vidaus kalėjime 1946 m. rugpjūčio 28 d. Vilniuje įvyko LTSR NKVD kariuomenės karo tribunolo uždavimas teismo posėdis. Jo metu kun. P. Gustaitis prisipažino išdavęs metrikus-liudijimus asme-

Lietuvos saugumas ir Rusija

Naujosios "Lietuvos aid'o" vadovybės dėmesys palinko į Rusijos pusę. Tai rodo išsamus jos pokalbis su Rusijos ambasadoriumi Vilniuje J. Zubakovu, aiškinančiu, kad Lietuva iš rytų ir vakarų apsupta Rusijos karių pajėgų, turi jaustis saugi

J. P. KEDYS, Vilnius

Rusijos ambasadorius Vilniuje J. Zubakovas priėmė "Lietuvos aid'o" direktorių A. Pilvelį, kuris praktiškai yra laikraščio savininkas, nes turi 80% "LA" akcijų ir turėjo su juo ilgą pasikalbėjimą, nes atsakė net į 28 A. Pilvelio klausimus, liečiančius svarbias Lietuvos tautines problemas. Šio pasikalbėjimo tekstas buvo paskelbtas "LA" 2000.VII.29 laidoje. Jis užima 13/4 laikraščio puslapio. Čia pateikiama svarbesni klausimai.

A. Pilvelis: "Prez. V. Adamkus paskelbė kreipimąsi, kuriam kritikuojama seimo daugumą už vedamą politiką su Rusija. Kaip Jūs vertinate šį kreipimąsi?"

Ambasadorius: "Vertinu labai teigiamai. Jis savalaikiškas ir konstruktyvus. Aš, suprantama, nenorėčiau kalbėti apie Jūsų vidaus problemas, kalbu tik apie kreipimosi dalį, kuri liečia Rusiją ir Lietuvos santykius. Rusijoje labai vertinamas dialogas su Lietuva, kuris yra pagrįstas lygia partneryste, abiejų šalių interesų gerbimu ir aktyviu bendravimu. (...) Įsitikinęs, kad naujų impulsų abiejų šalių bendradarbiavimui suteiks planuojamas Lietuvos prez. V. Adamkaus vizitas į Maskvą."

A. Pilvelis: "Lietuvos seimas pirmą kartą įstatymą, kuriuo įpareigojama vyriausybė siekti, kad Rusija kompensuotų žalą, kurią Lietuva patyrė per SSRS valdymo metus. Ar seimas teisingai pasielgė?"

Ambasadorius: "Mūsų pozicija šiuo klausimu išdėstyta Rusijos užsienio reikalų ministerijos pareiškime. Jame priimtą įstatymą vertinamas kaip antirusiška iniciatyva, žingsnis bloginantis Rusijos ir Lietuvos santykius..."

A. Pilvelis: "Kai kurie dūmos deputatai yra pareiškę, kad dėl tokio seimo sprendimo nebūtų ratifikuota Lietuvos-Rusijos sienos sutartis."

Ambasadorius: "Kiekvienas deputatas ir seime ir dūmoje gali reikšti savo nuomonę. Mes esame suinteresuoti gerų kaimyninių santykių plėtojimu. Tai patvirtinta ir naujoje Rusijos užsienio politikos koncepcijoje, kurią patvirtino prez. V. Putinas."

A. Pilvelis: "Bet dūmos delegacija, kuri turėjo atvykti į Lietuvą, oficialų vizitą atidėjo."

Ambasadorius: "Tas vizitas buvo atidėtas, nes būtent tą dieną seimas priėmė įstatymą dėl žalos kompensavimo. Taip dūmos atstovai parodė kritišką požiūrį į seimo nutarimą."

A. Pilvelis: "Rusijos žiniasklaidoje pasirodė kai kurių dūmos atstovų pasisakymų, iš kurių galima daryti išvadą, jog šios sutarties ratifikavimas siejamas ir su dabar atliekančių bausmę M. Burokevičiaus ir J. Jarmalavičiaus išlaisvinimu."

Ambasadorius: "Tai tų deputatų asmeninė nuomonė. Mums labai sunku komentuoti kiekvieno deputato nuomonę ir dūmoje, ir seime."

A. Pilvelis: "Gal turite omenyje seimo p-ko pavaduotojos Rasos Juknevičienės teiginį, kad Jūsų pasiuntinybėje dirba labai daug saugumo darbuotojų? Berods ji pasisakė, kad net pusė."

Ambasadorius: "Su šiuo klausimu jums geriau kreiptis į ponį Juknevičienę. Juo labiau, kad ji teigia, jog turi savo informacijos šaltinius. Deja, nors aš neįpratęs pyktis su gražiomis moterimis, tačiau esu priverstas pasakyti, kad ji sakė netiesą."

A. Pilvelis: "Norėtume išgirsti Jūsų nuomonę apie 'Mažikių naftos' ir 'LUK oil' santykius. Ar galima tikėtis, kad Rusija natūraliai ties kielis jos reikės?"

Ambasadorius: "Mūsų pasiuntinybės neužiima verslo ir nims, vengiantis mobilizacijos į sovietinę armiją. Rugpjūčio 28 d. buvo paskelbtas nuosprendis – kun. J. Gustaitį sušaudyti. Prieš mirtį draugui kunigui iš kalėjimo rašė: "Mūsų vargai ir kancijos baigiasi. Esame neteisti mirties bausme. Mirštame nežinodami savo kaltės".

Mirties bausmė kun. J. Gustaitiui buvo įvykdyta 1946 m. lapkričio 18 d. Palaidotas bendrume kape Vilniuje, Tuskulėnų dvaro teritorijoje.

Vatikano radijas

komerciniais klausimais. 'LUK oil' yra privati kompanija. Dabar tarp 'Williams' ir 'LUK oil' vyksta normalios derybos, paimama komercinių verslo interesų. Reikia išspręsti naftos kainos, produkcijos, realizacijos ir kitus klausimus. Ir jokios politikos ten nėra. Tie, kurie žiūri į politinius motyvus, klysta".

A. Pilvelis: "Rusija pareiškė norą pirkti arba išnuomoti Ignalinos atominę elektrinę. Kokią kainą galėtų pasiūlyti Rusija?"

Ambasadorius: "Tokį Rusijos atominės energijos ministerijos pasiūlymą pirmiausia piktavo ekonominiai motyvai. Nuo pernai prasidėjo Rusijos ekonomikos pakilimas ir stiprėjimas... Dėl to iškilo reikalas statyti AE Rostove. Dabar galima prognozuoti, kad šią žiemą su panašia problema susidurs Šiaurės vakarų regionas, kuris galėtų būti patogus ir abiems šalims naudingas Ignalinos AE produkcijos vartotojas. Norėčiau priminti, jog Ignalinos AE buvo statoma, kad teiktų energiją Lietuvai, taip pat Rusijos Šiaurės vakarų regionui."

Atitinkamos Rusijos žinybos, dalyvavusios projektuojant ir statant Ignalinos AE, teigia, kad jos techninė būklė leidžia ilgai ir saugiai eksploataciją. Tai patvirtina ir tarptautinės ekspertizės. Todėl atominės energijos ministerija ir pateikė abiem šalims naudingų pasiūlymų, tarp jų – elektros energijos eksportą į Rusiją, arba AE nuomą. Be to, mūsų šalis pareiškė esanti pasirengusi spręsti visas problemas, susijusias su AE eksplotavimu, jos saugumu, darbo vietų išlaikymu."

A. Pilvelis: "Rusija neprieštarauja, kad Lietuva ruošiasi stoti į Europos s-gą. O kaip vertinamas mūsų šalies noras stoti į NATO?"

Ambasadorius: "Mūsų pozicija šiuo klausimu yra pastovi ir nesikeičia. Mes negalime būti patenkinti, kai prie Rusijos sienų artėja karinis blokas. Pastaruoju metu pirmiausia iš Baltijos regiono girdime pareiškimus, kad Rusija pakeitė savo požiūrį į tolesnį NATO plėtrą. Pasakysiu tiesiai: tai apsirikiimas. Manome, kad panašios informacijos sklaidimas – tai mėginimas savo norais pakeisti tikrovę. Noras bendrauti su alijansu jokiū būdu nekeičia mūsų principinio negatyvaus požiūrio į NATO plėtros planus. Rusija gerbia visų šalių teisę rūpintis nacionaliniu saugumu. Bet visais atvejais NATO stiprėjimą derinsime su savo nacionaliniais interesais. Manome, kad valsty-

bės, norinčios stoti į NATO, gali plėtoti su šiuo alijansu savo ryšius ir į jį nestodamos".

A. Pilvelis: "Rusija jau turi bendrą sieną su NATO nare Lenkija".

Ambasadorius: "Viena – siena su Lenkija ir visai kita – dar turėti bendrą sieną su NATO per Lietuvą. Keičiasi geopolitinė padėtis".

A. Pilvelis: "Anksčiau Sovietų S-gos oficialioji propaganda teigė, kad NATO yra agresyvus blokas. Ar nepasikeitė Rusijos požiūris į NATO?"

Ambasadorius: "Rusija objektyviai vertina šią organizaciją. O kalbėdami apie jos agresyvumą, ar neagresyvumą, prisiminkime nesenus įvykius Kosovo. NATO ten pasiuntė kariuomenę, ignoruodama Jungtinių Tautų Saugumo tarybos sprendimą. (Ne visų narių, be tik komunistinės Kinijos ir Rusijos, J.P.K.)"

A. Pilvelis: "Lietuvoje šnekama, kad Rusija gali susijungti į karinį bloką su Kinija ir Indija".

Ambasadorius: "Geri santykiai su Kinija ne gandai, o realybė. Ką tik grįžęs prez. V. Putinas iš Kinijos tai parodė".

A. Pilvelis: "Mus jaudina buvusiu Lietuvos pasiuntinybių pastatų likimas Paryžiuje ir Romoje. Po karo juos užėmė Sovietų S-ga".

Ambasadorius: "Mūsų šalys yra pasirašiusios memorandumą numatantį, jog prieš karą buvusių Lietuvos ambasadų pastatų Paryžiuje ir Romoje klausimas bus pradėtas spręsti, parašavus susitarimą dėl Rusijos ambasados Vilniuje ir Lietuvos ambasados Maskvoje".

A. Pilvelis: "Lietuva ruošiasi seimo rinkimams. Kokių rezultatų laukiate?"

Ambasadorius: "Tai Jūsų vidaus reikalas. Aišku, norėčiau, kad rinkimuose laimėtų protingi kandidatai. Visą nulėms rinkėjai. O svarbiausia rezultato, kad pagerėtų Lietuvoje gyvenimas, laukia, manau, visi".

Direktorius A. Pilvelis pakinko daugumą tautiškai jautriausiu klausimu Rusijos ambasadoriui J. Zubakovui. Šis būdamas jau senas "politinis vilkas", taip gudriai ir švelniai į juos atsakinėjo Rusijos naudai, kad kaimynystėje kartu gyventi su Rusija nesimato jokio pavojaus! Pasak jo, Lietuvai ir be NATO yra saugus gyvenimas, nes esanti apsupta iš Rytų ir Vakarų draugiškos Rusijos. Toks pasikalbėjimas tiko, ypač prieš Lietuvos seimo rinkimus, kairiųjų sparno partijoms.

MYLIMAM VYRUI IR TĖVUI

A+A

VINCUI NORMANTUI

iškeliavus į amžiną gyvenimą, liūdesyje likusią žmoną
ISMENĄ, dukrą ELIZABETĄ ir brolius Lietuvoje
nuoširdžiai užjaučiame –

L. Morkūnienė, G. B. Trinkla

PADĖKA

BRANGIAM VYRUI, TĖVELIUI,
SENELIUI IR PROSENLUI

A+A

ALEKSANDRUI STANČIKUI

mirus 2000 m. birželio 14 d.,

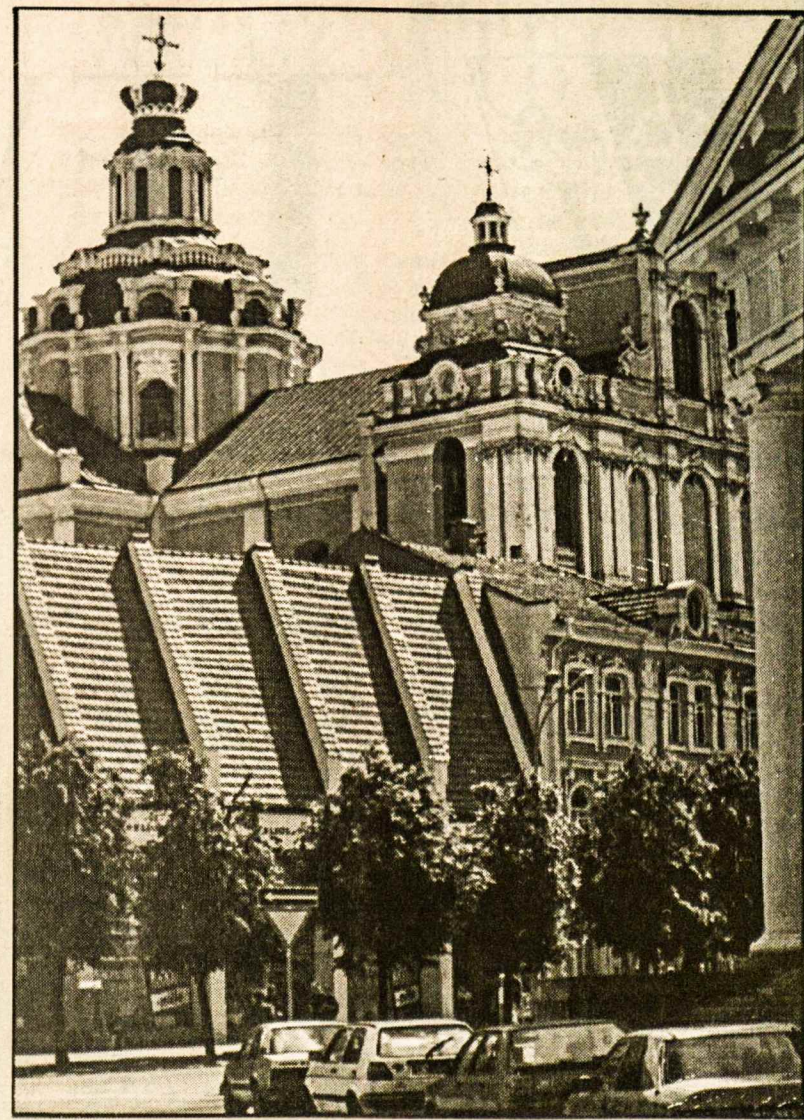
nuoširdžiai dėkojame prel. J. Staškevičiui ir kun. P. Šarpnickui, OFM, už gedulines Mišias, maldas ir palydėjimą į amžino poilsio vietą.

Dėkojame vargonininkei L. Marcinkutei už giesmes Mišių metu bei mieliems karsto nešėjams. Nuširdus ačiū tiems, kurie jį lankė ilgos ligos metu, ypač KLK moterų draugijai ir Anapilio parapijos socialinei sekcijai už lankymą bei dovanėles kiekvienų švenčių proga. Nuširdi padėka visiems dalyvavusiems už gražias gėles, už pareikštą užuojautą žodžiu bei spaudoje ir už užprašytas Mišias.

Ačiū M. Povilaitienei, B. Matulaitienei ir E. Šlekiui už aukų rinkimą; J. Girklienei už skanus maisto pagaminimą ir ponioms už skanius pyragus.

Jūsų nuširdumas – mūsų skausmo valandose, links visados mūsų atmintyje.

Žmona Zuzana, dukros – Živilė ir Rūta
su šeimomis

Šv. Kazimiero šventovė Vilniuje

Nuotr. G. Kurpio

SPAUDOS BALSAI

Rinkiminės partijų sąjungos

Vilniaus lenkų dienraštis "Kurier Wilenski" š.m. liepos 4 d. laidoje rašo: "Vakar Vilniuje buvo suformuluoti vadinamosios 'naujosios politikos' pagrindai, apie kuriuos savo metiniame pranešime tautai balandžio mėn. pirmą kartą kalbėjo prezidentas Valdas Adamkus. Iniciatyvinę 'naujosios politikos' grupę pradžioje sudarė trys, save laikantys centro jėgoms partijos – Naujoji sąjunga (socialliberalai), Centro sąjunga ir Liberalų sąjunga. Vėliau prie jų prisijungė modernieji krikščionys demokratai, kurie atsisakė nuo dešinėsios krikščionių demokratų partijos. (...) Prezidentas Valdas Adamkus, kuris paskelbė savo paramą keturių partijų iniciatyvai, pasakė, kad Lietuvai yra reikalinga konkrečiai veiksmams paremta politika ir bendradarbiavimas".

Pagal Lietuvos respublikos konstitucijos 83 straipsnį "Asmuo, išrinktas respublikos prezidentu turi sustabdyti savo veiklą politinėse partijose". Tas pats laikraštis liepos 14 d. laidoje rašo: "Vakar Lietuvos rusų sąjunga oficialiai prisijungė prie Lietuvos demokratinės darbo partijos (LDDP), Lietuvos socialdemokratų ir Naujosios demokratijos (buv. Moterų partijos) koalicijos. Ši koalicija nenuostojai vilties, kad prie jos dar prisijungs ir lenkiškos organizacijos".

Tuo tarpu Krikščionių demokratų sąjungos vadovui K. Bobeliui nesiseka sudaryti koalicijos. "Krikščionių demokratų sąjungos vadovas dar vis tikisi, kad dalyvaus rinkimuose kartu su Lietuvos valstiečių partija, nors pareiškė, kad pradės vienas. Kazys Bobelis pasipiktino, kad jo savivaldybių rinkimų partnerė Valstiečių partija ėmė kelti KD sąjungai nepriimtinas sąlygas – nesutiko, kad rinkimų sąrašuose abi partijos turėtų vienodą kandidatų skaičių" ("K.W.") 2000.VII.13).

Adamkus – Rusijos favoritas
Maskvos dienraštis "Kommersant" š.m. birželio 28 d. laidoje rašo: "Lietuvos prezidentas Rusijai pretenzijų neturi, tačiau seimo pirmininkas nori pinigų. Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus nepasirašė seimo priimto įstatymo dėl 'Sovietų Sąjungos okupacijos žalos atlyginimo', tačiau tai nereiškia, kad šis įstatymas neįsigalios. Jį pasirašė seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, kuris buvo šio įstatymo projekto iniciatorius. Pagal lietuvių apskaičiavimus ši žala siekia 267 milijonus dolerių. (...) Prezidentas Adamkus neslėpė priimtą įstatymui savo neigiamą nusistatymą, mandamas, kad jis pablogins rusų-lietuvių santykius".

Tas pats laikraštis š.m. birželio 29 d. laidoje aiškina kodėl Rusijos saugumas paleido tariaimą Lietuvos šnipą Pavelą Iljiną: "Pagal gero informuotų šaltinių nuomonę šis savotiškas Rusijos Saugumo mostas buvo Lietuvos prezidentui Valdui Adamkui

dėkingumo parodymas už atsisakymą pasirašyti Lietuvos seimo priimto įstatymo projektą, reikalaujantį iš Rusijos atlyginimo už Sov. Sąjungos Lietuvos okupaciją".

Pagal "Novoje Ruskoje slovo" š.m. liepos 31 d. laidą šiam "Lietuvos šnipui" žengiant per Lietuvos-Lenkijos sieną lietuviai muitininkai konfiskavo kompiuterio diskus, kuriuose buvo įrašyta slapta informacija apie Lietuvos žvalgybos veiklą Rusijoje.

Palankiausiai apie Adamkų atsiliepė savaitinis žurnalas "Vlast" ("Valdžia") š.m. liepos 4 d. laidoje: "Rusijos herojus, Valdas Adamkus, Lietuvos respublikos prezidentas, iškėlė savo įsitikinimų principus virš tarptautinių pareigų ir atsisakė pasirašyti seimo priimtą įstatymą dėl atlyginimo už Sov. Sąjungos okupacijos padarytą žalą".

Sunkus vienybės ieškojimas

Niekas tap visuoomenės neskaldo, kaip vienybės ieškojimas. Visus Lietuvos lenkus suvienyti siekia net keturios organizacijos. "Kurier Wilenski" š.m. liepos 19 d. laidoje kun. D. Stanczyk rašo: "Ar mums yra reikalingos net keturios to paties tikslo siekiančios organizacijos: dvi Lietuvos lenkų sąjungos, Lietuvos lenkų kongresas ir naujas padaras – Lenkų organizacijų forumas? Sąjunga – kongresas – forumas gal už kelių mėnesių persiformuos į tederaciją? (...) Kaip reikia nuspręsti žodžius 'Lietuvos lenkų sąjunga bandys suvienyti lenkiškas organizacijas? Paradoksas, kai labiausiai netvarkinga pastaruoju metu organizacija siekia kažkokio kitų organizacijų suvienijimo. Laukiame".

Laukti gali tekti ilgai, nes sprendimą kas tikrai atstovauja Lietuvos lenkam dar Lietuvos lėtai dirbantis teismas. Labiausiai susikivirčiusios yra abi LLS-gos. Ir viena, ir kita norėtų savo žinioje turėti savitrašį "Nasza Gazeta". "K.W." toje pačioje laidoje rašo: "Eilinis teismo posėdis dėl LLS-gos savitrašio 'Nasza Gazeta' priklauso mišioms nē kiek nepriartino šio klausimo sprendimo: ar savitrašį teisėtai R. Maciejkianiec (vienos LLS-gos pirmininkas) ir redakcijos darbuotojai privatizavo? Pirmas teismo posėdis įvyko beveik prieš mėnesį, bet kadangi iš 30 pakviestų Maciejkianieco žinioje esančios LLS-gos valdybos narių 29 neatvyko, byla buvo atidėta. Vakar irgi teisėja nusprendė, kad esmėje negalima bylos svarstyti, nes teismo salėje daugumos pasauktųjų nebuvo". Byla vėl buvo mėnesiui atidėta.

Išsprendus savitrašio klausimą, lengviau bus nuspręsti naujai pastatytą 5 mil. JAV dolerių vertės Lenkų namų Vilniuje priklausomybės problemą, kurių raktai dar nėra niekam išteikti. J.B.

Iškili šventė Obeliuose

JULIUS AUKŠTAITIS, Vilnius

Obelių krašto žmonės gali pagrįstai didžiulis savo garbinę ir turtingą istoriją, iš šio krašto kilusiais šviesiais žmonėmis bei didžiu patriotizmu. Tai jie įrodė 1831, 1863 metų sukilimuose, 1905 m. bruzdėjime prieš carinę okupacinę valdžią. Už nepaklusnumą jai kai kurie kaimai buvo ištisai ištremti į Sibirą, jų vieton atkelti rusai. Gaila, kad dauguma atkeltųjų vaikiaičiai ir provaikiaičiai neįsijungė į Lietuvos gyvenimą, aktyviai talkino sovietiniams okupantams.

Tęsdami gražias tautinio patriotizmo tradicijas, Obelių vyrai aktyviai dalyvavo ir partizaniniame kare 1945-1955 m., o mūšis Obelių Šilo miške įrodė, kad vienas partizanas gali kovoti prieš trisdešimt striubų, enkavedistų ir kareivių.

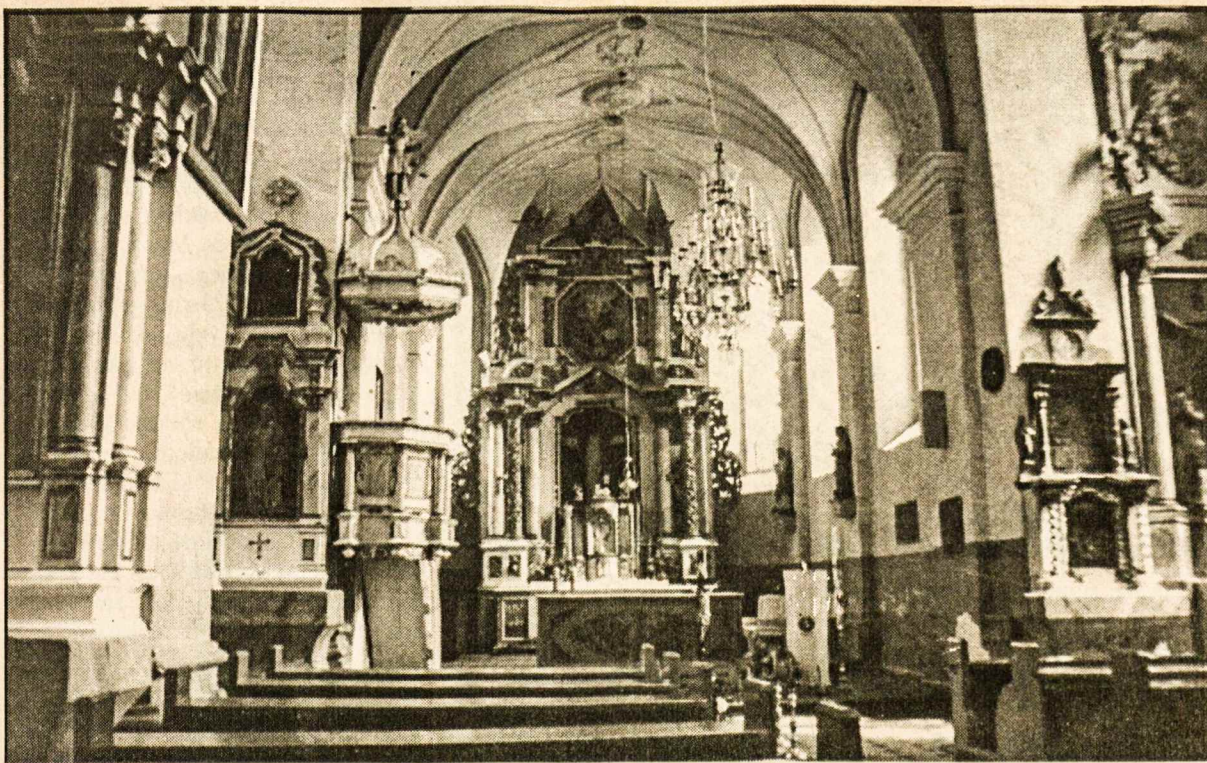
Tai įvyko 1945 m. liepos 13 d. Obelių, Kriaunų, Aleksandravėlės ir kitų apylinkų partizanų stovyklą, įrengtą miške, puolė stribai, NKGB daliniai ir reguliarioji kariuomenė. Partizanai buvo apsupti. Baudėjai ieškojo silpnos vietos, bet jos neradę buvo priversti kasti apkasus ir ruošti pozicinius karui. Kol buvo kasami apkasai, partizanai paleido miną iš minosvaizdžio ir rusų štabą. Mina užmušė baudėjų vadą. Tai sukėlė samysį prieš stovykloje. Partizanai tuo pasinaudoję išėjo iš apsupties ir persikėlė į Dusėtų girią. Mūšis truko dvi valandas. Šventė, kurią organizavo

Rokiškio rajono savivaldybė, Obelių seniūnija ir Lietuvai pagrazinti draugija, įvyko Obeliuose liepos 16 d. Didžiulė automobilių vilkstinė nuo Obelių seniūnijos pasuko į kautynių vietą. Dar matėsi gynybos apkasai, bunkerio vieta. Apkasų dalis buvo atstatyta. Daugiau nei mėnesį buvo tvarkoma mūšio vieta, iškirsti menkaverčiai medžiai ir krūmai. Ateityje bus atstatytas bunkeris. Apie mūšį papasakojo Obelių istorijos muziejaus vedėjas Andrius Dručkus ir Balio Vaičėno sesuo Vaičėnaitė.

Po Mišių šventės dalyviai pasuko į kapines prie paminklo žuvusiems partizanams. Čia kalbėjo Rokiškio rajono meras Vidmantas Kanopa, Krašto muziejaus direktorės pavaduotojas Algis Kazulėnas, Krašto apsaugos viceministeris Edmundas Simonaitis, seniūnas Eugenijus Narkūnas ir kiti. Dainas dainavo Rokiškio tremtinių choras. Padėtos gėlės žuvusiems pagerbti.

Po to įvyko Lietuvos kariuomenės iškilinė. Motorizuotos pėstininkų brigados "Geležinis vilkas" garbės sargybos kuopa ir garbės sargybos orkestras atliko šventinę programą. Šventės dalyviai buvo vaišinami kareiviškos virtuvės koše ir skania arbata.

Šventė susilaukė didelio vietos gyventojų susidomėjimo. Čia, kur sunkiai bunda patriotinė dvasia, slopinta carinio ir sovietinio okupantų, partizanų, jų padėjėjų, tremtinių kančių prisiminimas paskatins plačiau susidomėti partizaninio judėjimo ir kovų už laisvę klausimais.

Veliuonos šventovės vidus. DLK Vytauto statydinta 1421 m., restauruota 1930 – Vytauto Didžiojo metais
Nuotr. G. Kurpio

Klaipėdos krašto kapinių naikinimas

Architektūros ir statybos institutas Kaune

DR. MARTYNAS PURVINAS

Šio straipsnio autorius apie Klaipėdos krašto kapinių naikinimą skaitė išsamią paskaitą Lietuvos katalikų mokslo akademijos XVIII suvažiavime Klaipėdoje 2000.VI.29. Dėl vietos stokos čia spausdiname tik dalį paskaitos, kuri pakankamai vaizdžiai atskleidžia siaubingą būklę, dar negirdėtą Lietuvos istorijoje. Red.

Po 1944 m. Klaipėdos krašto senose kapinėse suklestėjo vandalizmas, tebesitęsiantis ir šiandien. Antkapiniai kryžiai ir paminklai buvo laužomi, nuverčiami, sudaužomi. Beveik nuo visų paminklų nuplėsti kryželiai. Akmeniniai ir betoniniai kryžiai dažnai suskaldyti. Ypač sudaužyti įrašai antkapiniuose paminkluose, epitafijos trapiose marmuro ar juodo stiklo plokštėse.

Pasakojama, kaip pokariu sovietiniai kareiviai bei stribai mėgdavo šaudyti į paminklus kapinėse, džiaugdamiesi pažirusiomis šukėmis. Ir dabar teberandame sušaudytų kryžių ir paminklų liekanų. Netrukus vandalizmas tapo masiniu – kapinės niokojo ir nemaža Klaipėdos krašto naujųjų gyventojų dalis – nebesaistoma tradicinių moralinių normų, faktiškai vykdyma sovietinio okupacinio režimo nuostatos ("sunaikinti praeities pėdsakus").

Niokojant kapines būta savotiško "išradingumo". Antai Syšos kaimo kapinėse iškastos žmonių kaukolės buvo pamautos ant stulpų.

Ugdyta naujosios kartos paniekta tradicinės krikščioniškosios vertybės, moralinės nuostatos. Antkapinių paminklų nuolaužas vaikai nešdavosi namo, naudodavo įvairiems dalykams.

Sovietmečiu Šilutės rajone mokinių klasė buvo išvežta į tuomet įprastinę talką žemės ūkyje. Per darbų pertraukėlę mokiniai žaidė gretimos kapinės – varžėsi, kas nuvers daugiau kryžių ir paminklų. Tokius "vaikų žaidimus" atlaidžiai stebėjo ten buvusi mokytoja. Taip auklėti naujieji sovietiniai žmonės.

Senosiose Klaipėdos krašto kapinėse iki dabar tebesitęsiantis masinis vandalizmas rodo visišką visuomenės vertybių orientyrų pasikeitimą po 1944 m. Dabar tebevyksta tai, kas iki 1944 m. nebuvo nei įsivaizduojama (anot senųjų krašto gyventojų "nebeliko nieko švento"). Nemaža (jei ne absoliuti) dabartinių krašto gyventojų dalis prarado katalikišką.

sios kultūros nuostatas, moralinių vertybių sistemą, patį šventybės jausmą. Nemaža pokarių atsikėlėlių net su gailėsčiu prisimena, kad jų gimtinėse vaikystės metais buvę visai kitaip, bet nebepajėgia ar nenori grįžti prie tradicinių krikščioniškųjų vertybių. Dažnai skaudi istorinė patirtis nereta atgrasė nuo tikėjimo ("jei taip baisiai viskas vyko, ar gali būti kas švento?").

Ekonominiai motyvai

Po 1944 m. desakralizuojant Klaipėdos kraštą, naikinant senąsias kapines, svarbūs buvo ir ekonominiai sumetimai – buvę sakraliniai objektai tapo pasipelnymo šaltiniu.

Būta centralizuotos sovietinių institucijų veiklos, naikinant senąsias kapines, grobiant jų vertingą įrangą. Taip buvo nugriauta Jakų-Lužų kapinių akmeninė tvora, jos akmenys nuvežti Klaipėdos uosto statyboms. Per kapines važiuodavo metalo laužo surinkėjai, į sunkvežimius sukraudavo šiame krašte gausius metalinius kryžius, kapų aptvarus ir kt.

Vėliau vis labiau iš kapinių niokojimo pelnėsi pavieniai asmenys. Net sovietmečiu (tuometinių apribojimų bei griežtos kontrolės laikais) buvo pralobusių iš kapinių grobimo, iš to pasistatęsiu nuosavus namus, įsigijusių automobilius ir pan. Iš anuomet turtingų krašto kapinių buvo išvežami dailūs brangaus akmens paminklai, parduodami paminklų meistrams ar tiesiog kitų regionų žmonėms. Tokių pagrobimų iš Klaipėdos krašto antkapinių paminklų (su kai kur išlikusiomis senųjų įrašų žymėmis) tebėra įvairiose Lietuvos vietose.

Iš kapinių pagrobtais metalinėmis kapų tvorėlėmis buvo tveriami gyvulių aptvarai, kietimai ir kt. Pagrobti iš senųjų kapinių dailūs metaliniai vartai buvo vežami į savas sodybas, kolektyvinius sodus ir kt. Įvairiems tikslams naudoti iš kapinių pagrobti ar perpirkti kapinių įrangos elementai. Tai rodo ir nemažos dalies Lietuvos gyventojų moralinių orientyrų staigų lūžį sovietmečiu – nebelaikė "nuodėmė" naudoti netgi iš kapinių pagrobta svetimą turą, nusipirkti pavogtą paminklą nuo svetimo kapo ir t.t. Pavyzdžiui, vienas Vilkyčių ūkininkas (gal neberadęs nieko vertingesnio nusiaubtose kapinėse) iš kapinių prisivežė bent senų betoninių kapų apvadų ir susikrovė juos prie savo tvarto – gal kada pravers ūkyje.

Išgalėjęs komercinius požiūris į praeities (tradicinės katalikiškos kultūros laikotarpyje) sakralinius dalykus vėlgi liudija visišką visuomenės etinių ir kt. motyvų pasikeitimą po 1944 m. Visuotinių kapinių (kaip ir kito turto) plėšimą Klaipėdos krašte galima būtų nagrinėti, lyginant jį su panašiais reiškiniais – nacionalinės okupacijos laikais nužu-

dytųjų žydų ar sovietmečių represuotųjų turto grobimu, kai dalis Lietuvos gyventojų, nepaisydama katalikiškos moralės normų, aiškių Dievo įsakymų, užsigėdė svetimo gero. Kapinių grobimas tarp šių reiškinų išsiskiria gal ypatingu cinizmu, staugiu dehumanizacijos protūkiu ir liudija ypač gilią desakralizacijos procesą (dalies Lietuvos gyventojų tarpe).

Iš senųjų Klaipėdos krašto kapinių pelyntasi visokiais būdais. Daug kapų buvo iškasta grobikams tarp mirusiųjų palaičių ieškant vertingesnių dalykų – auksinių dantų ar pan. Daug kur krašto kapinėse tebesitęsia seniau ir dabar išrausti žmonių kaulai, sutrūnijusių karstų dalys ir pan. Klaipėdos krašto senųjų kapinių likučiai ypač buvo nusiaubti po 1990 m. "metalų bumo" laikais, kai buvo grobiami paskutiniai metaliniai dirbiniai ir vežami parduoti supirkėjams už menkutes kainas. Pavyzdžiui, paskutinis metalinis kryžius iš Verdainės kapinių buvo pavogtas 1995 m., tada pagrobta bent pusė metalinių kryžių iš Sausgalvių kapinių. Ir dabar nugyventame krašte kapinių grobimas, palaikų iškasimas tebelieka paplitusiu verslu ar pragyvenimo (dar dažniau girtuokliavimo) šaltiniu. Taip nugyventoje Oplankio dvaro sodyboje likusi Ulanovų šeima nuodugniai plėšia senųjų kapinių liekanas apylinkėse.

Privatūs kapų plėšikai nebuvo ir nėra baudžiami. Jei dėl žydų kapinių kasinėjimo buvo keliamos baudžiamosios bylos (būta ir nuteistųjų, matyt, ir dėl politinių – diplomatinį sumetimų), tai Klaipėdos krašto kapinių plėšimas buvo beveik legali veikla. Su senųjų kapinių niokijimu kiek bandydavo kovoti tik nebegausūs krašto senbuviai, kai kur sugebėję išsaugoti bent dalį buvusių kryžių ir paminklų (taip Rambynio – Bitėnų kapinių dalį atkūrė ir gynė Elena Grigolaitytė-Kondratavičienė su šeima).

Dabartinių krašto gyventojų dalies demoralizacija, visuomenės desakralizaciją skatino kelis dešimtmečius užsitęsęs sovietinis ūkininkavimas, kai nepaisyta nei gamtos, nei kultūros, nei juolab religijos. Pavyzdžiui, pokariu statant gyvulių ūkius prie Piktupėnų užsiimta "racionalizacija" – statybinių medžiagų "taupymu". Į tų ūkių pamatus buvo sukrauti Piktupėnų didžiųjų kapinių antkapiai ir paminklai. Ne vienos kapinės Klaipėdos krašte sovietmečiu buvo tiesiog nuartos, amžinojo poilsio vieta paversta "žemės ūkio naudenomomis". Taip pavyzdiniame – parodomajame Juknaičių tarybiname ūkyje pasieglta su Jaktelių kaimo kapinaitėmis. Po to sielvartauta, kad net mirusieji truko sovietiniam žemės ūkiui – jų palaikai įsiveldavo į padargus, mechanizatoriai

(Nukelta į 4-tą psl.)

Dabar arba niekad!

Ar mūsų Švietimo ministeris patenkins mūsų lūkesčius?

ALGIMANTAS LELEŠIUS, Kazlų Rūda

Idėją dėl atskiro rezistencijos kurso mokyklose kėliau prieš pusketvirtą metų (1997 m. sausio 10 d. "Tremtinio" numerį ir "Lietuvos aidą"). Deja, tai buvo balsas šaukiančio tyruose. Manau todėl, kad žmones lig šiol bausto tam tikras baimės jausmas, jie nedrįsta (nors eina vienuoliktieji nepriklausomybės atkūrimo metai!) reikalauti to, kas tautai teisiškai priklauso, būtent deramo rezistencijos istorijos dėstyto mokyklose.

Depolitizacija, vykdoma mokyklose, virto depolitizacija. Kalbos apie tautinę mokyklą taip ir liko kalbomis. Vienas filosofas net išsireiškė: "Kuo didesnis patriotas, tuo didesnis idiotas". Rezultatų ilgai laukti neteko. Jaunimo sąmonė, kaip ir gamta nemėgsta tuštumos. Jeigu ji neužpildoma patriotiniu, religiniu, estetiniu turiniu, joje atsiranda polinkio į blogi apraiškos.

Mokyklose sparčiai plinta narkotikai. Jaunimas nusikalsta, yra savižudybių atvejų (pirmąjam pasaulyje), kai kurie jaunuoliai buriasi į nusikalstamas gaujas ir šurpindami visuomenę žudo vienas kitą.

Mokyklų istorijos programose tautos kančios ir rezistencijos temai skiriama vos viena valanda. Tautos pasipriešinimo ir kančios istorija prilygsta legendinio didvyrio Margirio žygdarbiui. Tai neišsprendžia dvasingumo, kurio taip trūksta jaunimui, versmė. Versmė, kuri, deja, beveik nepanaudojama auklėjimui. Jaunimas beveik nedalyvauja mūsų politinių kalinių ir tremtinių renginiuose, nedalyvavo jis ir antikomunistiniame kongrese.

O mūsų gretos dėl garbaus amžiaus sparčiai retėja. Gali taip atsitikti, kad nebus kam eiti prie mūsų pastatytų paminklų ir kryžių laisvės kovotojų atminimui. Atskiram rezistencijos kur-

sui puikiai tiktų N. Gaškaitės "Pasipriešinimo istorija 1944-1953 m.", kurią geriausiai būtų dėstyti X-tose klasėse (kad ir pagrįdines mokyklose būtų dėstoma). Žinių patikrinimui turėtų būti egzaminas, kad moksleiviai rimčiau žiūrėtų į dalyką. Tai būtų ypatingas pagarbos žuvusiems laisvės kovotojams (kurių dauguma neturi net kapo!) išraiška.

Požiūris į mano idėją ryškiai pasikeitė, kai parašiau apie šią problemą seimo pirmininkui prof. V. Landsbergiui ir gavau iš jo viltingą atsakymą. Straipsnis apie tai buvo paskelbtas š.m. liepos 27 d. "Tremtynyje". Įrodinėju, kad ši idėja gali prieš seimo rinkimus suburti patriotinių įsitikinimų žmones.

Liepos 29 d. Marijampolėje įvyko Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos ir politinių kalinių sąjungos tarybos konferencija (vadovas seimo narys A. Stasiškis). Konferencija priėmė mano pasiūlytą atitinkamą nutarimą švietimo ir mokslo ministeriui gerb. K. Platelui. Pasiūlyau panašias rezoliucijas priimti šauliams (beje, esu šaulys), Marijampolės miesto ir rajono konservatoriams. Kalbėjau siu arkivyskupu Sigitu Tamkevičiu. Jis žadėjo apgalvoti, kokių būdu Bažnyčia gali paremti šią iniciatyvą.

Jeigu seimo rinkimus pralaimėtume ir naujas švietimo ministeris atstėtų buvusio ministerio sprendimus dėl atskiro rezistencijos kurso ir karinio rengimo pamokų, tuomet turėtume dėl to kovoti. O karinio rengimo pamokas būtina grąžinti į mokyklas (buvo prieš Atgimimą), nes militarizuojama Prūsija jau gražino. Mums, mažai tautai, tuo labiau reikiai tai padaryti. Gal tik kas penktas mūsų jaunuolis tarnauja Lietuvos kariuomenėje, o karinis parengimas drausmina jaunuomenę.

Todėl labai prašome ir jus, mieli tautiečiai, "bombarduoti" laisvais mūsų Švietimo ministerį, palaikyti mus.

Amerikiečiai apie Grūto parką

Rašo "Wall Street Journal" korespondentas B. Smith

VYTAUTAS ŠEŠTOKAS, Los Angeles

Skaitant Lietuvos spaudą, matyti, kad gyventojų tarpe yra ir teigiamų, ir ypač neigiamų atsiliepimų apie Grūto parką. Tai natūralu, žmonės, kurie patyrė trionų kankinimus, nenori jų skulptūrų nei matyti, nei apie jas girdėti.

Sovietų Sąjungos laikais buvo daugybė Lenino ir kitų veikėjų skulptūrų. Kur jos dinga dabar klausia JAV laikraščio "Wall Street Journal" korespondentas, atvykęs į Lietuvą ir susizavėjęs Grūto parko sovietinių statybų paroda.

Ne taip seniai kiekviename Rytų Europos mieste, jo centre, aikštėje stovėjo po Lenino skulptūrą. Didesniam mieste – didelis Leninas, vidutiniame – vidutinis, o kokiame kaimelyje – visai mažiukas, rašo jis.

Žlugus komunizmo imperijai, išnyko ir Lenino skulptūros. Į kokią Rytų Europos šalį benuvažiuoti, niekur jų nerasi. Kur jie visi dingę? – klausia amerikietis B. Smith ir iš karto apsidžiaugia visą krūvą jų aptikęs Lietuvoje, Grūto parke.

Amerikietis pasakoja apie susitikimą su Viliumu Malinausku, 59 metų tvirtu vyriškiu, buvusiu kolūkiu pirmininku, "grybų karalystės" karaliumi, pasiryžusiu sustatyti sovietinių laikų Lietuvos skulptūras parke, kuris turi ir Disneyland patrauklumo, ir "gulagų" šiurpulo.

"Žmonės gali ateiti čia, pasijuokti iš skulptūrų", – pasakoja V. Malinauskas, atkreipdamas dėmesį į sovietinį partizanų su šalik ant kaklo, per petį permestu šautuvu ir ranka, ištiesta pušyno pusėn. Tai reiškia, kad Lietuva nebijojo komunizmo".

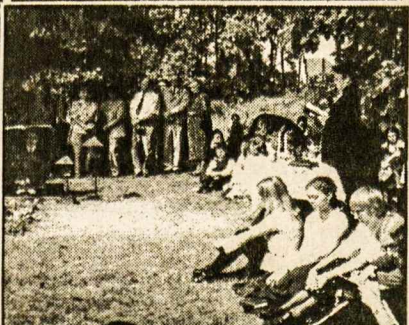
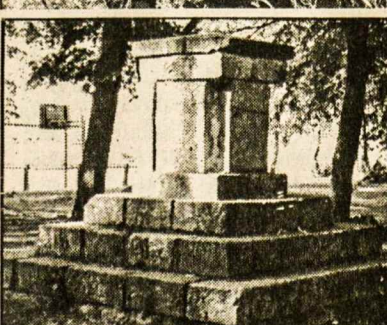
Autorius žino, kad ne visiems patinka toks projektas. Vieni laiko jį neskoningu, kiti įžiūri nostalgiją sovietinės eros. Ši mūsų istorijos dalis kupina kančios. Negalima iš jos daryti parodomąjo biznio, – piktinasi Juozas Galdikas, buvęs sveikatos apsaugos ministeris, dabar Seimo narys.

V. Malinauskas ignoruoja tokią kritiką nuo to laiko, kai jam buvo leista rodyti 50 sovietinės eros skulptūrų. Jis susitempė iš įvairiausių Lietuvos kampelių bronzines, varines, betonines skulptūras, atspindinčias sovietinio realizmo laikotarpį. Jis nusausino 50 hektarų pelkėtos žemės, pastatė pirmąją kavinę, informacijos centrą ir įsteigė nedidelį zoologijos sodą, kuriame gyvena šernai ir penkių veislių vištos. Visus parko objektus jungia mediniai takai, kurie primena Sibiro lageriuose klotus takus. Visa tai, anot V. Malinausko, atstovauja 750,000 dolerių. Nors oficialiai Grūto parkas dar neatidarytas, daugelis jį jau aplankė, palikdami po 5 litus.

Straipsnio autorius mini V. Malinausko planus: pastatyti koncentracijos stovyklą, barakus, spygliuotą tvorą; gal net aktoriai sutiks vaidinti sargybinius ir kalinius. Bet didžiausia V. Malinausko svajonė – nutiesi geležinkelį, kad žmonės galėtų iš Vilniaus atvažiuoti į Grūtą gyvulinuose vagonuose, kokias sovietai trėmė daugiau kaip 200,000 lietuvių į Sibirą ir Rusiją šiaurę. "Dabar jie bus iš-tremti tiesiai į informacijos centrą", – sakė V. Malinauskas amerikiečiui.

Toliau pastarasis aprašinėja, kur stovi bronzinė Karlo Markso statula, kur murmurinis Leninas, Stalinas. Štai ant žemės voliojasi Leninas. "Jis atsakingas už 200,000 Lietuvos žmonių genocidą, – pasakoja ekskursijų vadovė, o mes pastebime, kad jo nykštėje susisuko lizdą paukštėlis", – rašo autorius.

Baigdamas straipsnį, B. Smith rašo apie tai, kas nutiko Rytų Europoje buvusiems komunizmo eros paminklams. Vienus išijo kolekcionieriai, kiti, kaip Latvijoje, jie buvo išlydyti. Vengrijoje 41 to meto skulptūrą sudaro parodą nedideliame sodelyje Budapešto priemiestyje. Kai kur, pavyzdžiui Gudijoje, jie išdėdžiai tebestovi ant savo pakylų.

VAIZDAI IŠ SUNAIKINTŲ KLAIPĖDOS KRAŠTO KAPINŲ. 1. Nyksta senieji mediniai kryžiai, kuriuose buvo įrėšti senųjų lietuvininkų vardai ir pavardės. M. Purvinienė juos tiria, registruoja, kaip ir kitas kapų liekanas. 2. Antkapio įrašo plokštė perskelta, bet dar nesudaužyta ir nepagrobta. 3. Suniokotas senasis Rusnės paminklas žuvusiems tautiečiams Pirmajame pasauliniame kare. 4. Sovietmečiu atėjus ir sunaikinus šventoves, paplito kapinių šventės – tikintieji su kunigu susirenka dabarties kapinėse ir meldžiasi bei išreiškia pagarbą mirusiems
Nuotraukos M. Purvino

"Tarp dangaus ir žemės"

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Nuostatos

Jau per pirmą šventės renginį – susipažinimo, prisistatymo – buvo perskaitytos dalyvio Konstitucijos nuostatos, kurių laikytis priskayta griežtai, šventai. Antai II straipsnis skelbė, ką kiekvienas dalyvis privalo: karštai mylėti kitus šventės dalyvius, niekur neveluotų, į nakvynę grįžti iki 24 val. (po to gali būti neįleistas), (stengtis, kad kuo daugiau dangaus būtų žemėje. III – ką Konstitucija draudė: vaikščioti paniurus, susiraukus, piktam, šlaistytis girtam, šiukslinti. IV apie dalyvio teises: susirasti draugų, gauti valgi ir nakvynę, dalyvauti renginiuose, po trijų dienų išvažiuoti labai laimingam ir atvažiuoti į kitas jaunimo dienas. Už Konstitucijos nesilaikymą numatytos griežtos bausmės (kokios – neskelbta...).

Sunku pasakyti, ar buvo nesilaikančių, nubaustų. Tačiau girtų, šiukslinančių, besikeikiančių nesimatė, nesigirdėjo. Gal dėl to, kad buvo daug su žaliom berankovėm apsilvikiusių tvarkdaryų savanorių. Sako jie per savo uolumą šventėje visai nusi-varė. Apskirtai, jaunimas paliko mielą, gvą, gerą išpūdį.

Bacho metai

Labai gaila tik, kad niekam neatėjo į galvą tam dideliui bū-

RE/MAX
Professionals Inc., Realtor
Sales Associate
1645 Dundas St. W.
Mississauga, ON L5C 1E3
IRENA RENTELIENĖ
Pirkimo-pardavimo atstovė
Tel. (905) 270-8840 - įstaigos
(905) 507-6608 - namų
Prašu kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo klausimais. Mielai ir šviningai patarsiu.
Namokamas namų įvertinimas

Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI
TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

Matininkas
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S.
ONTARIO LAND SURVEYOR
40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7
TEL: (416) 237-1893
FAX: (416) 237-0426
E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

LAISVOJE TĖVYNĖJE

RADO KARIŲ KAULUS

Kauno rajone, Karmėlavoje, Topolių gatvėje, atliekant statybos kasinėjimo darbus, buvo atrasti žmonių kaulai bei sovietų karinės amunicijos liekanos. Įtariama, kad tai II-ojo Pasaulinio karo rusų kareivių palaikai. Kaip rašo BNS/LGTIC, karių kaulai bus užkasti miesto kapinėse. Kauno rajono policijos komisariato kriminalinės policijos komisaro V. Krasausko teigimu, nebe pirmą kartą randami karių kaulai Karmėlavoje, kur per karą vyko mūšiai tarp sovietų ir nacių kariuomenių.

PADAUGĖJO NUSIKALTIMŲ

Lietuvoje per pirmąjį šių metų pusmetį padaugėjo nusikaltimų, palyginti su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu, skelbia BNS/LGTIC, tačiau tai buvo mažesnis nusikaltimų augimas negu Latvijoje ir Estijoje. Per š.m. sausio-birželio mėnesius Lietuvoje užregistruota daugiau kaip 39,000 nusikaltimų – 1.1% daugiau negu pernai. Latvijoje jų buvo 18.7% daugiau, o Estijoje – 7.8% daugiau. Lietuvoje išaugo transporto vagystės (18.6%), padaugėjo plėšimų atvejų (9.2%). Sumažėjo išprievartavimų, vagysčių iš namų bei tyčinių nužudymų.

DALYVAVO PRATYBOSE

Lietuvos gelbėjimo laivas "Šakiai" dalyvavo Suomijos jūnaikų vyksiančiose tarptautinėse pratybose "Balex-Delta – 2000", praneša BNS/LGTIC. Pratybos, kurias rengia Rusijos valstybinė jūrų gelbėjimo tarnyba, yra skirtos skatinti tarptautiniam bendradarbiavimui naftos išsiliejimo Baltijos jūroje atveju. Mokymuose dalyvavo 9 Rusijos laivai bei 6 specializuotų tarnybų laivai iš Švedijos, Suomijos, Estijos ir Lietuvos. Buvo tobulinamos bendros taktinės priemonės naftos išsiliejimo jūroje atveju, nelaimės skelbimo, valdymo bei ryšio organizavimas. Pratybas stebėjo 28 tarptautiniai stebėtojai.

LIETUVAI "MILJONIERIAI"

Kaip praneša BNS/LGTIC, dienraštis "Respublika" rugpjūčio 25 d. paskelbė dešimt turtingiausių Lietuvos politikų sąrašą, gavęs seimo ir vyriausybės narių bei jų

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED
Member Broker, 67 First Street
Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamus, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelė Salvaitytė, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovė.
Ji mielai jums patars.
Darbo tel. 705-445-8500
Namų tel. 705-429-6428
Elektroninis paštas: salvaity@lynx.org
Tinklavietė: www.fourseasonproperties.com

Louheed Funeral Home
Žmonės, kurie atjaučia kitus
Sudbury Ontario

KAIRYS BALTIC EXPEDITING
517 Fruitland Rd., Stoney Creek, Ontario, Canada L8E 5A6
Tel: (905) 643-3334

◆ Siuntiniai į Baltijos valstybes ◆
Prieš atvažiuodami ar norėdami daugiau informacijos prašom skambinti

Genei Kairienei (905) 643-3334

PRIMU SIUNTINIUS ANTRADIENIAIS IR TREČIADIENIAIS

Petras Šturmas (Toronto raj.)	(905) 271-8781
Algis Trumpickas (Wasagos raj.)	(705) 429-2156
Bernardas Mačys	(905) 632-4558

šeimų pajamų pareiškimus. Turtingiausias yra Kūno kultūros ir sporto departamento direktorius R. Kurtinaitis (turto vertė – 10 mln. litų). Antroje vietoje – Ūkio ministeris V. Milaknis, kurio turas viršija 5 mln. litų, trečioje – Valstiečių partijos pirmininkas seimo narys R. Karbauskis (beveik 5 mln.). Sekančių septynių asmenų bendras šeimos turas taipgi buvo paskelbtas: V. Adamkus – 2.8 mln. litų, R. Rutkelytė – 2.1 mln. litų, V. Dudėnas – 1.5 mln. litų, K. Bobelis – 1.3 mln. litų, A. Žvaliauskas – 0.9 mln. litų, S. Šaltenis – 0.8 mln. litų, K. Prunskienė – 0.6 mln. litų.

VIESULAS TRAKŲ RAJONE

Rugpjūčio 19 d. staigus 70 m/s greičiu ejęs viesulas Trakų rajone Taučionių kaime griovė namus, išvartė miško pakraštį ir nuokojo aplinkines ganyklas, praneša BNS/LGTIC. Maždaug 150 metrų skersmenis sukūrus su šaknimis vertė medžius, plėšė namų stogus, išrovė keletą elektros stulpų. Šalčininkų rajone per audrą žuvo vienas gyventojas, medžiui nuvirtus ant vasarnamio, kitas buvo sužalotas. Kituose rajonuose nuo žaibo kilo penki gaisrai, kai kurie rajonai buvo be elektros. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo civilinės saugos bei departamentai atlikę tyrimus pranešė, jog padaryti nuostoliai siekė 1.3 mln. litų. Bendrovių "Lietuvos energija" padaryta apie 200,000 litų nuostolio.

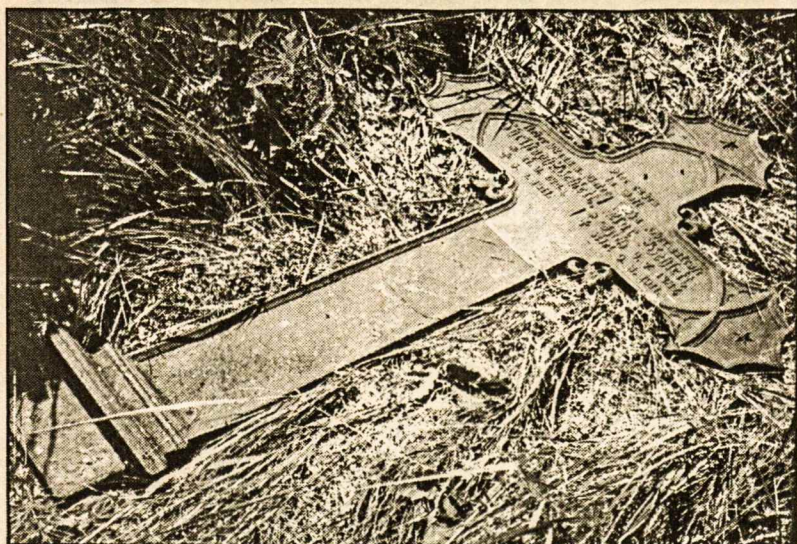
ATŠAUKTAS DIPLOMATAS

Lietuvos ambasadoje Rygoje pirmasis sekretorius Tomas Grybas rugpjūčio 7 d. buvo atšauktas iš darbo, liepos mėnesį neblaivus padaręs autoavariją važiuodamas dideliu greičiu ir nepaklūęs policijos pareigūnams, skelbia BNS/LGTIC. T. Grybo diplomatinis rangas taip pat nužemintas iš antrojo iki trečiojo sekretoriaus.

NAUJAS BENDRADARBIAVIMO SKYRIUS

BNS/LGTIC žiniomis, JAV ambasadoje Vilniuje rugpjūčio 7 d. atidarytas Gynybos bendradarbiavimo skyrius (GBS), perimančias Gynybos saugumo paramos skyriaus veiklą. Pastarasis nuo 1995 m. koordinavo tarptautines programas, pagal kurias pasirašomi susitarimai gauti JAV karinę gamybą bei paslaugas. Nuo įsikūrimo skyrius koordinavo 14.4 mln. JAV dolerių (57.6 mln. Lt.) užsienio karių karinį finansavimą Lietuvai, nuo 1996 m. Krašto apsaugos ministerija gavo perteklinės JAV gynybos gamybos už daugiau kaip 8.9 mln. JAV dolerių (35.6 mln. Lt.). Ryškiausi šių projektų – krašto apsaugos ryšių įrangos patobulinimas, įsigyjant radijo ryšių priemonių, regioninis oro erdvės stebėjimo ir kontrolės centras, užsienio kalbų centrai ir laboratorijos, BALTBAT ekipuotės įsigijimas, Baltijos gynybos kolegijos instruktorių siuntimas, JAV gamybos lengvųjų visureikių bei jų atsarginių dalių, ginklų M-16 ir M-14 bei amunicijos ir kiti projektai. Koordinuojant šiam JAV ambasados skyriui, septyni jauni lietuviai buvo priimti studijuoti JAV karo akademijose. **RSJ**

BPL Import/Export
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ IR LENKIJĄ
\$1.99 už kilogramą + \$20 už pristatymą
SKAMBINTI
905 545-8868 –
Asta arba Beatas Brasai
Siuntiniai peimami iš namų nemokamai. Perduodame pinigų.
Adresas: 23 Springer Ave., Hamilton, Ont. L8M 2W7

Išrautas ir numestas senasis kryžius, dar nepagrobtas Klaipėdos krašte

Nuotr. M. Purvino

Klaipėdos krašto kapinių...

(Atkelta iš 3-čio psl.)

turėdavo gaišti laiką, krapštydami įstrigusius žmonių kaulus iš įrenginių. Ten teko žemkase išrausti gilia duobę ir į ją buldozeriu sustumti kapinių liekanas. Jau Gorbaciovo pertvarkos metais rengtas Šilmeičių kaimo didžiųjų kapinių sunaikinimo projektas, tobulinant ūkio žemėtvarką, įsisavinant "nereikalingą" plotą dirbamai žemei, tik išlikusių senbuvų ilgamečiai protestai (nors ir arogantiškai atmeti rajono komunistų partijos vadų) sulėtino tuos užmojus, galutinai žlugusius tik 1990 m.

Egoistinės paskatos

Po 1944 m. išryškėjo ne vien sovietinio režimo brutalumas, bet ir egoistinės daugelio žmonių paskatos, sulaužiusios tradicinės katalikybės moralės nuostatas. Pavyzdžiui, sovietmečiu leista vėl laidoti Rusnės miestelio senose kapinėse. Tačiau užuot taikiusius prie buvusių paminklų, dalių metalinių kryžių ir kt., palikus senųjų gyventojų atminimo ženklus, imta viską naikinti – tuštinti erdvius plotus, ten dėstyti savus (kraštieviškai nebūdingo pavidalo) paminklus. Istorijos ir meno paminklų naikinimas tose kapinėse tebesitęsia ir šiandien. Antai Urbanų ir Pagalių šeimos praplėtė savo šeimos kapų plotus, išgraudamos greta dar likusį dailių senovinių metalinių aptvarų. Kuckailių šeima užėmė garsiųjų Rusnės Ankerių šeimos kapą (taip sunaikindamos atminimą apie miesteliui daug nusipelnčius žmones, Norvegijos karališkosios šeimos gimines).

Būta ir sąžiningų žmonių, išsaugojusių katalikybės moralės nuostatas. Antai Rusnėje buvo suprojektuota nutiesti vamzdžiūs tiesiog per šventorių – palei pat šventovę, per buvusias kapines. Tik buvęs tremtinys ir vietos katalikų aktyvus veikėjas Kazimieras Banys sugebėjo pasipriešinti tokiam projektui. Statybininkams teko tiesti vamzdžius atokiau.

Pradėta registracija

Tik po 1990 m. galėjome pradėti inventorizuoti senąsias Klaipėdos krašto kapines, registruoti keletas šimtų dabartinę jų būklę. Atliekame ir nuodugnius krašto kapinių tyrimus, sudarome jų planus, visas nuolaužas ir kt., buvusių kryžių ir paminklų žymes. Vien per 1998 m. Lauksargių – Bitėnų ruožo suregistruojame 38 senas kapines, registruojame liekanas jose, įvertindami netektis. Tokie tyrimai leidžia teigti, kad po 1944 m. Klaipėdos krašte buvo sunaikinta ar pagrobta apie 90% tradicinės kapinių įrangos (antkapinių kryžių, paminklų, aptvarų, įrašų ir kt.).

Deja, kol kas nei vietos administracija, nei policija nesiima veiksmingų priemonių stabdyti tolesnį senųjų kapinių naikinimą buv. Klaipėdos krašte. Šilutės ir Klaipėdos rajonų paminklotvarkininkai, Kultūros vertybių apsaugos departamentas bei jo padalinys Klaipėdoje tinkamai nesirūpina senosiomis krašto kapinėmis – saugotino mis net ir pagal dabar veikiančias įstatymus. Sovietmečio paminklosaugos veikėjai, likę Valskybėje paminklosaugos komisijoje, atmetė siūlymus duoti

reikšmingesnį apsaugos statusą Klaipėdos krašto kapinėms, kaip ypatingai niokojamoms ir likusioms be globos.

Kapinių niokojimo profesionalūs sociologiniai tyrimai galėtų padėti atskleisti esminius Klaipėdos krašto gyventojų bėdų, tiksliau apibūdinti ryškų socialinį, psichologinį ir kt. lūžį. Lietuvoje po sovietinės okupacijos 1944 m. To lūžio mastą ryškiai atskleidžia krašto (ir gal kitu mastu – visos Lietuvos) **desakralizacijos reiškinys**, tradicinių katalikiškos moralės vertybių bei orientyrų sistemos žlugimas (bent jau nemažos dalies žmonių sąmonėje), pakitęs žmonių požiūris bei elgsena, parodęs sovietinės bei posovietinės visuomenės savitus bruožus.

Matyt, tebeveikiant labai galingiems tabu, iki šiol vengiamai nagrinėti skaudžiausias temas Lietuvos visuomenės istorijoje, esminio lūžio bei sukrėtimų momentus, atskleidžiančius labai specifinius socialinius reiškinis, giluminės visuomenės nuostatas, gal neįžvelgiamas ramaus gyvenimo laikotarpiu. Rimti tyrėjai čia galėtų atskleisti gal net pasaulinio dėmesio vertus sociopsichologinius reiškinis.

Jei tam tikru mastu pradėtas nagrinėti žydų holokaustas Lietuvoje, tai beveik nedrįstama moksliskai nagrinėti Mažosios Lietuvos likimo XX a. skaudžiausių momentų – sovietinio **genocido** (kai krašte buvo sunaikinti šimtai tūkstančių žmonių), nuo 1944 m. prasidėjusio **tautinio valymo**, išstremiant krašto senbuvius, sovietinio bei posovietinio **etnocide**, naikinant krašto etnokultūrinio savitumo pėdsakus.

Rengdami "Mažosios Lietuvos enciklopediją", labai pasiilgę rimtesnių studijų (tame tarpe ir sociologinių) apie šį kraštą (tik dr. A. Arbušauskaitė nagrinėjo atskirus socialinius – demografinius momentus Klaipėdos krašto istorijoje). Tuo tarpu tokių aštrių reiškinų, kaip Klaipėdos krašto desakralizacija, masinis kapinių naikinimas ir kt., tyrimas leistų pasiekti tarptautiniu mastu reikšmingų mokslinių rezultatų.

Šyškrančė, 1999.VII. A. Deivėlaičio, paskutinio klapėdiškio meistro šiose apylinkėse darbas, dar pagal senas tradicijas padarytas maždaug 1959 m.

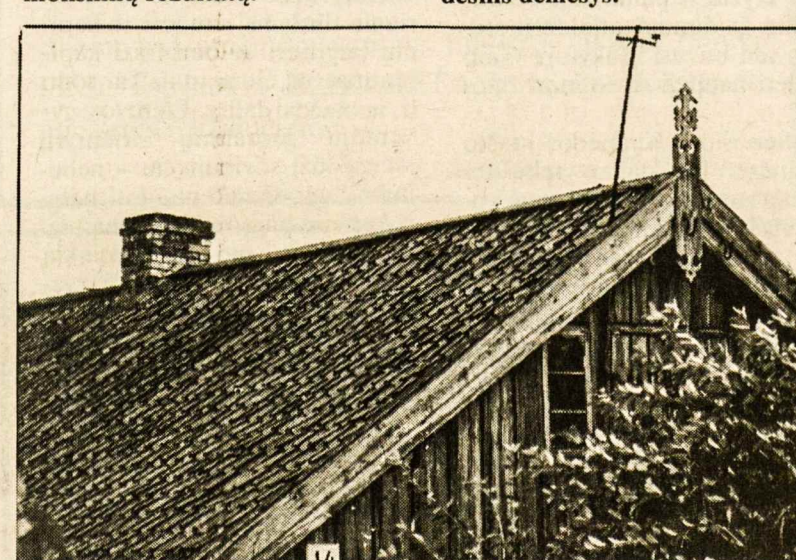
Įvairios žinios

Vilniuje leidžiamas laikraštis "Vakaro žinios" š.m. liepos 31 d. laidoje paskelbė straipsnį "Didžioji dvasininko paslaptis – jau vieša", kuriame rašoma apie Trakų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo parapijos kleboną kun. Vytautą Rūką, 25-rius metus išsaugojusį po sakyklą rastus, kelis šimtmečius slėptus ir žuvusiais laikytus Trakų šventovės lobius, kurie šiuo metu rodomi Taikomosios dailės muziejuje veikiančioje parodoje "Krikščionybė Lietuvos mene". Lobius atradęs, betvarkant šventovės grindis, prel. Algirdas Gutauskas 1975 m. Apie radinį težinoję keli žmonės. Viskas buvo laikoma paslapyje, kad nepatektų į sovietų rankas. Klebonas kun. V. Rūkas lobius laikė savo namuose, bet saugumo sumetimais juos nugabendavo ir į kitas slaptavietes. Lobius sudaro labai puošnios karūnos ir kitos brangenybės, kurios laukia specialistų tyrinėjimo. Kun. V. Rūko brolis Antanas gyvena Toronte.

Vokiečiai nuolat stebi įvykius Baltijos kraštuose ir savo spaudoje komentuoja. "Das Ostpreussenblatt" š.m. liepos 1 d. laidoje paskelbė M. Schmidt straipsnį "Russen sollen zahlen". (Rusai privalo atsilyginti). Rašoma, kad neseniai du gausūs kongresai buvo suaukti komunizmo nusikaltimams įvertinti. Pirmasis įvyko Vilniuje birželio 12 – 14 d., kuriame atstovai iš 21 valstybės nutarė sudaryti tarptautinį tribunolą, kuris toliau tyrintų komunizmo įvykius nusikaltimus. Vilniaus kongrese dalyvavo buvęs Lenkijos prezidentas Lech Waleša, rusų žmogaus teisių gynėjas Jelena Bonner ir Kovaliovas. Pastarasis stipriai paneigė Rusijos užsienio reikalų ministerijos skleidžiamą absurda, kad 1940 m. tuometinė Lietuvos valdžia paprašius sovietus užimti kraštą.

Po keleto dienų tuo pačiu komunizmo nusikaltimų klausimu buvo tartasi Estijos Taline, kur aiškiai pabrėžtas Rusijos prieštarravimas viešai atsiprašyti Baltijos kraštus už jiems padarytas skriaudas ir milžiniškus nuostolius sovietmečiu. Estijos ministeris pirmininkas Mart Laar tvirtino, kad komunizmas atnešęs daugiau nelaimių negu nacionalizmas. Klausimas diskutuojamas susitikime su Lietuvos ir Latvijos ministrais pirmininkais Andriumi Kubiliumi ir Andris Berzins. Estijos vyriausybės vadovas pritarė Lietuvos seimui, kuris birželio 13 d. priėmė įstatymą dėl Rusijos padarytos žalos Lietuvai kompensavimo. Įstatymas turėtų būti pasirašytas prezidento V. Adamkaus. Kompensavimų reikalauja ir kitos Rytų Europos valstybės. (Parinko ir "TŽ" atsuntė L.Kro.).

DĖL PAŠTO VĖLAVIMŲ galima kreiptis skambinant tel. 416 979-8822 arba 1-800-267-1177. Palikti adresą su pašto kodu. Kuo daugiau bus užregistruota adresų, kuriems vėluojasi laikraščio pristatymas, tuo bus atkreiptas didesnis dėmesys.

Šyškrančė, 1999.VII. A. Deivėlaičio, paskutinio klapėdiškio meistro šiose apylinkėse darbas, dar pagal senas tradicijas padarytas maždaug 1959 m.

Nuotr. M. Purvino

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPDIST ROBERTAS NEKRAŠAS, M.D., D.CH.

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- JAUGĖ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

- ♦ VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- ♦ PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- ♦ PĖDOS DEFORMACIJŲ TAIŠYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
- ♦ PRIMAMAS VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- ♦ STERILŲ ĮRANKIŲ

PRIMAME LIGONIUS TRIJOSE JUMS PATOGIOSE VIETOSE:
X ANCATER, 352 WILSON ST. E. TEL. 648-9176
X HAMILTON, 609 UPPER JAMES ST. TEL. 388-3541
X HAMILTON, 255 MAIN ST. W. TEL. 523-7944

LIETUVIAI PASAULYJE

Britanija

Tarptautiniame žydų muzikos festivalyje Londone birželio 15 d. koncertavo iš Lietuvos solistė Judita Leitaitė ir pianistė Polina Kogan. Koncertą organizuoto festivalio žydų rengėjams padėjo Lietuvos muzikos akademija su apdovanojimu. Jai tobulėti dainos mene dar padėjo E. Schwarzkopf, C. Bergonosi ir J. Goldberg. Ji yra laimėjusi Baku miesto festivalyje dovaną ir laureatės vardą dainų konkurse Suomijoje. Ji taipgi kelis kartus buvo pakviesta į Londono simfonijos orkestrų pasirodymus. J. Leitaitė yra susipažinusi su hebrajų kalba, kuri naudinga atliekant bibliškas giesmes. Pianistė P. Kogan taip pat studijavo Lietuvos muzikos akademijoje. Toliau muzikos mokslus gilino Karališkoje Škotijos muzikos bei dramos akademijoje ir gavo magistrės laipsnį. Jai teko dalyvauti keliuose tarptautiniuose pianistų koncertuose įvairiuose kraštuose.

Koncertą pradėjo Lietuvos ambasadoriaus J. Paleckio žmona Laima, pasveikindama koncerto dalyvius ir supažindindama juos su programos atlikėjais. J. Leitaitė, akompanuojant P. Kogan, daugiausia atliko klasikinių kompozitorių ir liaudies meno kūrinių, tarp jų lietuvių ir žydų. Jei koncerto pradžioje, kaip rašoma "Britanijos lietuvių balse" 2000 m. 9 nr., jautėsi publika santūriuma, tai ilgainiui plojimai garsėjo, ir solistė kai kurias giesmes turėjo kartoti. Abi menininkės buvo apdovanotos gėlėmis, o padėkos žodį rengėjų vardu tarė festivalio direktorė Geraldine Auerbach, kilusi iš Kauno. Minėtame Lietuvai leidinyje rašoma: "Džiugu, kad toks suartėjimo kontaktas tarp žydų ir lietuvių užsimezgė, ir reikia tikėtis, kad jis bus tęsiamas toliau".

Argentina

Buenos Aires dienraščio "Clarín" sekmadieniniame priede "Vida" 2000.III.12 laidoje išspausdino straipsnį apie Ugnę Karvelytę (Karvelis), gyvenančią Paryžiuje, kaip rašoma "Argentinos lietuvių balse" 1722 nr. Mat ji draugavo su Argentinos žymiu rašytoju Julio Cortazar, 1951 m. emigravusiu į Prancūziją. U. Karvelytė 16 metų buvo atsakinga redaktorė "Gallimards" knygų leidykloje, kartu veikdama literatūros ir spaudos srityse. Dabartiniu metu ji yra Lietuvos ambasadorė prie Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros – UNESCO organizacijos.

Urugvajus

Urugvajaus lietuvių kultūros draugijos valdybos rinkimai vyko sekmadienį, liepos 23. Balsuotojams buvo pateiktas vienintelis kan-

FIRST PLACE PHARMACY
350 King St. E., Hamilton
540-8877
Viktoras Remesat,
BSc.Phm
☐ 10% nuolaidos pensininkams (15% trečiadieniais)
☐ Nemokamas vaistų pristatymas
☐ Sveikatos priežiūros įrankiai

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, isikūres nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 40 MILIJONŲ DOLERIU

MOKAME UŽ:	PASKOLAS
kasd. pal. čekių sąsk. iki.....2.50%	Asmeninės nuo.....7.80%
santapas.....2.75%	nekiln. turto 1 m.....7.80%
kasd. pal. taupymo sąsk.....2.00%	
INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius.....4.10%	• Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.
180 dienų indėlius.....4.10%	• Narių santapas
1 m. term. indėlius.....5.25%	apdraustas TALKOS
2 m. term. indėlius.....5.55%	atsargos kapitalu
3 m. term. indėlius.....5.85%	3 mil. dol. ir Kanados
4 m. term. indėlius.....6.05%	valdžios iki \$100,000.00
5 m. term. indėlius.....6.30%	sumos draudimu
RRSP ir RRRF	
(Variable).....2.50%	
1 m. ind.....5.25%	
2 m. ind.....5.55%	
3 m. ind.....5.85%	
4 m. ind.....6.05%	
5 m. ind.....6.30%	

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"
MASTER CARD KREDITO KORTELE – INTERAC KORTELE
TINKLALAPIS: www.talka.net

Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytauto paminklas Veliuonoje
Nuotr. G. Kurpio

Apie laiką ir laikrodį Lietuvoje

KONSTANCIJA DEGUTYTĖ

Aistros dėl laiko Lietuvoje, atrodo, nurimo. Nebesigirdi tėvų aimanų, kad jų vaikučiai iš mokyklos ilgus mėnesius grįžta jau visai sutemus. Matyt, niekas nebenerori tuščiai aitrinti savo jausmų.

Kuo gi pagrįstas šiandieninis laiko skaičiavimas Lietuvoje? Jeigu Vilniaus dienovidinis, nuo Maskvos nutolęs apie 1000 km., laiko skalėje išreiškiamas 1 valandos skirtumu, tai kodėl nėra jokio skirtumo tarp Vilniaus ir Frankfurto laiko, nors Frankfurtas yra lygiai tokio pat atstumo nuo Vilniaus, kaip ir Maskva? Ir kame yra logika, jei, skrendant iš Vilniaus į Londoną skrendama 2 valandas, o ten išlipus laikrodis rodo tik vienos valandos skirtumą?

Patyrinėjus gaubli, gerai matosi, kad Lietuva yra antrojo dienovidinio (į rytus nuo Londono) antroje pusėje. Maskva, savo ruožtu yra trečiojo dienovidinio gale. Jeigu Lietuvai ir Maskvai neparanku skaičiuoti savo laiką pusvalandžio tikslumu, taip kaip tai daroma Newfoundland (Newfoundland – labiausiai į rytus nutolusi Kanados provincija), o taip pat keliose kitose šalyse, tad kodėl Lietuvai nepasirinkus tokios nulinės valandos savo laikui skaičiuoti, kuri dienai suteiktų daugiau šviesos?

Juo labiau, kad pasaulio akimis žiūrint, tarp Vilniaus ir Londono yra 2 valandų skirtumas. Tuo įsitikinti galima pasižiūrėjus į Toronto telefonų knygą, kur surašyti visų telefonizuotų šalių kodai ir laiko skirtumas valandomis. Ten parašyta, kad Estija, Lietuva ir Latvija yra už 7 valandų į rytus nuo Toronto laiko juostos, o Maskva (Nepriklausomų respublikų sąjunga) – už 8. Didžiąją Britaniją nuo Toronto skiria tik 5 valandos.

Toronto telefonų knygos sudarinėtojai tokį valandų skirtumą ne patys sugalvojo. Jeigu pagal tarptautinius matavimus ir susitarimus yra priimta skaičiuoti, kad Maskva yra už 3 valandų į rytus nuo Grinvičo, Lietuva – už dviejų, tai, matyt, taip ir yra. Kodėl negali Lietuva, kaip ir visos kitos šalys, savo laiko skaičiuoti pirmyn, į rytus nuo Grinvičo? Groteskiška, kad dabar Lietuva savo laiko juostą skaičiuoja atbulyn nuo Maskvos. Maskva Lietuvai jau 10 metų, kaip nebėra kelrode žvaigždžių.

Organizmo senėjimas nesulaikomas?

Elektros elementas ar akumulatorius?

DR. VYTAUTAS MEŠKA, Birštonas

Turiu nedidelį trauzistorinį radijo priimtuvą, su kuriuo rudens ir žiemos vakarais įdomu, anot B. Brazdžionio, „keliauti per pasaulį“ klausantis žinių, pranešimų, muzikos kūrinų iš garsių Europos bei JAV koncertų salių. Ypač įdomūs per radiją perduodami teatro spektakliai.

Radijo priimtuvui reikia elektros elementų arba mažų akumuliatorių. Išbandžiau ir vieną ir kitą: elementų man užtenka savaitei, o akumulatoriai po savaitės taip pat išsikrauna. Pakrovus jie tampa vėl kaip nauji, bet maždaug po 2 metų jie sugenda ir pakrauti juos elektros srove nebeįmanoma.

Šiuo faktu galima pailiustruoti žmogaus organizmo senėjimo proceso fiziologinį mechanizmą. Pagal Montrealio eksperimentinės medicinos profesorius H. Selye žmogus yra labiau panašus į elektros elementą, nes

kū savo akimis pamatyti negali (išskyrus šiaurės pašvaistes – elektromagnetinių anomalijų darinį), tačiau visi be išimties yra subtiliai veikiami nuolatinių pokyčių elektromagnetosferoje.

Na, o fizikai – astronomai Žemės bei Saulės elektromagnetinių laukų puikiai išmano. Norint suprasti vidurnakčio paslaptis moksliškai, reikia tik atsisiversti bet kurią enciklopediją. „Encyclopedia Britannica“ Macropedia Knowledge in Depth /6/ Earth Field of /p. 27/ Figure 2 rašo:

„Ne taip seniai dar buvo manoma, kad už Žemės atmosferos ribų yra vos ne ideali tuštuma – vakuumas. Tačiau naujais matavimais... rodo, kad Saulės korona driekiasi toli už Žemės orbitos, užpildydama erdvę tarp Saulės ir Žemės plazmos dujomis (jonizuotos dujos, neturinčios elektros krūvio, nes susideda iš vienos skaičiaus pozitivyčių jonų (dažniausiai vandenilio atomų branduolių) bei elektronų. Tų dujų srautas vadinamas Saulės vėju“.

„Saulės vėjui“ pučiant apšviestojoje Žemės pusėje jos magnetinis laukas susiploja, o tamsiojoje pusėje ištįsta pavymai „Saulės vėjo“ krypčiai. Tas Žemės magnetosferos pailgėjimas primena kometos uodegą. Yra nustatyta, kad Žemės magnetosferos uodega, vadinamoji geomagnetinė uodega, gali nusidriekti tolyn į kosmosą nuotoliu, viršijančiu Žemės spindulį net 2000 kartų.

Iš viso to matyti, kad tamsiosios Žemės pusės geomagnetosfera skiriasi nuo dienosios geomagnetosferos ne tik savo forma, bet ir plazmos dalelių santykiu. Įdomu tai, kad ties pačiu vidurnakčio tašku, geomagnetinės uodegos centre yra „neutrali juosta“, tarsi kažkoks rambybės takas. Tad liaudies išmintis gal būt ir slypi tame, kad norint gerai pailsėti, būtina užmigtui tuomet, kai per vietos dienovidinį ima slinkti geomagnetinė uodega, kad užėjus „neutraliajai juostai“, žmogaus sąmonė jau būtų sapnų karalystėje.

Jeigu visi žmonės būtų žemdirbiai, tai vidurnakčio problemos nebūtų, nes gamtoje viskas gula ir kelia su saule. Tačiau žmonių, savo gyvenimą susiejusių su gamta, pasaulyje likęs tik nedidelis nuosimtis. Techniškai pažengusiose kraštuose visi gyvena pagal laikrodžio nuorodas.

Šiuolaikinis civilizutas pasaulis, aklaivis ignoruodamas geomagnetinio lauko dėsnius ir poveikį žmogaus organizmui, kenčia nuo neurozių epidemijos. Tos neurozės dar labiau aštrina, kai rudenį ir pavasarį sukinėjamos laikrodžio rodyklės. Žiemos ir vasaros laikas tai paprasčiausias žmonių išsigalvojimas. Geomagnetinis laukas į mūsų laikrodžius nežiūri: geomagnetinė uodega per kiekvieną dienovidinį šluoja jai priklausomą laiką. Tiek žiemą, tiek vasarą vidurnaktis kiekvienoje Lietuvos vietoje būna tik jai būdingu tuo pačiu paros momentu.

jam duotos gyvybinės energijos iš prigimties papildyti negalima. Tačiau kiti mokslininkai, taip pat remdamiesi savo tyrimų duomenimis, tvirtina, kad išskirtas organizmo jėgas galima iš dalies sugrąžinti, papildyti išjudinant fiziologinius organizmo procesus, ypač natūralius jo sveikimo mechanizmus klimato, gėlo ir mineralinio vandens procedūromis, sisteminga mankšta, o kartais net ir vaistais.

Pragyvenęs nemažai metų, galiu ir praktiškai vertinti minėtas teorijas. Abiejų mokyklų teiginiai, nors ir priešingi, yra savaip teisingi. Žinoma, beatodairiškas, neracionalus energijos vartojimas visada žalingas. Tačiau ar ta gyvybinė energija yra mums duota iš prigimties genetiniu kodu, ar papildoma kasdien treniruojama organizmo fiziologine sistema, – rezultatas toks pats: vidutinė žmogaus gyvenimo trukmė civilizatuose kraštuose yra beveik vienoda. Todėl svarbiausia problema – netrumpinti savo (ir kitų!) gyvenimo. Tačiau tai nėra taip jau paprasta ir tiesioginė, ir perkeltine prasme. Kaip kiekviena problema, tai ir ši turi savo istoriją.

Daugiau nei prieš 100 metų gyvenęs vokiečių biologas A. Weismann (žr. jo kn. „Über die Dauer des Lebens, Jena, 1882), remdamasis savo tyrimų duomenimis, tvirtino: bet kurio organizmo gyvenimo trukmė priklauso nuo jo kūno (somatic) funkcijos išsekimo, kuri įvairiems gyvūnams yra užkoduota genetiškai. Šio mokslininko nuomonė gyvavo apie 30 metų.

Didžiulę sensaciją padarė A. Carrel'o (1912 m.) ir A. H. Ebeling'o (1913 m.) tyrimai, kuriais buvo nustatyta, kad organizmo ląstelės, kaip ir mikroorganizmai, gali dalintis neribotai. Pirmasis šių autorių tyrinėjo tokių ląstelių dalinimosi (mitozės) funkcijos išsekimo, kuri įvairiems gyvūnams yra užkoduota genetiškai. Šio mokslininko nuomonė gyvavo apie 30 metų.

1956 m. H. E. Swim buvo pirmasis, kuris patvirtino prieš 100 metų nustatytus vokiečių biologo duomenis ir nustatė, kad organizmo ląstelių dalinimosi dėl degeneracinio proceso pagaliau išsenka. Tačiau šis mokslininkas padarė ir tam tikrą išlygą: nors ir labai retai, tačiau kartais dėl neiškių priežasčių kūno ląstelės dalinimosi pabaigos vis dėlto nėra.

1960 ir 1970 m. L. Hayflick paskelbė visą eilę darbų, kurie galutinai patvirtino, kad ląstelių dalinimosi (mitozės) funkcija išsenka, taigi turi ribą: pavyzdžiui, žmogaus embriono fibroblastai, sistemingai keičiant maitinimo kultūrą ir esant atitinkamoms kitoms sąlygoms, dalinasi tik 50 ± 10 kartų. Vadinasi, buvo lyg ir galutinai patvirtinta A. Weismann'o 1882 m. nuomonė, o Carrel'o mitas žlugo.

L. Hayflick'o ląstelių dalinimosi išsekimo teorija pavadinta jo vardu ir įėjo į „The New En-

cyclopaedia Britannica“ (1989, vol. 1, p. 148). Tačiau kuriozai bei paradoksai neaplenkia ir mokslo. 1979 m. tas pats L. Hayflick galutinai nustatė, kad ląstelių dalinimosi išsekimo nėra, vadinasi, kaip minėta, organizmas miršta, bet jo ląstelės yra nemirtingos.

Būtina atkreipti dėmesį į šio autoriaus mokslinį sąžiningumą, nes jis nuo savo pirminio teiginio, kuris, kaip minėta, įėjo net į Britų enciklopediją, atsisakė. (Panašų atvejį sutikome tik japonų fiziologo Yas Kuno darbuose). Tačiau Britų enciklopedija apie naujus L. Hayflick'o duomenis kažkodėl jau neužsiminė.

Taigi ląstelių dalinimosi (mitozės) išsekimo organizmo baigties paaiškinti taip ir nepavyksta. Iškelta nauja hipotezė apie genetiškai užkoduotą autolizacinę organizmo instrukciją, kurios, aišku, niekas pakeisti negali (žr. „The New Encyclopaedia Britannica“, 1989, vol. 20, p. 471). Galbūt minėta hipotezė teisinga, tačiau yra dar ir toks dalykas, kaip paprasčiausias organizmo susidėvėjimas. Ši žmogaus baigties hipotezė praktikos gydytojui yra priimtinausia. Tačiau čia pat tenka pasakyti, jog visa tai neturi jokio ryšio su C. Lamont'o išvedžiojimais, pateiktais jo monografijoje „The Illusion of Immortality“, kuri, nepaisant jos populiarumo, su mokslo nesiria, nes šis autorius nori tikėjimą amžinuoju gyvenimu atmeti aritmetiniais skaičiavimais bei įvairių epochų pseudomokslininkų metafiziniais išvedžiojimais.

Grįžtant kiek atgal nuo minėtų mokslinių duomenų bei nemokslinių nuomonių, kyla klausimas, kaip netrumpinti gyvenimo trukmės. Receptų yra daug. Pavyzdžiui, nurodomi įvairūs treniravimo metodai, dietos, tibetiečių naudoti vaistai ir dar labai daug kas. Net ir turinčiam medicininių išsilavinimą nesunku paklysti tokių patarimų džunglėse.

Tačiau geriausi receptai dažniausiai yra ir paprasčiausi. Bene paveikiausias gyvenimo trukmės („elektros elemento“ arba „akumulatoriaus“) pratėsimas būdas yra saikingas naudojimas savo psichologinėmis ir fiziologinėmis funkcijomis.

Antras būdas – mėgstamas ir sistemingas atliekamas darbas, miela širdžiai psichologinė aplinka, sugebėjimas sutelkti apie save draugiškai ir optimistiškai nusiteikusius žmones, bendravimas su jais, prisilietimas prie gamtos – saulėtekiai ir saulėlydžiai, saulės bei debesų, rasos, lietaus lašų, vėjo.

Taip pat organizmo jėgas žymiai pakelia muzika bei dailė, o svarbiausia – gyvenimo tikslas ir prasmės žinojimas. Būtina nepaskęsti daiktų pasaulyje. Taigi, nors senėjimas neišvengiamas, tačiau aktyvų gyvenimą pratęsti galima sėkmingai praeinant pro minėtą genetinę autolizacinę bei sulėtinant organizmo susidėvėjimo procesą. Pagaliau, kaip teigė Vydūnas, mes juk ateiname iš visumos, kaip iš vandenyno ir krantų vandens banga, ir, po mums skirtą laiką Žemėje, vėl susiliegame su Visuma.

„The Washington Post“ š.m. rugpjūčio 18 d. išspausdino straipsnį apie JAV vakaruose esančias įstaigas, kurios stebi ugnikalnių veikimą, pagal „Volcano Hazards“ programą. Pavojaus „Cascades“ kalnų grandinėje, kuri driekiasi nuo Britų Kolumbijos iki šiaurinės Kalifornijos, yra Mount St. Helens ugnikalnis, kuris prasižvėjęs prieš 20 metų, žuvo 57 vašingtono valstijos gyventojai. Po šio prasižvėjimo valstybės agentūra „U.S. Geological Survey“ įsteigė „David A. Johnston Cascades Volcano Observatory“, kurioje mokslininkai stebi ir tiria dviliks ugnikalnių veikimą. Joje dirba mokslininkas Edvardas Klimauskas, informacijos visuomenei teikėjas. Nuotraukoje jis rodo, kaip pastebi ugnikalnių išsiveržimus

Prie maisto stalo dienraščio „Draugo“ surengtoje metinėje gegužinėje liepos 31 d. Čikagoje
Nuotr. Ed. Šulaitis

Veiklus Cicero lietuvių darbuotojas KOSTAS DOČKUS „Draugo“ gegužinėje su viešnia iš Lietuvos JANINA DOČKIENE
Nuotr. Ed. Šulaitis

Naujieji ateiviai „Draugo“ šventėje

Vadinkite kaip norit – gegužinė, pikniku ar vasaros švente, liepos 30-ji prie „Draugo“ redakcijos, administracijos bei spaustuvės pastatų esančiuose sodeliuose vyravo nekasdieniška nuotaika. Smagu, kad čia susirinko gausus žmonių būrys, kurių tarpe turbūt daugiau negu pusę sudarė naujai atvykusieji iš Tėvynės. Gera, jog ir programos atliekų dauguma buvo naujieji ateiviai, kurie gerokai praskaidrino tada dar apsiniaukusią padangę.

Čia su kanklėmis pagrojo Aušra Bužėnaitė, padainavo Loreta Ubrasienė ir vaikų grupė. Apie meilę ir „Draugą“ dainas traukė gana malonų balsą turintis Steponas Sadauskas. Šoko jaunimo grupė „Svaja“ „Rumbą“ ir sudėtingesnę šokį „Visko po truputį“ (Ligijos Tautkuvienės choreografinė kompozicija). Nors šie studentiško amžiaus jaunuoliai šoko nepriekaištingai, tačiau žiūrovų dėmesį turbūt labiau patraukė patys jauniausieji šokėjai – Jonukas ir Ievutė. Šiai programos daliai vadovavo ir pranešinėjo L. Tautkuvienė.

Gausiai susirinkusią publiką linksmino ir vyresnieji – Stasės Jagminienės vadovaujama liaudies muzikos kapela „Tėviškė“. Grojo ir dainavo šie dainos ir muzikos entuziastai: Leonidas Ragas, Herkulis Strolia, Jūra Bakaitienė, Vilijus Mikaitis, Gintaras Juknys, Alfonsas Seniūnas, Vytautas Jagminas ir, žinoma, pati energingoji vadovė.

Edvardas Šulaitis

Himnas, dėl kurio ginčijamasi

Vokietijos konservatyviųjų veikėjų tarpe įvyko aršus ginčas dėl teisės viešai giedoti Vokietijos valstybinio himno „Deutschland über alles“ vieną posmą. Jis prasidėjo paaiškinus, kad žymus krikščionių demokratų politikas Günther Ottinger šį posmą sugiedojo Tiubingeno universiteto studentų dvikovo klubo vaise. Pasak Londono dienraščio „Times“, naciai šį posmą giedodavo kaip jų ekspansinės politikos išaukštinimą. Nuo 1950-ųjų metų yra įprasta viešai giedoti tikrai trečią, politiškai neutralų šio Vokietijos himno posmą.

Posmas, kurio vengiama, prasideda žodžiais „Deutschland, Deutschland über alles, Über alles in der Welt (Vokietija, Vokietija virš visko – virš visko pasaulyje) ir po to mini Vokietijos ribas, kurios eina nuo Maas upės vakaruose iki Memelio rytuose.

Anot Londono „Times“, Memel dabar yra geriau žinomas kaip Klaipėda Lietuvoje, ir giedojimas šių žodžių, bent ofi-

cialiomis progomis, rodo, kad Vokietija tebelaike savo žemės Rytų Prūsiją ir plotus tarp Maas upės ir Klaipėdos. Į šiuos plotus įeina Lenkija, rusų valdomas Karaliaučius ir Lietuva. Šiame Vokietijos himno posme taip pat minima Etsch upė Pietų Tyrolyje kaip pietinė Vokietijos riba. Pasak „Times“, tai gali patikti kai kuriems austrams, bet piktnaiva italus.

Dėl viso to Vokietijos valstybinis himnas dabar pradeda masu posmą „Vienybė, tiesingumas ir laisvė vokiečių tėvynei“, tačiau paties himno pavadinimas tebėra „Deutschland über alles“. Ginčijamą posmą sugiedojo Günther Ottinger yra krikščionių demokratų atstovas parlamente iš pietvakarių Vokietijos. Jis tuojau susilaukė priitarimo iš dešiniojo partijos sparno. Parlamente narė Erika Steinbach, kuri atstovauja po karo iš rytų išvartiesiems vokiečiams, pasakė, kad visų himno posmų sudaro valstybinį himną, ir tai nesukelia jai jokios problemos. („The Ottawa Citizen“ June 26, 2000). J.V.

Kanados Lietuvių
Lituanian Canadian
1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

Remkime lietuvių
veiklą Kanadoje!

Remkime Lietuvą!

REMKIME PER KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Išrašome pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių.
Fondo nr. 119021236RR0001

Dainavos partizanų kovos

Neseniai pasirodė kapitalinė BRONIAUS KAŠELIONIO knyga "Dainavos partizanai. Šarūno rinktinė. Dokumentai ir prisiminimai"

KAZYS BLAŽEVIČIUS

Knygos įvade rašoma: "Studijoje nagrinėjama 1940-1956 m. Dainavos partizanų kovų priešistorė ir kovų metai. Autorius remiasi dokumentais ir amžininkų prisiminimais apie Šarūno rinktinę. Detalios atkuriamos Veisiejų, Šventežerio, Rudaminos, Seirijų, Leipalingio krašto žmonių pasipriešinimo bei jų persekiojimo paslaptys".

Knyga originali ir vertinga ypač tuo, kad joje panaudota daugybė įvairiausių dokumentų: Dainavos partizanų vadovybės įsakymų, liudininkų parodymų, daug to krašto MGB tarnybų raštų. Knygoje yra keturios dalys: 1. Prarastoji laisvė, 2. Vyrai miškuose, 3. Tėvūnijos, 4. Vilties ir nevilties metai.

1. Prarastoji laisvė

Palinko liepa šalia kelio, Pavirko motina sena: – Stinėli, Tėvyne tavo šaukia Ir vėl bus laisva Lietuva...

Šioje dalyje pateikta informacija apie pirmosios bolševikinės okupacijos pradžią ir po to sekusių įvykių iki Antrojo pasaulinio karo pradžios. Lietuvos okupacija prasidėjo sovietų kariuomenei peržengus Lietuvos sieną 1940 m. birželio 15 d., 14 val. Tą pačią dieną į Kauną atvyko SSSR užsienio reikalų ministro pavaduotojas Dekanozovas, kuris tuo pat suformavo "liaudies vyriausybę". Jos vadovu buvo paskirtas Justas Paleckis, po kelių dienų "padarytas" sovietinės Lietuvos prezidentu. Vidaus reikalų ministeriu buvo paskirtas Mečislovas Gedvilas, o valstybės saugumo departamento direktoriai – Antanas

Sniečkus. Šie ištikimi Kremliaus tarnai išplėtė bolševikinį terorą, planingą tautos naikinimą, rūpinosi, kad iš Maskvos būtų parvežta "Stalino saulė", organizavo masinį savo tautiečių trėmimą, prasidėjusį 1941 m. birželio 14 d.

Šioje dalyje pateikti to krašto tremtinių sąrašai, amžininkų atsiminimai apie Antrojo pasaulinio karo pradžią, vokiečių okupacijos metais veikusių raudonųjų partizanų ir Armijos krajosvų karių nusikaltimus bei antrosios bolševikinės okupacijos pradžią.

2. Vyrai miškuose

Nemune seneli, visų upių tėve, Pabudink sūnelius, kurie guli sniege...

Ši knygos dalis skirta partizaninio judėjimo Dainavos krašte organizavimui, jo centralizavimui ir Dainavos apygardos formavimui istorijai. Pateikta daug dokumentinės medžiagos apie NKVD galvažudžių, gen. Vetrovo gaujų, čekistinės agentūros, Sokolovo smogikų ir tautos atplaišų striubų nusikaltimus mūsų tautai ir žmogiškumui. Čia randama daug informacijos apie Dainavos partizanų kaudynes su okupantais ir jų taktinius, skaudžius netektis, siaubingas išdavystes, Dainavos apygardos vado plk. Juozo Vitkaus-Kazimieraičio tragišką žūtį, patriotinės moksleivijos priešinimą okupantams. Dėmesio verti striubų, slaptųjų informatorių ir kitų tautos atplaišų vardiniai sąrašai.

3. Tėvūnijos

Dar nepraejo trys vargo metai. Kai mes išėjom į miškus, Kraujai aplaistėm žalius dirvonus, Kietąsias gatves ir miškus...

Šioje knygos dalyje pateikti partizanų vadovybės įsakymai ir liudijimai, amžininkų atsiminimai, čekistų vadų pranešimai, aktai ir gausybė agentūrinių

pranešimų apie Pūsčios girios, Šventežerio krašto, Veisiejų, Rudaminos, karininko Antano Juozapavičiaus tėvūnijų partizanų heroiškas kautynes, siaubingas išdavystes ir tragiškas žūtis.

Skyrelyje "Tremtys" knygos autorius rašo: "Tad vežimai, tremtys ir buvo tautos pasipriešinimo slopinimas, galutinis senosios gyvenenos sanklodos išardymas, žmonių pavertimas vergais šiapus ir anapus Uralo. Čia likę inirtingai sovietinti ir rusinti. Tad iš vienos pusės – Lietuvos sovietinimas ir rusinimas, iš antros – nuolatinės tremtys".

Šioje knygos dalyje pateikti partizanų dalinių kovotojų vardiniai sąrašai, vertinga informacija apie žuvusius partizanus.

4. Vilties ir nevilties metai

Tu išėjai ir tavo kelią Per amžių pergalę lydės, Palinkus diemedžio šakelė Tau apie laisvę prakalbės... (Iš partizanų dainos)

Šiame skyrelyje pasakojama apie buvusį Šarūno rinktinės vadą Juozą Gegužį-Diemedį,ėjusį Dainavos apygardos vado pareigas nuo 1950 m. liepos 27 d. iki tragiškos žūties 1951 m. rugsėjo 26 d.

Diemedžio gaudymui MGB suorganizavo platų informatorių ir šnipų tinklą, apie operaciją jam sugauti buvo informuojamas LSSR valstybės saugumo ministeris gen. Kapralovas, operacijai ruošė pulkininkai rusiškom pavardėm. Kad padėtų sugauti Diemedį, čekistai iš Sibiro parvežė Diemedžio seserį Anelę. Galop kegebistams pavyko išsifruoti štabo bunkerį ir 1951 m. rugsėjo 26 d. per čekistinę operaciją bunkeryje Veisiejų rajone Beistragiškės miške juvo septyni partizanai, jų tarpe ir pietų srities vado pavaduotojas Dainavos apygardos vadas Juozas Gegužis-Diemedis.

Skyrelyje "Sugrižusiųjų miš-

ALTV programos vedėjas Arvydas Reneckis filmuoja Lietuvos fondo spaudos konferencijoje Lemonte. Ši Čikagos lietuvių televizijos programa nuo rugpjūčio 6 d. pradėjo antrą laidą jaunimui

Nuotr. Ed. Šulaičio

kas" autorius apmąstydamas partizaninės kovos tragizmą, rašo: "O gyvenimas eina vienišyn ir bašyn, dangumi plaukia pasakutinį kartą matytą žuvusių draugų, užkastų miestelio pavartėse gyvi veidai, o partizanų vis mažiau ir mažiau: vis daugiau šalia jų išdavikų, agentų ir nekaltų aukų".

Partizaninis pasipriešinimas labiausiai nukentėjo nuo įmantrios klastos čekistų, kurie, manipuliuodami žmogaus gyvenimu ir mirtimi, sugebėjo palaužti daugelį suimtų partizanų, netgi vadų. Silpnėjant partizaniniam pasipriešinimui, tėvūnijų, rinkinių, netgi apygardų vadus ėmė skirti MGB! Įvyko tai, kas negalėjo neįvykti – palikti vienai vieni kovoti su galingu ir klastingu agresoriumi, savimi patenkintu ir sočių Vakarų apleisti, vienas po kito amžinybėn iškeliavo 25,000 – 30,000 tauriausių Tėvynės laisvės vardan. Nebuvo jė-

gos, kuri anuo metu įvykių eiga būtų pakreipusi kita kryptimi. Kiekvienas doras lietuvis jautė šventą pareigą ginti gimtąjį kraštą nuo užplūdusių azijatų, kurių tikslas buvo palikti Lietuvą be lietuvių.

Paskutinėje knygos dalyje pateikta daugybė čekistinių dokumentų, kurie liudija, kaip buvo nuslopintas visatautinis pasipriešinimas didžiurusiškajam imperiniam nacionalšovinizmui.

Užsklandoje knygos autorius rašo: "Pralaimėta kova kareiviui visada tragiška. Bet tebina beginklių gyventojų ir ginkluotų partizanų priešinimasis tuo beviltišku metu. "Tai, už ką mirštama, – rašė filosofas Juozas Girnius, – yra brangiau už pačią gyvybę ir tuo būdu peržengia mirtį. Herojinis mirties žengimas ir yra mirties peržengimas". Tuo heroiniu mirties keliu praėjo tūkstančiai Dainavos lietuvių...

Plečiasi lietuvių televizijos apimtis

Pradėta nauja laida jaunimui. Prie jos parengimo prisideda ir jaunųjų sambūris

EDVARDAS ŠULAITIS

Jau penkti metai Čikagoje gyvuoja vienintelė lietuvių televizijos programa už Lietuvos ribų. Ji vadinasi ALTV. Jai vadovauja prieš dešimtmetį į Čikagą atkeliavęs dar jaunas vyras – Arvydas Reneckis, tėvynėje dirbęs dokumentinių filmų srityje.

Iki šiol kas savaitę ketvirtadieniais buvo rodomos valandos laiko programos per 23-ji kanalą. Jos porą metų būdavo kartojamos ir šeštadienio rytais. Nuo š. m. rugpjūčio 6 d. televizorių ekranuose sužibėjo ALTV rengiama nauja laida, skiriama gimnazistinio ir studentiškojo amžiaus žiūrovams. Nuo rugpjūčio pradžios nutraukiami šeštadieniniai ketvirtadienio vakaro programų pakartojimai, kurie nebuvo labai populiarūs.

Naujosios programos kūrime dalyvauja patys jaunieji – daugiausia iš Lietuvos atvykusieji, vienaip ar kitaip galintieji sudominti žiūrovus. Jau prieš pirmąją laidą buvo susibūrę bent septyni tokie entuziastai, kurie žadėjo prisidėti tik prie laidų parengimo. Jų ieškoma ir daugiau, tad norintieji dar gali skambinti ALTV direktoriaus A. Reneckio telefonu 708-485-8087.

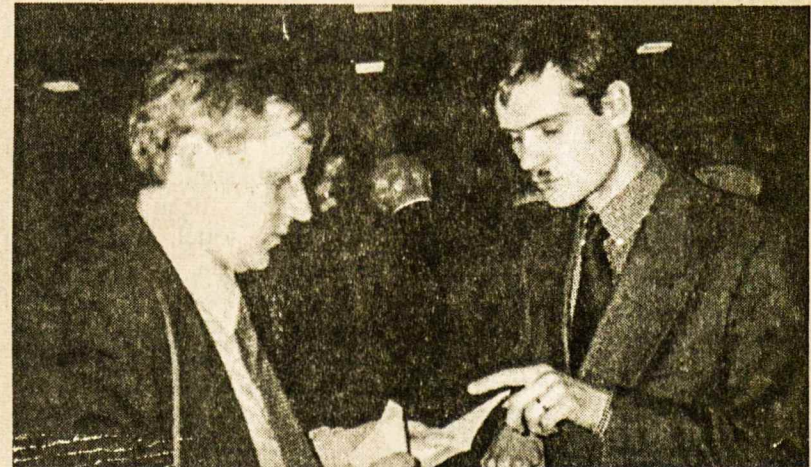
Jaunimui nelabai patiko buvusi programa, kurioje dėl laiko stokos tegalėjo būti rodomi tik lietuvių kultūrinės ar visuome-

ninės veiklos dalykai ir ištraukos iš Lietuvos populiarios žinių laidos "Panoramos". Pridėjus ir prekybininkų skelbimus, valanda labai greitai prabėgdavo. Todėl iškilo reikalas rūpintis dar viena laida. Ji dabar bus kiekvieną sekmadienį nuo 7 iki 8 v.v. per tą patį 23-ji WTBT kanalą.

Laikas šiai naujai lietuviškai programai atsirado gana atsitiktinai, kai iškrito viena ilgesnį laiką rodyta amerikiečių laida. Tada A. Reneckius reikėjo greitai apsigalvoti, ar priimti stoties televizijos vadovybės pasiūlymą, nes į tą vietą taikstėsi daugiau norinčių.

Gera, kad šią laidą sutiko paremti būrys lietuvių prekybininkų. Daugiausia savo įnašu prisidėjo pagrindinis rėmėjas – "Transpak" siuntinių į Lietuvą bendrovės pirmininkas Romas Pukštys. Todėl su jų talka buvo galima sudaryti gana stambų įnašą, kurį pradžioje reikėjo sumokėti televizijos vadovybei.

Dabar ALTV stengiasi pradėti siųsti savo laidas ir Lietuvon, kurios būtų rodomos per "Panoramą". Tai būtų Čikagos, o vėliau gal ir kitų lietuviškų telkinių, kultūrinės ir visuomeninės veiklos ištraukos. Šiam reikalui neseniai Lietuvos Fondas paskyrė 10,000 dolerių. Ši parama įgalina pradėti darbą, ir tik reikia išspręsti techniškus klausimus.

ALTV programų vedėjas ARYDAS RENECKIS (kairėje) kalbasi su pasižymėjusiu fotografu MINDAUGU KAVALIAUSKU, surengusiu tas parodas ne vien tik Tėvynėje, bet ir Prancūzijoje bei Amerikoje

KELIONĖS NUOTYKIAI

Plaukiant laivu Amazonės upe

STASYS DALIUS, Hamiltonas

Ši kelionė labai viliojo, nes tai buvo pirmoji ekskursija laivu žemyn Amazonės didžiąja upe, kurią rengė "Wing of Worlds" kelionių agentūra. Susidarė 20 žmonių grupė. Susirinkome kovo 11 d. Toronto oro uoste skrydžiui į Lima, Peru.

Ankstąją rytmetį atvykęs į Limą greit buvom pralietai per muitinę ir autobusu pasiekėm "Del Pillar" viešbutį, kur gavome gerą kambarį su virtuve. Šį kartą turu partnerį, jau pažįstamą iš ankstesnių kelionių. Tai kinitis gydytojas, malonus ir šnekus žmogus, gimęs Filipinuose ir ten baigęs medicinos studijas. Kanados atvyko 1963 m. ir praktikavo mediciną, o dabar jau 5 metai išsijęs į pensiją ir labai daug keliauja po pasaulį.

Amazonės miestuose

Amazonės upę prasideda aukštai Andų kalnuose, Peru valstybėje 17,200 pėdų aukščiau jūros lygio. Apurimac vardu vos įmatoma maža srovele plukdo savo vandenį per Peru, Kolumbiją ir Braziliją 4,000 mylių, kol pasiekia jūrą. Amazonė yra didžiausia pasaulio upė, kuri plukdo ketvirtį viso pasaulio tekančio vandens. Ji taipgi yra antroji pasaulyje ilgiausia upė, tiksliai Nilo upė Afrikoje yra ilgesnė už ją. Daugiau kaip 200 mažesnių upių įplaukia į Amazonę. Jos džiunglėse yra gausus žmogaus nepaliestos gamtos gyvenimas. Tai žemės, oro ir vandens įvairi gyvūnija.

Amazonės upės aplinkoje yra išsistatę keletas didelių miestų, iš kurių Ikvitos (Iquitos) mieste prasideda mūsų kelionė Amazonės upe. Limoje nakvojame tik vieną naktį ir ryte vykstame į oraustų skrydžiui į Ikvitą. Skridimas užtrunka tik 1.5 valandos. Davė lengvą valgių pakankamai gerti, nes šiam klimato reikia gerti daug vandens.

Ikvitos miestas turi pusę milijono gyventojų ir yra Loreto provincijos sostinė. Išsistatęs Rio Nanny upės žiotyse, kurios vanduo plaukia į Amazonę. Ik-

vitos nutolęs nuo Atlanto vandenyno 2300 mylių ir 900 mylių nuo Manaus. Miestas žymus tuo, kad pasaulyje yra toliausiai nuo jūros nutolęs uostas, kurį pasiekia jūros laivai su 14 pėdų grimsle.

Apistojam "El Dorado" viešbutyje, ką tik pastatytame prieš kelis mėnesius ir neseniai atidarytame. Mes turbūt pirmieji, nes beveik tuščias, šešių aukštų su maudymosi baseinu. Mes gauname 402 kambarį. Persirengę važiuojam Ikvitos miestan. Čia tropikinis, drėgnas klimatas – kai saulė kaitina, jauties kaip pirtyje šutinas. Nešamės po vandens butelį. Su mumis važiuoja vadovas Ricardo, indėnų kilmės, gerai kalbąs angliskai. Jis pasakoja, kad Ikvitos miestas įsteigtas 1863 m. Taipgi dalis miesto vadinama Belem, kurio gyventojai isikūrę upės žemumoje, ir jų namukai pastatyti ant medžio rąstų, kurie potvynio metu pakyla aukštyne kartu

su namuku. Jų čia gyvena apie 15,000. Turi savo mokyklą ir gimnaziją. Jiems buvo pasiūlyta keltis į auktesnę vietą, bet jie nesutiko ir pasiliko gyventi iprastoje vietoje. Beveik visi namukai mirksta vandenyje pastatyti ant rąstų. Tiktai vasaros viduryje ten vanduo nuslūgsta, ir tada nebereikia naudotis laiveliais.

Muziejuje

Apžiūrime įdomų Ikvitos-Amazonės muziejų, kurio visi rodiniai yra iš indėnų gyvenimo. Muziejuje padarytos indėnų figūros yra iš plastikos. Dailininkas plaukė laiveliu pas indėnus į džiungles, derėjosi su jais, kad galėtų padaryti pavyzdžius ir grįžęs padarė natūralaus dydžio figūras. Sutikimą gavęs dailininkas dėjo plastikos formas ant gyvų indėnų. Tas procesas buvo įamžintas filme.

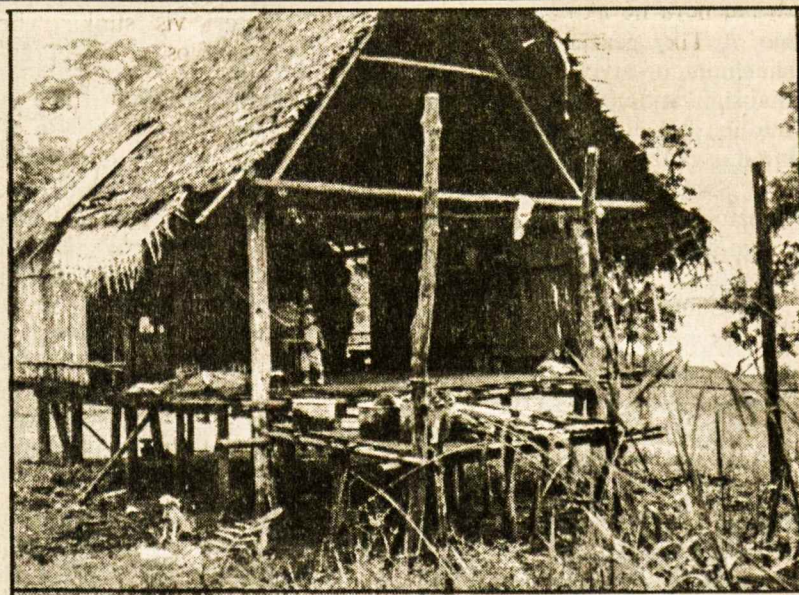
Indėnų skulptūros yra visai nuogos, net ir vyrų privatinės dalys parodytos. Čia stovi daug

Brazilija. Mūsų grupė Amazonės džiunglėse

Peru. Iguita turgus su daugybe parduodamų vaisių

Peru. Vietinių gyventojų trobelės ant polių Amazonės krante

vyrų, moterų, vaikų įvairiomis pozomis bei įvairius darbus atliekančių. Didelė valdoviškai atrodanti indėnų genties vado figūra irgi visi nuoga. Jis turėjo 4 žmonas. Šie indėnai buvo Marubo genties iš Brazilijos.

Turguje

Iš muziejaus atvažiuojame prie plačios Rio Nanay upės, kurios pakrantėje išsidėstęs vietinių turgus. Įvairūs tropikiniai vaisiai, daržovės ir žuvis, kurios čia pat kepamos ir rūkomos. Turgaus gatvėje tiršta judėjimas pėsčiųjų ir važiuotų. Įvairaus dydžio automobiliai ir ant trijų ratų taksi, kurie paima po du žmones ant sėdynės su stogeliu nuo saulės ir lietaus, nes čia atogrąžiniam krašte dažnai lyja. Šiame mieste pakilimas nuo jūros tik 300 m., todėl visos upės labai plačiai išsiliejusios.

Nuo paupio per tirštą judėjimą grįžtame į kitą didelį turgų, kur išsidėstę įvairios prekybos krautuvės ir ant šaligatvių. Čia per didžiulį susikimšimą negalima pravažiuoti, einame pėsti per visą rajoną. Įdomus vietinės gamybos vaisių skyrius, kur pardavinėjama visokių medžių žievė ir maži gabaliukai medienos. Iš jų gaminama arbata nuo įvairių kūno negyvybių. Tų vaisių, žolelių ir buteliukuose supilstytų įvairių skysčių didžiulis pasirinkimas. Taipgi didelis tropikinių vaisių skyrius. Čia vadovas Ricardo rodė ir aiškino apie mums negirdėtus vaisius, randamus Amazonės džiunglėse.

Iš šio turgaus atvykstame į pagrindinę aikštę, kur keturkampėje aikštėje stovi katedra, "El Dorado" viešbutis ir Eifelio plieno namas, kuris inžinieriaus Eifelio buvo pastatytas ir skirtas Chito miestui Ekvadore, bet per apsirikimą buvo atvežtas į Ikvitos miestą ir pastatytas čionai.

Išvyka į džiunglių stovyklą

Sekandį dieną išvykome iš viešbučio kelionei laivu Nanau upe. Pakrantėje stovėjo ilgas laivas su stogu ir suolais išsistęti, kur sutelpam visa mūsų grupė ir plaukiam į tropikinę džiunglių stovyklą. Upė, kuria plaukiam, gana plati, apaugusi krūmais iki pat vandens. Pro šalį prasielka keletas pavienių mažų trobelių, stovinčių pragenoje nuo medžių pakrantėje.

Kiek pasisukioję vingiuojančioje upėje netrukus pasie-

kiam džiunglių stovyklą. Pakrantėje padaryta laiveliams priplaukti prieplauka ir laiptai, vedą aukščiau iki pagrindinio pastato, dengto palmių ir nendrių lapais. Už šio pastato – stovyklautojams kambariai, pusiau atviri tik su tinklu nuo uodų, lovelės ir atskirai išvietė. Kaina dienai – 70 dol. su valgiu ir transportu.

Ant sienos prie baro pakabinta anakondos oda 24 pėdų ilgio. Ji buvo sugauta šiame rajone. Jos galva nedidelė, bet labai aštrūs maži dantys, nukreipti į vidų, tad ką pačiumpa nepalaidžia iš dantų. Už to pagrindinio pastato su pavieniais kambariais, kurie yra iškelti ant polių virš žemės, tęsiasi jau džiunglės.

Bevaikščiojant po stovyklą aplinką ateina pietų metas. Stovyklos valgykloje susėdam prie

Peru. Iguito Witoto genties indėnų vadas

Peru. Iguito indėnų Witoto genties vaikai

paruoštų staliukų. Gauname didelę gabalą viščiuko, ryžių, bananų ir arbūzo supjaustytą gabalų. Priedo – vandens ir alaus, kurio dėžutė kainuoja po vieną dol.

Indėnų kaime

Po pietų vėl sėdam į laivelį ir plaukiam ta upe prieš srovę iki Bora indėnų vietovės. Kranterte pastinka indėnų moteris nuogomis krūtims ir vyrai su plunksnomis plaukuose. Toliau nuo kranto stovi didelis pastatas nendrinio stogu su pusiau atvirais šonais. Mus pakviečia į vidų, kur pasieniais ant žemės paguldyti dideli medžio rąstai, ant kurių susėdamė.

Čia mūsų vadovas Ricardo pasikeičia sveikinimais su indėnų vyresniuojų, kuris sako, kad esate čia mūsų svečiai ir mes parodysim savo šokus. Jie pašoka patrepšėdami bent keturis šokus, o paskutiniame išveda ir mus kartu pašokti. Ši Peru indėnų Bora gentis turi apie 50 žmonių ir jų kaimelis yra toliau nuo upės. Jie ryte ateina prie upės ir vakare grįžta į kaimelį. Prie upės jie sutinka atvykstančius turistus. Labai malonus ir draugiški, moterys nebijo pozuoti fotografuojamos. Genties vyresnysis – šefas gali turėti tris žmonas, bet jis turi tik vieną. Dabar jie yra irkikšionys, prieš tai garbino anakondą.

Susižinojimų naudojosi iš medžio kamieno padarytus būgnus, kurie išduoda stiprų, duslų, toli siekiantį garsą. Pademonstravo to būgno mušimą – kaip sveikina atvykusius svečius ir kaip ką nors praneša tolyn. Mums atrodo visi panašūs to būgnijimo garsai.

Po šokių genties moterys vedėsi mūsų prie pasieniais išdėstytų rankų darbo suvenyrų. Tai karoliai ant kaklo, žiedai iš medžio, padaryti piešiniai ant žievės, kuri išdirbta taip, kad atrodo kaip auksas. Nedaug tų prekių buvo išdėstyta, nes jų ir kaimelis nedidelis, tačiau viską apžiūrėję, kai ką nusipirkę, rankų mosavimu palydėti grįžom į laivelį. Užsukom dar į džiunglių stovyklą, kur atsauginom šaltu gėrimu ir per tas pačias upes plaukėm atgal Ikviton.

(Bus daugiau)

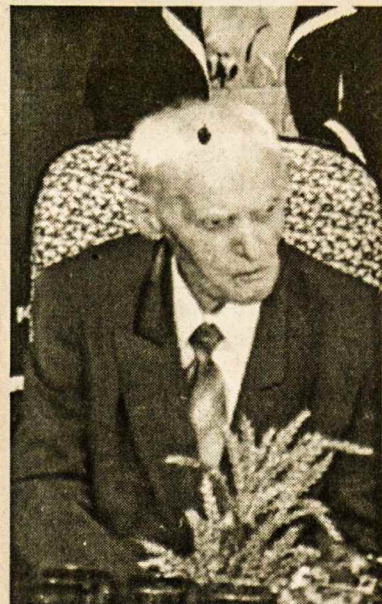
Istorikui Mičiuliui - šimtas metų

VIKTORAS ALEKNA, Vilnius

1999 metų pabaigoje Lietuvoje gyveno 440 žmonių, peržengusių šimto metų slenkstį. Dutūkstantaisiais metais dar 114 Lietuvos gyventojų rengėsi peržengti šimto metų slenkstį. Vienas iš jų – istorikas, pedagogas, sovietinis kalinys Juozas Mičiulis.

Juozas Mičiulis gimė 1900 metų rugpjūčio 8 d. Vilkaviškio valsčiaus vidutinio ūkininko šeimoje. 1922 m. pradėjo išlaikę gimnazijos baigimo egzaminus Kauno „Saulės“ gimnazijoje ir tuojau įstojo į besikuriantį Lietuvos universitetą Kaune. Vasario 16 d. šis universitetas buvo atidarytas, ir J. Mičiulis buvo vienas pirmųjų studentų. Jis Teologijos ir filosofijos fakultete studijavo istoriją, pedagogiką ir sociologiją.

Jau mokydamasis Marijampolės gimnazijoje J. Mičiulis buvo uolus ateitininkas, o studijų laikais 1922-1925 m. redagavo ateitininkų žurnalą „Ateitis“, padarydamas šį žurnalą reguliariu mėnesiniu turinimu mokslievių žurnalu. 1925 m. pavasarį jis baigė studijas, žurnalą atit-

Šimtametis istorikas
JUOZAS MIČIULIS

davė savo ipėdinams, o pats išvažiavo į Panevėžio mokytojų seminariją, kur penkerius metus dėstė pedagogikos istoriją, psichologiją, metodikos dalykus. Čia dirbdamas jis parašė „Pedagogikos istoriją“ ir 1927 m. ją išleido. Po dešimties metų šią papildytą ir pataisytą „Istoriją“ išleido antrą kartą. Ir ši knyga ilgus metus buvo mokytojų seminarijos pedagogikos istorijos kurso vadovėlis.

1930 m. J. Mičiulis buvo perkeltas į Tauragės mokytojų seminariją, kurioje darbavosi net devynerius metus inspektoriumi – direktoriaus padėjėju. Tauragėje jis parašė ir išleido mokykloms vadovėlį „Bažnyčios istoriją“. Per visą mokytojų seminarijos direktoriumi. Ir ten jam teko dirbti tik vienerius metus: prasidėjus karui, Trakų mokytojų seminarijos patalpas užėmė vokiečių kariuomenė, o J. Mičiuliui atsikūrusios Lietuvos švietimo ministerija pavedė surasti vietą seminarijai ir toliau jai vadovauti. J. Mičiulis seminarijai vietą atrado Alytuje, kur ir pradėjo darbą 1941 m. spalio mėn.

Alytuje J. Mičiulis mokytojų seminarijai vadovavo ketverius metus. 1945 m. pabaigoje pasitraukė iš Alytaus ir Vilniuje rado darbą geležinkelininkų mokykloje.

Bet ir tokio darbo J. Mičiuliui pagailėjo sovietų valdžia: 1947 m. sausio 6 d. enkavedistai iš klasės išvedė Mičiulį ir įkalino

dešimčiai metų. Nuvežė į Karelijos girias taigos kirsti; po poros metų perkėlė į Mordovijos lagerius, o vėliau į Tomsko sritį Sibire. Fizinis sunkus darbas, maisto trūkumas, gyvenimas barake sekino jaunystės jėgas, bet J. Mičiulis nenulenė galvos, ir lageryje ne tik pats nepasiduodamas negandoms, bet ir jaunimo dvasią stiprindamas.

1955 m. pabaigoje J. Mičiulis buvo išleistas iš sovietinio lagerio ir grįžo į Lietuvą, bet Lietuvos jau nerado. O socialistinei Lietuvos respublikai nereikėjo išsimokslinusio švietėjo: mokykloje vietos jam nebuvo. Todėl iki pensijos dirbo statybose Anykščių, Širvintų ir kituose rajonuose. Jau sulaukęs senyvo amžiaus, apsigyveno Vilniuje, po kelių metų – Anykščiuose, o 1998 m. kovo mėnesį įsitaisė Tremtinių namuose Vilniuje, kur ir sulaukė šimto metų.

J. Mičiulis augo kartu su keturiais broliais ir dviem seserimis. Vyriausiasis brolis Valerijonas liko ūkyje tęsti tėvo ūkininko darbą, o visi kiti vaikai išsimokslino. Brolis Jonas buvo teisininkas. Paskutinė jo darbo vieta – Vilniaus apygardos teismo teisėjas 1939-1940 m. 1941-1942 m. jis buvo išvežtas į Vorkutą, po dviejų metų grįžo į Lietuvą, apsigyveno Šilutėje ir ten mirė. Brolis Adolfas siekė inžinieriaus vardo, bet jaunas žuvo Nemuno bangose. Ketvirtas brolis Pijus baigė ekonomikos mokslus ir 1944 m. pasitraukė į Vakarus ir ten mirė. Vyriausioji sesuo Magdalena mirė jauna – vos 28 metų, o jaunesnioji sesuo Ona pasėkė Juozo pavydžiu – išsimokslino mokytoja, mokytojavo Eržvilke ir 1944 m. vasarą kartu su vyru ir vaikais pasitraukė į Vakarus ir dar tebegyvena JAV, sulaukusi jau 95 metų.

Lietuvoje gyvena tik Valerijono ir Pijaus vaikai vaikaičiai. Dėdės Juozo šimtmečio sukakties proga jie visi susirinko senjoje tėviškėje. Į sukakties šventę atvyko ir Pijaus bei Onos vaikų. Pasikvietė ir Juozą. Tik čia jau nėra nė akmens ant akmens. Tik gražiai banguoja kviečių laukai ir dar žaliuoja kelios dešimtys šimtametėjų liepų, kitų medžių, kurias jaunystėje buvo pasodinęs vyriausiasis brolis Valerijonas. Čia jie susirinko rugpjūčio 5 d.

Rugpjūčio 8 d. Juozo Mičiulio šimtmečio sukaktis buvo gražiai paminėta Tremtinių namuose: skambėjo dainos, smuikų garsai, sveikinimų žodžiai, ažuolų vainikai, garsiai skambėjo ir šandien labai populiarios dainos „Žemėl Lietuvos ažuolai žaliuos“. Sukaktuvinišką šviesą ir buvę mokiniai, vėliau mokytojai, dečia, ir jų jau ne daug. O J. Mičiulio pasėta šviesos troškulio sėkla tebeveda vaistus Lietuvos mokyklose.

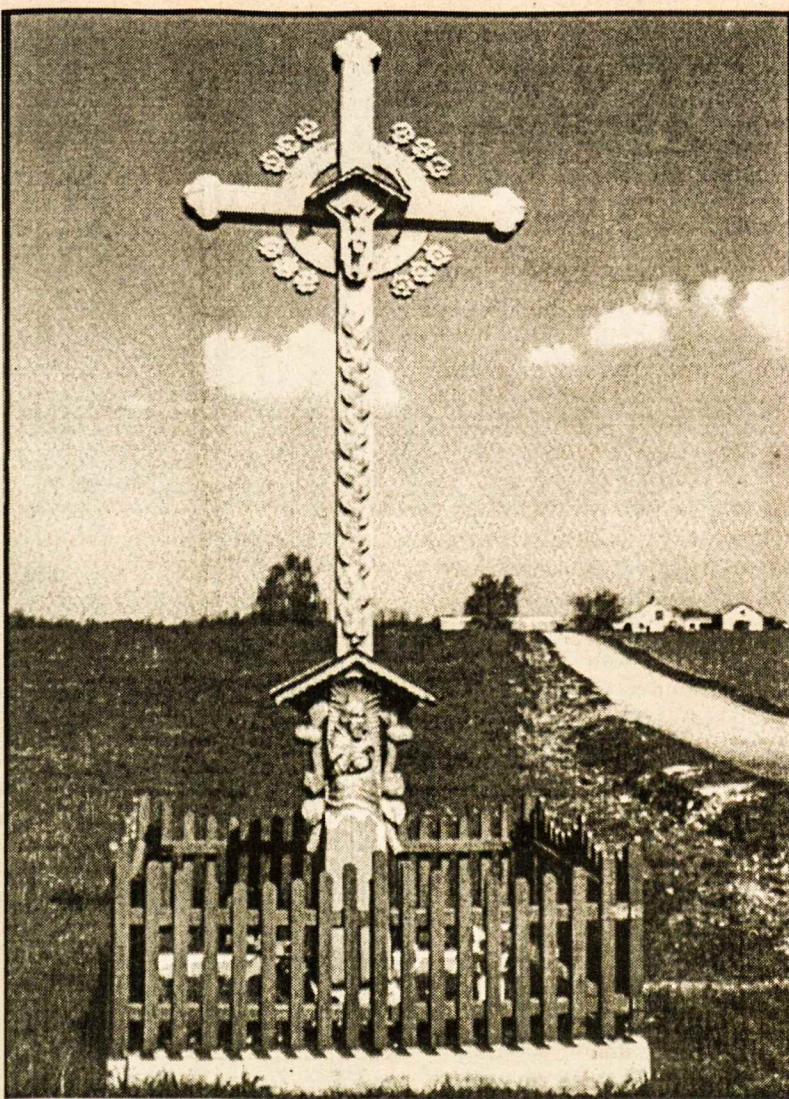
Gimtame kaime

*Mažas kaimas, prisiglaudęs
Prie beržynų, prie žalių...
Kokia nuostabi palaima,
Kai jis kvepia čiobreliais!
Čia vaikystė išgybavo
Ir išrinko uogelės,
Čia jaunystė išdainavo
Gegužinių daineles...*

*Mano kaime – mūsų tilte,
Tarp visų laikų kartų!
Ką sakytum, jei prabiltum
Tu tikru žmogaus balsu?
Kojos čia šokdino klumpes,
Kai tik lūpinė užgros...
Ir armonika čia duple
Pravedino kitados...*

*Sugrįžtu... Kaimynų ieškau –
Pas juos rūgdavo sula...
Ir stipnės aukštini tiesės
Tarp beržų, pro jų šakas...
Iš toli gegutės aidas
Atkiedėdavo: „Ku-kū!“
Čia vaikystės mažos klaidos,
Paklupdytos ant takų...*

*Einu kvepiančiais arimais...
Naktį perplėšia aušra...
Girdžiu šėlstantį gegužinę,
Kaip anuomet kažkada –
Tai anikū mūs kaimynų
Groja, šoka per naktis...
Šis gyvenimiškas lynas –
Praeitis ir ateitis.*

Seivų kryžius Punsko apylinkėje

„Aušros“ nuotrauka

„Raudonasis voratinklis“

Knyga „Red Web“ apie rezistentus KGB voratinklyje, išleista Anglijoje

STANISLOVAS
BUCHAVECKAS, Vilnius

1944 m. į Lietuvą sugrįžus bolševikams, daug antinacinės rezistencijos veikėjų pasitraukė iš šalies. Aktyviausi iš jų ieškojo įvairių būdų padėti Lietuvoje ir antisovietinę kovą pakilusiems savo tautiečiams. Vieni, neišvengdami tarpusavio nesutarimų, siekė kelti Lietuvos laisvės bylą Vakarų šalyse, kiti, jaunesni, subrendę patriotai tarpukario Lietuvoje, buvo pasiruošę paauguti net savo gyvybes ir stengėsi grįžti į Lietuvą betarpiškai kovai su paverėjais. Tačiau prasiskverbti per „geležinę sieną“, atsikyrusią Sovietų Sąjungos imperiją nuo Vakarų pasaulio, darėsi vis sunkiau be Anglijos, Švedijos, JAV ar Prancūzijos žvalgybos tarnybų pagalbos. Pastarosios taip pat siekė pasinaudoti į Lietuvą vykstančiais rezistentais idealistais...

Apie šiuos antisovietinės rezistencijos istorijos įvykius dėl šaltinių slaptumo ir kitų priežasčių dar ir šiandien daug ko nežinome. Daug klausimų iškilė 1997 m. išleista L. Mockūno knyga „Pavargęs herojus“ (Jonas Deksnys trijų žvalgybų tarnyboje). Dalį jų idėms skaičiuojamas atsakymą ras „Europos lietuvių“ leidykloje (vadovas Vladas Dargis) išleistoje Tomo Boverio (Tom Bower) knygoje „Raudonasis voratinklis“. Anglijoje ši knyga – „The Red Web“ išspausdinta 1989 metais

Spindėk, rasele!..

*Einu sudrėkusiu atolu –
Dobiliena plaukte plaukiu...
Ir jokio garso aš po kojom,
Net savo žingsnių, negirdžiu!..*

*Rasa, rasele, tu gaivini
Kapų žiedėlių nakties glėby...
Rasa, rasele, spindėk spindėk,
Kol debesėlius sudegs žvaigždė!..*

*Mėnulio sidabrinis takas
Nuėjo ežero dugnan...
Nematomi paukščiukai šnekas –
Norėtusi čiaušketi ir man...*

*Slystu aš ežero pašlaite
Ir vėlei ta pačia byde
Grįžtu... Palikusi pakrantę
Tyluosius žingsnius žolėje...*

*Ir kol aušra dar neišbrėško,
Kol saulės žvilgsnio nematyt,
Galui žaismingai pasislėpti,
Žolėj rasotoje braidyt...*

*Išgąsdinta sukykia pėmpė,
Tamsoj vasnodama sparnais...
Ant mano kojų rasos krenta,
Atolas kvepia dobilais...*

*Rasa, rasele, tu gaivini
Kvapų žiedėlių nakties glėby...
Rasa, rasele, spindėk spindėk,
Kol debesėlius sudegs žvaigždė!..*

Irena Vaičiulytė-Bradaitienė,
Marijampolė

Tėviškės žiburiai • 2000.IX.5 • Nr. 36 (2635) • psl. 7

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Dr. Vinco Kudirkos atminimui puoselėti Vilniaus Medikų klubo iniciatyva yra įsteigtas Kudirkos fondas, užsimojęs visuomenėje plačiai skelbti apie Vinco Kudirkos nuopelnus Lietuvai ir jos kultūrai, pastatyti Vilniuje paminklą, įsteigti Vinco Kudirkos vardo premijas už nuopelnus ugdati Lietuvos kultūrą, ruošti spaudinius, laidas per radiją ir televiziją supažindinant plačiąją visuomenę su V. Kudirkos veikla Lietuvos atgimime. Fondo steigėjais yra laikomi Vilniaus un-to Medicinos fakulteto prof. G. Česnyš, prof. J. Galdikas, dr. M. Jackevičienė. Fondas Teisingumo ministerijoje buvo įregistruotas š.m. sausio 31 d. Fondo adresas: Gedimino 1, Sąjūdžio būstinė, Vilnius; tel. 22-48-48. (Pranešimas gautas iš Lietuvos grįžimo į tėvynę informacijos centro).

„Literatūrinis ekspresas Europa 2000“, kurio sumanytoju laikomas vokietis Thomas Wohlfahrt, sutelkė apie 100 literatų iš 43 Europos kraštų. Traukinys š.m. birželio 7 d. pajudėjo iš Portugalijos sostinės Lisabonos, pervažiuos vienuoliai valstybių, birželio 26 d. pasiekė Vilnių. Iš Lietuvos ekspresu keliavo poetai Arnas Ališka, Laurynas Katkus ir dramaturgas Herkus Kunčius. Kaip ELTA rašo, sutikusių progą didžiojoje Vilniaus geležinkelio stoties salėje pirmą kartą pasirodė džiazo muzikantai ir poetai. Savo kūrinį skaitė lietuvių, amerikiečių, kinų ir rusų poetai. Vakare keliaujančius rašytojus priėmė Vilniaus meras R. Pakšas, birželio 27 d. vyko gausybė literatūros skaitymų, birželio 28 d. traukinys iš Vilniaus išvažiavo į Rygą. Šio originalaus projekto tikslas – suvienyti literatūrinę Europą, kad rašytojai galėtų tarpusavyje pabendrauti ir pasidalinti patirtimi. Lietuvos vyriausybė tam projektui paremti skyrė 100,000 litų.

Lenkų muziko Emilio Mlynarskio (1870 – 1935), glaudžiai su Lietuva susijusio, 130-toji gimimo sukaktis š.m. liepos 15 ir 18 dienomis iškilmingai paminėti Ilguvoje ir Vilniuje. Minėjimas pradėtas Mišiomis Šv. Kryžiaus Atradimo šventovėje, Ilguvoje, kur E. Mlynarskis vedė dainininkės Beatricės Grincevičiūtės tėtį Oną ir yra praleidęs nemažą savo gyvenimo dalį. Dvaro rūmuose vyko minėjimas ir koncertas. Po dviejų dienų iškilė buvo tęsiama Vilniaus Šv. Dvasios šventovėje, kur Mišių metu giedoję jungtiniai chorai bei lenkų „Echo“ ir „Lira“. E. Mlynarskis gimė Kybartuose, baigęs Petrapilio konservatoriją ėmė reikštis kaip gabus smuikininkas, dirigentas ir kompozitorius. Už D-moll koncertą smuikui Leipcege laimėjo pirmą premiją. Įsteigė Varšuvos filharmoniją, kūrė operas. Savo lešomis parėmė Stasio Šimkaus mokslus Varšuvoje, kvietė M. K. Čiurlionį į Varšuvą dirbti muzikų konservatorijoje. Kaip ELTA pažymi, E. Mlynarskio laikais Ilguva buvo išgarsėjusi kaip žymių muzikų, dailininkų bei rašytojų susitikimo vieta.

Marija Stulpinienė, „Visatos žvilgsnis“, Klaipėda Ntr. A. Juškevičiaus

Kylančios solistės

EGIDIJUS MAŽINTAS

Dalia Kužmarskytė, ir Jūratė Mikalauskaitė nuo mažens svajojo apie sceną, dainavimą. Merginos išaugo toli viena nuo kitos: Dalia – uostamiestyje, Jūratė – Kaune. Tačiau abiejų keliai susitiko muzikiniame teatre. Dalia Kužmarskytė, baigusi R. Maciūtės, Vilniuje, o Jūratė Mikalauskaitė – B. Sodaitės Muzikos akademijų solinio dainavimo klases Kaune, tuoj pat pasinėrė į Klaipėdos Muzikinio teatro repertuarą. Sodriai, gražaus balso tembru apdovanotu mezzosopranu D. Kužmarskytė netrukus paruošė visą pluoštą vaidmenų: gražiomis manieromis ir aristokratiška laikysena išsiskyrė Dalios Flora (D. Verdi op. „Traviata“), ponina Page (O. Nicolai op. „Windsoro šmaikštuolės“) stebino subtiliu nuotaitos šėlsmu ir linksmomis moteriškomis žabangomis, o kur dar visa eilė vaidmenų teatro miuzikluose ir operetėse. Teko matyti, kaip Menininkų namuose sol. D. Kužmarskytė su koncertmeisterė Violeta Pečiulienė atliko kamerinį repertuarą. Buva nustebitas originalo kalba, atliekama čigonaitės Carmen.

Temperamentinga naujoji Lietuvos „Carmen“, kritikų gerai įvertinta, šiais metais paruošė naujų vaidmenų pluoštą skirtingo braižo režisierių pastatymuose.

Scena iš O. Nicolai operos „Windsoro šmaikštuolės“ Vilniaus valstybiniame operos teatre. Sėdi kairėje sol. Dalia Kužmarskytė; už jos stovi sol. Jūratė Mikalauskaitė

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p. ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 60 milijonų dolerių

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	4.20%
180-364 d. term. ind.	4.70%
1 metų term. indėlius	4.85%
2 metų term. indėlius	5.10%
3 metų term. indėlius	5.15%
4 metų term. indėlius	5.20%
5 metų term. indėlius	5.30%
1 metų GIC-mėn. palūk.	4.60%
1 metų GIC-met. palūk.	5.10%
2 metų GIC-met. palūk.	5.35%
3 metų GIC-met. palūk.	5.40%
4 metų GIC-met. palūk.	5.65%
5 metų GIC-met. palūk.	5.70%
RRSP, RRIF ir OHOSP	
"Variable"	3.80%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	5.10%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	5.35%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	5.40%
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind.	5.65%
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind.	5.70%
Taupomąją sąskaitą iki	2.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	2.00%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki	2.00%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	2.50%

IMA UŽ:

Asmeninės paskolas nuo	8.50%
Sutarties paskolas nuo	8.50%
Nekiln. turto paskolas: Su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų	7.70%
2 metų	7.75%
3 metų	7.85%
4 metų	7.95%
5 metų	8.00%
Su keičiamu nuosimčiu	
1, 2, 3 metų	6.75%

Duodame komercinius mortgicijus iki \$750,000.

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto vertės (iki \$250,000). Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai "INTERAC-PLUS" kortelė

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

RUBY REAL ESTATE LTD.

REAL ESTATE BROKER

27 John Street, Toronto

Victor Rudinskas, Broker
Tel.: 416 249-7829

ADVOKATAS

VICTOR RUDINSKAS

Tel. 416 240-0594

27 John Street, Toronto,

Ontario M9N 1J4

(arti Lawrence Ave. W.

ir Weston Road)

LEDAS REFRIGERATION

AIR CONDITIONING & HEATING

Taisau ir įvedu

- Centrines šildymo ir A/C sistemas
- Skalbimo mašinas, džiovintuvus
- Oro drėkintuvus (Humidifiers)
- Indų plovimo mašinas, voryklas
- Šaldymo sistemas, šaldytuvus

Atlieku dujų, vandentiekio (plumbing), elektros darbus.

kambinti R. Jareckui

tel. 416 370-3539 arba 905 502-9614

(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

ROCK OF EUROPE INC.

GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS

AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTUJA

(416) 232-1250

83 SIX POINT ROAD
(I PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

ROYAL LEPAGE

Jeif norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižaduo mielai ir sąžiningai patarnauti

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West

Toronto, Ontario M6S 1P2

Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

VISAIS NEKILNOJAMO TURTO KLAUSIMAIŠ
– PARDAVIMU AR PIRKIMU –
sąžiningai patarnausiu.

PIRMIAUSIA PRAŠAU SKAMBINTI

TEODORUI STANULIUI, B.A.

Associate Broker

Tel. 416 769-1616; faksas 416 769-1524.

RE/MAX WEST REALTY Inc., 1678 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A9

Mažieji Toronto "Aušros" krepšininkai su vadovais-vėmis, pasiruošę naujam veiklos sezonui

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Federacinis sveikatos ministeris A. Rock savo kalboje Toronte 4,000-čiams sveikatos palaikymo (fitness) entuziastų pareiškė, kad Kanados ekonomija praranda \$2 milijonus kasmet, nes darbininkai/tarnautojai praleidžia daug darbadienių skusdamiesi ligomis ar dvasine įtampa (stress). O to būtų lengva išvengti, jei kanadiečiai daugiau sportuotų užuot sėdintę aplink namus. Kanados gyvenimo būdo tyrinėjimo instituto duomenimis 63% kanadiečių nėra pakankamai aktyvūs. Tik trečdalis žmonių pasistengia bent valandą per dieną paskirti vaikščiavimui, bėgiojimui ar gimnastikai. A. Rock planuoja skatinti kanadiečių daugiau sportuoti, kas ne tik pagerintų krašto ekonomiką, bet pakeltų žmonių sveikatingumą bei pagerintų gyvenimo ilgio perspektyvas.

"Air Canada" pilotų streiko išvengta, kai abi pusės gana nenoriai priėmė federacinės valdžios paskirto tarpininko pasiūlymus. Sutartis bus pasirašyta keturiems metams, pilotai gaus 13% algų pakėlimą. Keleiviai, kurie visą vasarą buvo gąsdinami streiku, galės lengviau atsiųsti sudarydami savo tolimesnius kelionių planus, nes beveik tuo pačiu metu ir kita, per Star Alliance gimininga, JAV bendrovė United Airlines irgi pasirašė sutartį su savo tarnautojais.

"Knob Hill Farms", desimties atpigintų daržovių, vaisių bei kitų maisto produktų parduotuvių grupė Toronte ir apylinkėse, uždarys rugsejo mėnesio pabaigoje. Jos savininkas Steve Stavro, 72 metų bilionierius, kuris kaip neturtingas imigrantas prieš 47 metų pradėjo nuo mažos daržovių parduotuvės, teigia, kad pasikeitė laikai ir negailestinga konkurencija privertė jį ieškoti pelningesnio užsiėmimo. Bus prarasta apie 800 darbų ir daugeliui dabartinių KHF klientų tikriausiai reikės mokėti aukštesnes kainas už savo pirkinius, nes sumažės konkurencija. S. Stavro, didelis sporto entuziastas, pasilaikys kontrolę Maple Leafs Sports komplekso, kuris apima ledo ritulio Maple Leafs, krepšinio Raptors komandas ir Air Canada sporto areną.

Torontas išsilaikė 2008 metų olimpiados rengėjų kandidatų sąrašė, kuris neseniai buvo sutrumpintas iki penkių. Iki sekančio Tarptautinio olimpinio komiteto posėdžio Maskvoje 2001 metais, kuriame bus paskelbtas laimėtojas, kandidatuoją Torontas, Beijing (Kinija), Paryžius (Prancūzija), Osaka (Japonija) ir Istanbulas (Turkija). Pirmieji trys laikomi rimtesniais kandidatais. Paryžius ir Torontas gavo geriausių įvertinimus visose šešiose kategorijose (sporto įrengimų, saugumo, transporto, aptarnavimo, dalyvių apnakvindinimo bei "olimpinio kaimelio" sportininkams), o Beijing bent šiuo metu pirmuoja kaip "politiškai tinkamiausias".

"Imperial Oil" bendrovės benzinai, kuris parduodamas Kanadoje Esso kolonėlių tinkle, yra pats nešvariausias ir vienintelis šiuo metu viršijęs 0.05% sieros taršos priemaišų ribą. Kai kitos naftos bendrovės stambiai investuoja į rafinerijų patobulinimus pasiekti pažadėtą 0.003% sieros priemaišų ribą 2005 metų pradžioje, Imperial stengiasi pamokėti min. pirmininką, kad suteiktų jų bendrovei lengvatų ir atidėtų naftos švarinimo darbą vėlesniais laikais, gąsdindami, kad tokie griežti ir skubūs naftos švarinimo reikalavimai padidins bedarbę, sumažins investicijas ir konkurenciją ir "pažeis visų kanadiečių gyvenimo stilių". Gamtosaugininkai ragina vairuotojus boikotuoti Esso benziną parduotuvėse. Lois Corbett, Toronto gamtosaugos veikėja, taip atsiliepia apie Imperial pastangas: "Aš duočiau jiems medalių už verkšlenimą; jų visa taktika importuota iš JAV – visa paneigti, arba atidėti, arba nesutikti..." Palyginimui, kelių Kanados naftos rafinerijų produktų sieros priemaišų lygio 1998 metų statistika: Imperial 0.084%, Shell 0.046%, Irving Oil 0.0073%, Petro-Canada 0.05%, Sunoco 0.028%, Chevron 0.014%, Ultramar 0.022% G.K.

Skautų veikla

"Rambynas" ir "Šatrijos" turtai š.m. rugpjūčio 6 d. suvažiojo jau į 38-tąją "Romuvos" stovyklą, pavadintą "Romuva 2000". Vėliau aikštėje išsiriavus stovyklautojams, sugiedotas Lietuvos himnas, pakeltos vėliavos. Įsakymuose paskelbta pirmos savaitės vadovybė: virš. ps. R. Baltaduonytė-Lemon, komendantė s. A. Puzerytė-Viskantiene, instruktoriai – v.s. R. Otto, ps. R. Gečienė, ps. Al. Gečas, j.b. R. Juknevičius. Perskaitytas ilgas kitų vadovų-ų, šeimininkų bei įvairių sričių pareigūnų sąrašas.

Pirmoji savaitė buvo darbinga. Be naudingų užsiėmimų, sporto, žaidimų ir laužų, įvyko ir vienos paros iškyla į Algonquin parką įgyti daugiau patyrimo. Rugpjūčio 12-13 d.d. savaitgalį stovyklautojus aplankė tėvai bei kiti svečiai. Atvažiojo ir daugiau stovyklautojų-vilkiukų, paukštyčių, giliukų, liepsnelių. Pasikeitė stovyklos vadovybė. Viršininko pareigas perėmė tunc. s. M. Rusinas, komendantas – s. R. Saplys. Įsijungė daugiau vadovų-ų pastovylkėse ir instruktoriams. Sekmadienį po atviru dangumi Mišias aukėjo svečiai iš Lietuvos kun. Justinas Aleknavičius, kurį stovyklon atvežė diakonas Vyt. Staškevičius.

Marius E. Rusinas, CLU CFP
(Certified Financial Planner)
RESP, RRIF, LIF
ANNUITY, RRSP
Patarnauju visose pensijų srityse
Net Worth Financial Planning Inc.
1576 Bloor Street West
Toronto M6P 1A4
(priešais Lietuvos Namus)
416 588-2808

Sportas

Premijos sportininkams

"Atgimimas" 2000 m. rugpjūčio 18 d. (nr.28) laidoje rašo, kad Lietuvos vyriausybės nutarimu, aukso medalius olimpinėse žaidynėse Australijoje iškovojo Lietuvos sportininkai gaus po 400,000 litų; antrosios vietos laimėtojams skiriama po 200,000 Lt, trečiosios – po 150,000 litų. Apie tai pranešė ministras pirmininkas A. Kubilius susitikime su olimpinės rinktinės nariais.

Žinios iš Lietuvos

KREPŠINIS: Arvydas Sabonis pripažintas geriausiu Lietuvos šimtmečio sportininku. Jam Kauno sporto halėje LTOK prezidentas Artūras Povilūnas įteikė skulptūrą "Triumfas".

SACHMATAI: Ispanijoje pasibaigusiame Europos jaunimo (iki 20 metų) šachmatų čempionate Viktorija Cmilytė iškovojo aukso medalį, surinkusi 8 taškus iš 11 galimų. Aukso medalį iškovojo Anglijos atstovė Jovanka Houska, surinkusi 9 taškus.

JOJIMAS: Mažonoje Rieseje (Vilniaus rajonas) surengtame konkurso jomo čempionate dalyvaavo 78 raiteliai, tarp jų 29 moterys. Jojant keturmečiais žirgais aukso medalį laimėjo Vilniaus rajono jomo centro "Prospersas" atstovė Julija Taraskevici. Sidabro ir bronzos medaliai įteikti "Nemuno" žirgyno raiteliams Stasiui Jasui ir Jonui Lukošui. Jojant penkimečiais žirgais aukso pelnė vilnietis Andrius Petrovas, sidabrą – S. Jassas, bronzą – "Nemuno" žirgyno jokikas Rimas Rimkus. Šešiamečiais žirgais – pirmas Vincas Civinskas iš Mažosios Riesės, antras – "Prospero" raitelis Pranas Milkinas. Komandomis laimėjo "Nemuno" žirgyno ekipa, antrąją vietą – Kauno pirmoji komanda ir trečiąją – Kauno antroji rinktinė.

FUTBOLAS: Lietuvos rinktinė Buchareste (Rumunija) pralaimėjo tos šalies rinktinėi 0:1.

DISKAS: Tarptautinės lengvosios atletikos federacijos "Golden League" serijos paskutinėse varžybose Berlyne olimpinė viltis Virgilijus Alekna nusivėdė diską 69 m 70 cm ir dviem centimetrais pralaimėjo vokiečiui Lars Riedel. Romas Ubartas liko penktas – 62 m 60 cm. V.P.

Antrosios savaitės pagrindinė užsiėmimų tema buvo – padėti silpniesiems. Vyko pašnekesiai apie gaisrus ir pirmąją pagalbą. Salėje vis darbuosio meno mėgėjai vadovaujant ps. R. Gečienai ir ps. A. Gečiui. Vilkiukai stropiai varžėsi – kuris nupieš gražiausią stovyklos planą? Sportas, maudymasis, laivai ir vakarų laužai visų buvo laukiami ir mėgstami. Šią savaitę su torontiečiais stovyklavo ir Montrealio "Geležinio vilko" tunto tunc. s. A. Gaputis, adj. ps. G. Bulota, atsivežė ir tris skautus.

Iškilmingas stovyklos uždarymas su vilkiukų bei paukštyčių įdėdžiu įvyko rugpjūčio 18 d. vakare. Padėkta visiems dirbusiems, pasveikinti gavę pakėlimus į vyresniškumo laipsnius, skautiškai atsisveikinta iki kitų metų stovyklos. (Sutruktūrinama pagal labai ilgą F. M. pranešimą).

Stovykloje "Romuva 2000" ūkio ir maitinimo reikalus tvarkė K. Pajaujis. Vyr. šeimininkė – J. Kriščiūnienė, kartu dirbo I. Paznekenė, A. Šimkienė ir V. Lemon. Kartu stovyklavo ir įvairiais darbais daug prisidėjo "Romuvos" k-to pirm. j. s. R. Sriubickis, T. Valickis ir R. Marijošius. Visiems už sėkmingai ir gražiai vestą stovyklą dėkingi lieka skautai-tės bei jų tėvai. F.M.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

PARAMA

AKTYVAI per 116 milijonų dolerių

MOKA:

3.65% už 30-89 dienų term. indėlius	
4.20% už 90-179 dienų term. indėlius	
4.70% už 180-364 dienų term. indėlius	
4.85% už 1 m. term. indėlius	
5.10% už 2 m. term. indėlius	
5.15% už 3 m. term. indėlius	
5.20% už 4 m. term. indėlius	
5.30% už 5 m. term. indėlius	
4.60% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
5.10% už 1 m. GIC invest. pažym.	
5.35% už 2 m. GIC invest. pažym.	
5.40% už 3 m. GIC invest. pažym.	
5.65% už 4 m. GIC invest. pažym.	
5.60% už 5 m. GIC invest. pažym.	
3.80% už RRSP ir RRIF ind.	

(variable rate)

5.10% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
5.35% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
5.40% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
5.65% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.	
5.60% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.	
3.00% už OHOSP (variable rate)	
2.00% kasd. pal. čekių sąsk.	
5.50% už JAV dol.1 m. GIC	
2.50% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.	
(US dol. Sav. Acc.)	

IMA:

už asmenines paskolas nuo	8.50%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu (fixed rate)	
1 metų	7.70%
2 metų	7.75%
3 metų	7.85%
4 metų	7.95%
5 metų	8.00%

su keičiamu nuosimčiu.....6.75%

Duodame:

- asmenines paskolas iki \$250,000;
- mortgicijus iki 95% įkainoto turto;
- riboto kredito paskolas (Line of Credit) ir komercinius mortgicijus

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės elgoje

Lietuvos banko proginų monetų pardavimas. Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionės čekių (traveler's cheques) parnauimas. Gaunama kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų. Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigus (Wire transfer) į Lietuvą ir kitus kraštus.

KASOS VALANDOS

- Pirmad., antradien., nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
- Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
- Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIAI:

Lietuvių Namuose – 1573 Bloor St. W., Toronto ON M6P 1A6

Telefonas: 416 532-1149

Etobicoke – 2975 Bloor St. W., Toronto ON M8X 1C8

Telefonas: 416 207-9239

Elektroninis paštas: parama@total.net Tinklapis: www.parama.net

SMITH MONUMENT CO. LTD.

(nuo 1919 metų)

- Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- Puošiamie lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. 416 769-0674

Adresas: 349 Weston Road (tarp Eglinton ir St. Clair), Toronto, Ontario M6N 3P7

Sutton GROUP

PAŽADU JUMS

24 valandų

tarnybines paslaugas, greitą dėmesį, sąžiningumą, išsamią informaciją. Prašau skambinti šiandien

tel. 416 236-6000

pirkimo ar pardavimo klausimais

sutton group – assurance realty inc. realtor

5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

Queen Travel International Ltd

ALGIS MEDELIS

133 Roncevalles Ave., TORONTO, Ont. M6R 2L2 Tel. 416 531-4800

KELIONĖS I VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS!

Į LIETUVĄ KELIONĖS paruošiu geriausiomis kainomis ne tik iš Toronto, bet ir iš kitų, kad ir tolimiausių Kanados vietovių.

TEIRUKITĖS APIE GERIAUSIAS SEZONO KAINAS

SKAMBINKITE ALGIUI MEDELIUI ir UŽSISAKYKITE JAU DABAR!

Pas mane atvažiuoti nėra būtina – keliones sutvarkau paskambinus telefonu. Bilietus pristatau X-PRESS paštu. Toronto įstaigoje būnu trečiadieniais tarp 11 ir 17 valandos.

ALGIS MEDELIS

MEDELIS CONSULTING

45 Forest Heights Str., Whitby, Ont. L1R 1T7

Tel. 1-905-666-9086 FAX 1-905-666-9183

ALGIS ar STEFA MEDELIAI

Visos paslaugos atsiėmiant Jūsų giminės iš Lietuvos, arba Jums skendant į Lietuvą. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienį. PER 7 DARBO DIENAS JŪSŲ GIMINĖMS LIETUVOJE TIESIAI Į RANKAS PERDUODAM AMERIKETISKUS DOLERIUS. G A R A N T U O T A !

"SERVICES 4 U"

STATOME ir REMONTUOJAME įstaigas arba gyvenamus namus

- nauji namai ir remontai
- pilni projektai ir statyba
- projektai pagal užsakymą
- priestatai, pamatai
- virtuvės, prausyklos
- rūšių užbaigimas
- elektros darbai

Skambinti JONUI ARŠTIKAIČIUI

Tel.: (416) 879-8221 (nešiojamas)

Pager (416) 331-4218

SKAITYTOJAI PASISAKO

NUO PIRMOJO NUMERIO

"Tėviškės žiburis" skaitom nuo pirmojo numerio. Per šiuos il-gus dešimtmečius buvęs pilnavertis taip ir tebėra nepraradęs savo pil-navertiškumo. Tikrai tenepavargsta redaktorių rankos, mintys ir išver-mė. "Tėviškės žiburis" tėvėčia švyturiu kiekvienam lietuviui. Tė-šviečia švyturiu ir Tėvynėje audrų išvargintiems savitaisiais. Tė-šviečia švyturiu, rodančiu kur yra kelias, tiesa ir gyvenimas.

Al. Lajukas, Tweed, Ont.

REZISTENCINĖS SANTARVĖS VEIKLA

"TŽ" š.m. 28 nr. išspausdino Henriko Kudreikio rašinį apie "Genocido ir rezistencijos" žurnalą nr. 1 (7). Ten minima "Lietuvių re-zistencinė santarvė", kurios aš bu-vau narys, turiu dalį jos veiklos ar-chyvo. Tai nebuvo popierinė orga-nizacija.

D. Britanijoje Santarvė turėjo 9 skyrius, buvo dvi apygardos – Londono ir Mančesterio su 280 na-rių. Santarvės vadovybėje buvo dr. Stasys Kuzminskas, pulkininkai – Tomas Vidugiris, Antanas Šova, S. Strimas, prof. Stasys Žakevičius-Žymantas, prof. M. Biržiška, Fabi-jonas Neveravičius, Feliksas Ada-monis, dr. A. Pamataitis, Domas Banaitis, J. Masiulis, J. Bendorius, dr. A. S. Greimas, J. Vėbra, K. Drunga, A. Dany, V. Kuzavinis. Skyriai veikė ir JAV – Detroit, Waterbury, Nijorkoje, Čikagoje ir kitur. Buvo leidžiamas mėnesinis "Santarvės" žurnalas. Redagavo Fabijonas Neveravičius su kolegija – K. Drunga, dr. A. S. Greimu, R. Raila, H. Žemeliu.

Organizacijos siekis buvo "ko-voti kartu su tauta". Tuometiniai DBLS-gos vadovai, socialdemokra-tai, frontininkai bandė praverdžiuoti "Lozoraičiui" remti santarvę.

Genocido ir rezistencijos žur-nalo redaktoriai Lietuvoje gali įsi-gyti knygą, kurią parašė anglų ko-mentatorius Tom Bower "Red Web" ("Raudonasis vortinklis") apie tuometinę MIG ir KGB žval-gybos veiklą Baltijos šalyse. Ši kny-ga yra išversta į lietuvių kalbą, iš-leista UAB "Europos lietuvis" lei-dykos Vilniuje.

Toje knygoje nėra nieko apie

ANDRIUS PAŠKUS, torontiečių Vidos ir Vyto Paškų sū-nus, 2000 m. birželio mėnesį įsigijo Vilniaus universitetą, istorijos fa-kultetą, archeologijos specialybės magistro laipsnį (MA). 1997 m. Andrius įsigijo bakalaurą Toronto universitete (B.A. Honours), antro-pologijos ir archeologijos specialy-be. Nuo 1997 m. dirbo Kanados lie-tuvių muziejuje ir Kanados paldžios lėšomis buvo pasiūstas į Lie-tuvą 6 mėnesiam dalyvauti archeo-loginiuose kasinėjimuose Kernavė-jė ir Trakuose bei dirbti Lietuvos Valstybiniame muziejuje, archeolo-gijos skyriuje. 1998 m. gavęs Lie-tuvos pilietybę, įstojo į Vilniaus universitetą archeologijos magist-ratūros studijoms. Kas vasarą ak-tyviai dalyvavo Kernavės kasinėji-muose bei Kernavės archeologijos ir istorijos muziejuje kaip darbuo-tojas ir vedlys. Taip pat dirbo su viešąja įstaiga "Kultūros paveldo akademija" kaip programų koordi-natorių paminklosaugos srityje. Rašo straipsnius apie archeologiją ir istoriją žurnale "The Best in Vil-nius" ir verčia straipsnius į anglų kalbą Lietuvos istorijos institute. Ateityje planuoja dirbti Lietuvoje bei Europoje savo srityje.

Santarvę, bet sužymėta visa eilė lie-tuvių, latvių ir estų pavardžių, kurie Londone lankė desantininkų mo-kyklą, kaip J. Deksnys, Z. Kudirka ir kiti.

Stasys Kasparas, Londonas

LIETUVOS MUITINĖJĖ

Š.m. liepos 22 d. iš Latvijos grį-žau į Lietuvą pajūrio keliu, vedan-čiu iš Liepojos į Palangą. Priartėję prie muitinių, radome ilgą eilę au-tomobilų. Visi keliaiviai atrode gra-žiai ir šventiškai. Užkalbinti visi kalbėjo angliškai. Jie važiuo iš Lie-pojos į Lietuvą, nes Latvijos pusėje nieko įvairesnio savaitgaliais nebū-na, o Palangoje yra. Tokius turistus kiekviena valstybė su džiaugsmu priima, maloniai aptarnauja, tik ne Lietuvoje. Kai į Ameriką važiuoda-mi muitinėje užtrunkame tik vieną minutę, tai Lietuvos muitinėje mus išlaikė eilėje lygiai 4 valandas; nuo 11 val. ryto ligi 3 val.p.p. Kai paga-liau priartėjome prie Lietuvos mui-tininkų, išlipau iš automobilio, prie-ėjau prie dviejų uniformuotų vyrų, pasisakiau iš kur esu ir paklausiau, kodėl jie taip blogai traktuoja savo svečius latvius. Paaiškino, kad jų į-statymas reikalauja kiekvieną pasą įvesti į kompiuterį. Jei to nereikėtų, vienam automobiliiui praleisti už-tekėtų poros minučių. Nepaklausiau, kodėl jie negali pasidaryti kiekvie-no paso fotokopijos ir badyti tą kompiuterį dienomis, bet nekan-kinti žmonių eilėje. Ir kam iš viso reikia tuos pasus kopijuoti, jeigu nei Amerikai, nei Kanadai, nei ki-tai kultūringai valdžiai to nereikia. Matyt, Lietuvoje toks įstatymas vei-ka jau daug metų, jei Lietuvos pu-sėje net restoranai atsirado toms eilėms mainiti. Tokių nesąmonių Lietuvoje neturėtų būti.

Vladas Jokubauskas, Hamilton, Ont.

AMBASADA KAIRE

Lietuvos žiniasklaida praneša, kad dėl LR konsulo Dubajuje ne-tinkamo elgesio Užsienio reikalų ministerija ten esantį konsulatą pa-naikina ir steigia ambasadą Kaire. Ambasados klausimas Kaire buvo aktualus jau prieš devynerius me-tus, bet reikėjo steigti ambasadą beveik kiekvienoje Europos valsty-bėje.

1991 m. lapkričio 19 d. susitiki-me Romoje, LR Aukščiausiosios tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis pareiškė, kad nori ma-ne skirti ambasadorium arabų valsty-bėms su atstovybe Kaire. Postas buvo strategiškai svarbus. Egiptas priklausė Artimųjų Rytų ir Afrikos regionams. Iš Kairo būtų buvę gali-ma atstovauti Lietuvos interesams apie 18 mahometonų religijos valsty-bių.

Nuo 1968 m. darbavau si Pa-saulinės maisto ir žemės ūkio orga-nizacijoje (FAO) Bahreine, Džibu-tyje, Egipte, Jungtiniuose arabų emirateuose, Katara, Kuveite, Oma-ne, Sirijoje, Somalyje, Turkijoje. Trejus metus buvau šios organizaci-jos ambasadorius/atstovas Pietų Sudane ir FAO atstovo pavaduoto-jas visam Sudanui. Turėjau gerus asmeninius ryšius su šių valstybių vadovais. Tarptautinė teisė studija-vau Vokietijoje, o politikos bei ekonomikos akademinius laipsnius gavau Oksfordo universitete. Ka-dangi dauguma šių valstybių buvo Anglijos itakos sferoje, Oksfordas man padėjo sudaryti greitesnius ryšius.

Tuo metu buvau FAO tarnau-tojas ir po atsisakymo turėjau palikti Italiją. Pirmininko Lands-bergio pasiūlymą priėmiau su sąly-ga, kad mane laikinai paskirtų am-basadorium prie FAO, nes iš Ro-mos bus lengviau įsteigti ambasadą Kaire. Šis "laikinas" paskyrimas truko iki pernai metų vidurio. Sa-vo kandidatūros į Kairą daugiau nekėliau.

Nuo 1992 m. kiekvienai Lietu-vos vyriausybei pakartotinai minė-jau apie reikalingumą turėti amba-sadą Kaire ir ambasadorium pa-rinkti asmenį, gerai žinantį maho-metonų religiją, arabų istoriją, pap-ročius bei galvosena, nes net vienas *faux pas* gali sugadinti asmens ry-šius visai atečiai. Malonu patirti, kad pagaliau ambasada Kaire bus įsteigta.

Ambasadorius Algirdas Žemaitis, Roma

Panevėžio grupės jaunieji šokėjai, dalyvavę Tautinių šokių šventėje Toronte-Mississaugoje, susitikime su dantų gydytoja A. Kazlauskiene, išklausė jos paaiškinimų apie dantų higieną

Nuotr. S. Kazlauskio

Buitinis vanduo seniau ir dabar

B. STUNDŽIA, Torontas

Kai pasaulis atsirado, nebu-vo vandens, vien tik karšti garai. Dabar didžiulia vandens, net apie 97%, yra vandenynuose, jūrose ir žemės plutoje. Žemės paviršiaus vandens nesudaro nė 0.1%. Dar apie 2% gėlo van-dens yra šiaurės ir pietų ašigalių ledynuose, o mažiausiai – at-mosferoje.

Kasmet apie 95,000 kubinių mylių vandens, daugiausia iš vandenynų, išgaruoja ir tik 15, 000 kubinių mylių kritulių pavi-dalu sugeria sausumas. Tas van-duo žemėje ir palaiko gyvybę. Vanduo visą laiką keičiasi. Nesistebėkime, kad kartais geria-me tą vandenį, kuriuo prieš mi-lijonus metų troškuli tenkino di-nozaurai.

Kas yra vanduo? Teoretiš-kai sakant, vandenį sudaro du vandenilio ir vienas deguonies atomas, užpildydami elektronų orbitas ir pasidalydami elektro-nais, kad vandens molekulės būtų pastovios.

Reikia panaudoti nemažai energijos, kad galėtume vande-nį suskaldyti į sudedamąsias da-lis. Žinoma vandens formulė H₂O yra tik ant popieriaus, nes vandenilis ir deguonis turi ma-žais kiekiais savo giminaičius, vadinamus izotopais.

Be tų giminaičių vandenyje yra įvairių ištirpusių mineralų, dėl to kai kurie vandenys turi gydomų savybių, arba sudaro nepageidaujamą kietumą. Van-duo yra dar ypatingas tuo, kad gali būti skystas, kietas ir garų pavidalu.

Dabar, palyginus su keliais praėjusiais šimtmečiais, van-dens suvartojama nepaprastai daug, o spėjama, kad istoriniais laikais dėl vandens stokos išny-ko eilė valstybių bendruome-nių ir tik labai turtingi galėjo le-pintis į namus vamzdžiais atbė-gančiu vandeniu.

Senovėje priešų apsupti miestai, jei turėdavo pakanka-mai vandens, galėdavo ilgiau nepasiduoti. Vandens telkiniai buvo ir dabar naudojami susi-siekimui, žemės ūkyje, pramo-nėje ir pramogose.

Iš kitos pusės, kol atsirado mikrobiologijos mokslas, kol pradėta vandenį valyti ir dezin-fekuoti, vanduo buvo įvairių li-gų, ypač šiltinės, nešėjas. Dabar, dėl žmonių visokeriopos veiklos, dėl gyvenviečių tankumo, iš-augusios pramonės, nepaprastai padidėjo vandens užterštumas,

"Freedom - Laisvė"

Lietuviškas filmas tarptautiniame Toronto festivalyje

Toronto filmų festivalis turi labai gerą dažnai "geriausio, di-džiausio ir populiariausio" festi-valio vardą. Jis trunka 10 dienų (nuo rugsėjo 7 iki 16). Rodoma 300 įvairiuose pasaulio kraštuose sukurtų ir specialiai atrinktų filmų. Į jį suvažiuoja šimtai ži-nomų ir naujų filmų režisierių, gamintojų, tūkstančiai žiūrovų ir filmų "žvaigždžių".

Š.m. festivalyje dalyvauja jaunas ir talentingas lietuvis fil-mų kūrėjas Šarūnas Bartas, gi-męs 1964 m. Žemaitijoje. Filmų studijas yra baigęs Maskvos Ki-losukūrės penkis filmus: "Three Days", 1991, "Corridor", '94,

"Few of Us", '95, "The House", '97 ir "Freedom", 2000.

Š. Barto labai išgirtas filmas "Freedom" bus rodomas šiame festivalyje du kartus – penktadienį, rugsėjo 15-tą, 6.45 v.v., "Varsity" kine (Manual Life Building, kampas Bloor ir Bay) ir šeštadienį, rugsėjo 16-tą, 2.15 v.p.p. "Cumberland" kine (Cumberland gat., Yorkville). Daugiau informacijos galima gauti skambinant: 968-3456.

Dauguma bilietų Toronto festivalyje būna iš anksto par-duota, bet dažnai dar jų lieka ir galima gauti prieš kiekvieną seansą, bet reikia ateiti gerą pusvalandį ar valandą anksčiau ir pastovėti eilėje.

Filmas "Freedom" kaip daugelis šių laikų filmų yra pa-rengtas Prancūzijos, Portugalijos ir Lietuvos pastangomis, 95 minučių ilgumo, spalvotas. Fil-mo tekstas – Š. Barto, režisūra-filmavimas Š. Barto ir Rimvydo Leipaus, filmo redaktorė – Min-gailė Murmulaitienė, muzika Kipro Masanausko. Pagrindi-niai aktoriai: Valentinas Ma-salskis, Fatima Ennafflaoui ir Axel Neumann. Filmas tariamai vyksta nežinomam krašte, bet tikriausiai yra filmuotas Kuršių Nerijoje.

Toronto ir apylinkėse gyve-nantieji lietuviai savo dalyvavi-mu turėtų kuo daugiau paremti šį filmą ir tuo paskatinti festiva-lio rengėjus ateityje rodyti dau-giau lietuviškų filmų.

G. Procuta

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS

Re/max West įstaigoje ilgiausiai dirbantis agentas

- ♦ 25 metų namų remonto patyrimas ♦ Dau-giau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo pa-tyrimas ♦ Namų nuomojimų ir nuomininkų rei-kalų specialistas.

RE/MAX West Realty Inc.

1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel.
416 769-1616, namų – **416 769-3577**

Nemokamas namų įvertinimas

Dantų gydytoja

Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.

115 Lakeshore Rd. E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5 **Tel.: 905 271-7171**
(Į vakarus nuo Hurontario)

NAUJAS ERDVUS KABINETAS
Patogus, nemokamas mašinos pastatymas

Bloor West Village

DENTAL CARE

Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas

2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

ORTODONTAS

(Orthodontist)

DR. R. KARKA, D.D.S. M.s. Dip. Orth.

2326 Bloor Street West, Suite 200
(Prie Jane gatvės)

416 769-2526

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.

PACE, JOHNSON

5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2

Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

Astra Travel & Services Inc.

1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus | vakarus)
Ontario, Canada, M6P 1A7

LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA SIŪLO:

- * Keliones į Lietuvą * Keliones į šilto krašto * Draudą *
- * Bilietus atvykstantiems iš Lietuvos (pristatymas į namus per vieną parą) *
- * Dokumentų vertimą * Iškvietimų sutvarkymą ir išsiuntimą *
- * Dideles nuolaidas dažnai keliaujantiems *
- * Sažiningą, rūpestingą patarnavimą ir žemas kainas *

VISŲ SKRENDANČIŲ Į LIETUVĄ SIŪ VASARĄ DEMESIUI!
Vyksa bilietų išpardavimas keliaujantiems suomių linija "Finnair".

Tel: 416 538-1748 FAX: 416 538-4390

MARGUTIS

PYSANKA - V.I.M. Inc.

4134 Dundas St. West,
Toronto, ON, M8X 1X3
Tel. (416) 233-4601
Fax (416) 233-3042

Reguliarūs maršrutai siuntiniams jūra ir lėktuvu tiesiai į Vilnių.

Greitas ir garantuotas siuntų pristatymas Lietuvoje.

Nemokamai surenkame siuntas iš Jūsų namų.*

Tel: (416) 233-4601

VILNIUS

*Galiau kai kurie apribojimai.

UKRAINIAN POST INTERNATIONAL

SIUNTINIAI Į BALTIJOS VALSTYBES

2985 Bloor St. W., Etobicoke
(Šalia "Paramos" kredito kooperatyvo skyriaus)

- ♦ siunčiame siuntinius lėktuvu ar laivu
- ♦ pinigų pervedimas (money transfer)
- ♦ pristatymo patarnavimai (courier service)
- ♦ maisto siuntiniai
- ♦ jokių svorio apribojimų
- ♦ nemokamas siuntinių paėmimas iš jūsų namų
- ♦ kiekvienas siuntinys yra pristatomas į adresato namus ir patvirtinamas gavėjo nuotrauka

MŪSŲ KAINOS VISADA ŽEMESNĖS UŽ KITŲ

Teiraukitės mūsų įstaigoje tel. **416 237-1435** arba pas agentus:
TORONTE: "Astra Travel" 416-538-1748, "Via Baltica" 416-767-6210
HAMILTONE: Beatas Brasas Import-Export 905-518-1867, 905-545-8868

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Priima pacientus pagal susitarimą

Tel. 416 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

Home Life/Realty One Ltd.
2261 Bloor Str. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) **763-5161**
Fax: 416 763-5097

Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais.
Patarnauju lietuvių visuomenei 13 metų

WALTER V. DAUGINIS
INSURANCE - DRAUDIMAS

KEN GIBB REAL ESTATE & INSURANCE
300 North Queen St., Suite 105N
Etobicoke, Ont. M9C 5K4
(šiaurinė pusė Queensway; prieš Sherway Gardens)
Tel. 416 622-5305 arba 1-800-463-5305
Faksas 416 620-7584

TORONTONT

Anapilio žinios

– Kun. Justinas Aleknavičius, taip gražiai šią vasarą darbavęs mūsų tarpe, rugsėjo 4 d. išvyko į Romą tolimesnei studijai. Linkime jam Visagalo palaimos moksle bei gyvenime.

– Pradedant ateinančiu savaitgalio, Delhi Šv. Kazimiero šventovėje sekmadieniais Mišios vėl bus šeštadieniais 3 val. po pietų.

– Kadangi ateinančių savaitgalį, rugsėjo 9-10, klebonas bus išvykęs į Montrealio Aušros Vartų parapijos 50 m. gyvavimo sukakties šventę, Mišias Delhi Šv. Kazimiero šventovėje aukos Londono klebonas kun. Kazimieras Kaknevičius, Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje Mišias aukos kun. Liudas Januška, OFM, o Anapilio Lietuvos kankinių šventovėje – kun. Pijus Šarneckas, OFM.

– Rugsėjo 30, trečiadienį, palaidotas a.a. Juozas Dičpetris, 92 m. amžiaus.

– Rugsėjo 1, penktadienį, palaidota a.a. Teresė Bačėnienė, 85 m. amžiaus.

– “Zodis tarp mūsų” rugsėjo spalio knygelių laida platinama sekmadieniais parapijos salėje.

– “Angeliukų” choras po vasaros atostogų pradės savo veiklą rugsėjo 10, sekmadienį, ir jau giedos tą dieną Lietuvos kankinių šventovėje 9.30 v.r. Mišiose.

– Lietuvos kankinių parapijos choras po vasaros atostogų renkasi savo pirmąją repetitiją rugsėjo 10, sekmadienį, 10 val. ryto įprastame repetitijų kambaryje Anapilio salės antrame aukšte.

– Mūsų parapijos šventė šiais metais bus švenčiama rugsėjo 24, sekmadienį. Šventės metu bus minima mūsų ilgamiečio klebono ir Anapilio įkūrėjo a.a. kun. Petro Ažubalo 20 m. mirties sukaktis.

Iškilmingos pamaldos bus 3 val. po pietų Lietuvos kankinių šventovėje. Po pamaldų bus eiseną į kapines ir vaišės Anapilio salėje.

– Šv. Mykolo katedroje spalio 8, sekmadienį, 12 val. bus santuokos pagerbimo Mišios, kurias atnaušaus kard. A. Ambrozič. Kviečiami dalyvauti visi naujas poras Santuokos sakramentui ruošusieji ir tie, kurie šiais metais švenčia savo santuokinio gyvenimo 25 m. arba 50 m. sukaktis.

– Diak. Vytauto Staškevičiaus kunigystės šventimui numatomi Anapilyje ateinančiais metais birželio 24, sekmadienį.

– Mišios rugsėjo 10, sekmadienį: 9.30 v.r. už Juzę ir Praną Žaliauskus, Ramutę Grigoniene ir Oną Skukauskienę; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 10 v.r. už Feliksą Noreiką; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje, rugsėjo 9, šeštadienį: 3 v.p.p. už a.a. Bronių Čeiką.

Muziejaus-archyvo žinios

– Maloniai kviečiame visus į jungtinę Čikagos lietuvių tapybos ir grafikos parodą. Susipažinsite su naujosios išeivijos kūryba Amerikoje. Jau patikęs darbai, galėsiant papildyti savo namų meno kolekciją. Atidarymas 2000 m. rugsėjo 24 d., 12 v.p.p. Anapilyje; 2185 Stavebank Rd., Mississauga. Tel. 905 566-8755. Bus vyno vaišės, o 1 – 2 val. p.p. klasikinę muziką gros muzikantės.

Maironio mokyklos žinios

– Po ilgų ir smagių atostogų jau laikas grįžti prie knygų. Toronto Maironio mokykla (nuo darželio iki 8 kl.) pamokas pradės šeštadienį, rugsėjo 16, 9.30 v.r. Jos tęsis iki 12 v. Kas dar neužregistravo vaikus, galės tai padaryti 8.45 v.r. Mokiniai susirinks auditorijoje 9.30 v.r., iš kur mokytojai nusives juos į klases.

– Aukštesnįjį lituanistinį kursai prasidės rugsėjo 30 d. Jiems registracija vyks rugsėjo 16 ir 23 dienomis. Prašome tėvus bei mokinius dalyvauti labai svarbiame, informaciniame pasitarime rugsėjo 30 d., 9.10 v.r.

– Mūsų mokyklos vyresnės kankininkės ruošiasi koncertuoti Detroito spalio 1 d.

Živilė

– Išeivijos lietuvių klierikų studijų fondui \$50 aukojo J. Gataveckas.

– Kauno arkivyskupijos Vaisių dienos centrams \$20 aukojo S. Mažeikienė (a.a. Alvydo Šaltenio atminimui).

– Šv. Jono lietuvių kapinėms \$500 aukojo V. Balnienė (savo brolio a.a. Vytauto XVII mirties metinių proga); \$100 – K. Norkus (savo žmonos a.a. Elytės atminimui); \$50 – A. A. Langai, A. Matulaitis.

– Papildymas. “TŽ” nr. 35, psl. 5 išspausdinta a.a. muz. St. Gailevičiaus paminklo nuotrauka nenurodant autoriaus. Paašikėjo, kad jos autorius yra M. Pranevičius.

Prisikėlimo parapijos žinios

– Praeitą sekmadienį pamokslus sakė svečias iš Lietuvos kun. Gediminas Numgaudis, OFM. Kanadojį jis vedė mėnesio rekolekcijas trim pranciškonam – br. Evaldui Daruliui, OFM, br. Petriui Šarkai, OFM, br. Juozapui Žukauskui, OFM. Jie šį trečiadienį, rugsėjo 6, per 10 v.r. Mišias padarys įžadus visą gyvenimą laikytis Pranciškonų ordino regulos. Šį ketvirtadienį, rugsėjo 7, 7 v.v. vysk. Paulius Baltakis, OFM, br. J. Žukauskui, OFM, suteiks diakono šventimus.

– Platinami bilietai į br. Juozapui Žukauskui, OFM, kunigystės šventinų vakarienę, kuri įvyks rugsėjo 17 d. po 4 v.p.p. Mišių, kurias atnaušaus ir kunigystės šventimus suteiks vysk. Paulius Baltakis, OFM. Sekmadieniais pakvietimus galima įsigyti salėje, o kitu laiku pas V. Tasecką 905 824-4461.

– Rugsėjo 31 d. palaidotas a.a. Vincas Normantas, 82 m. Paliko žmoną Ismeną ir dukrą Elizabeth. Rugsėjo 2 d. palaidota a.a. Bronė Dicevičienė, 91 m. Paliko dukras Rūtą Simanavičienę ir Ireną Baziliauskienę su šeimomis ir giminės Lietuvoje.

– Parapijos choro repetitijos po vasaros atostogų prasidės rugsėjo 14 d., 7 v.v. muzikos studijoje. Naujo sezono pradžia yra gera proga ir naujiems choristams įsijungti į parapijos chorą.

– Parapijos padėkos šventė už iki šiol nuėitą parapijos kelių vyks spalio 14-15 d.d. Šeštadienį, spalio 14, metinė parapijos vakarienė su ypatinga programa, kurią atliks Čikagos “Dainavos” ansamblio vyrų oktetas; sekmadienį iškilmingos padėkos Mišios, parapijos veiklos nuotraukų paroda, didžukulių vaišės, užsiėmimai vaikams ir t.t. Šventės proga ruošiamasi išleisti laikraštėlį su parapijiečių mintimis, nuotraukomis, parapijinio gyvenimo prisiminimais.

– Dviejų tūkstančių m. krikščionybės jubiliejų švęs įvairių grupių krikščionys rugsėjo 17 d., 4 v.p.p. Toronto rotušės aikštėje (Nathan Philips Square). Jei tą dieną lytų, iškilmės vyks Šv. Pauliaus anglikonų šventovėje, 227 Bloor St. E. Katalikams atstovaus Toronto arkivyskupas kardinolas Ambrozic ir kiti. Visi yra kviečiami šventėje dalyvauti.

– Mišios sekmadienį, rugsėjo 10: 8.15 v.r. už a.a. Alfonsą Gėldutį; 9.15 v.r. už a.a. Eleną Gegužienę ir jos šeimos mirusius; 10.15 v.r. už a.a. Algį Strumilą, už a.a. Juozą Kaulių ir už a.a. Juozą ir Magdalėną Barščiauskus; 11.30 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius.

Lietuvių Namų žinios

– Rugsėjo 3 d. mūsų svetainėje pietavo 160 žmonių. Prancėsimą padarė ir su svečiais supažindino LN vyrų būrelio narys J. Rovas. Svečių knygoje pasirašė J. ir V. Garniai.

– LN valdybos posėdis įvyks rugsėjo 21 d., 7 v.v.

– LN moterų būrelio susirinkimas įvyks rugsėjo 6 d. LN seklųioje.

– Spalio 1 d., 2 v.p.p. Lietuvių Namų svetainėje įvyks susitikimas su buvusiu Lietuvos respublikos sveikatos apsaugos ministru A. Vinkumi. Svečias skaitys paskaitą tema “Dabartinė Lietuvos medicinos padėtis ir ką tai reiškia į Lietuvą atvykusiems lietuviams – turistams”.

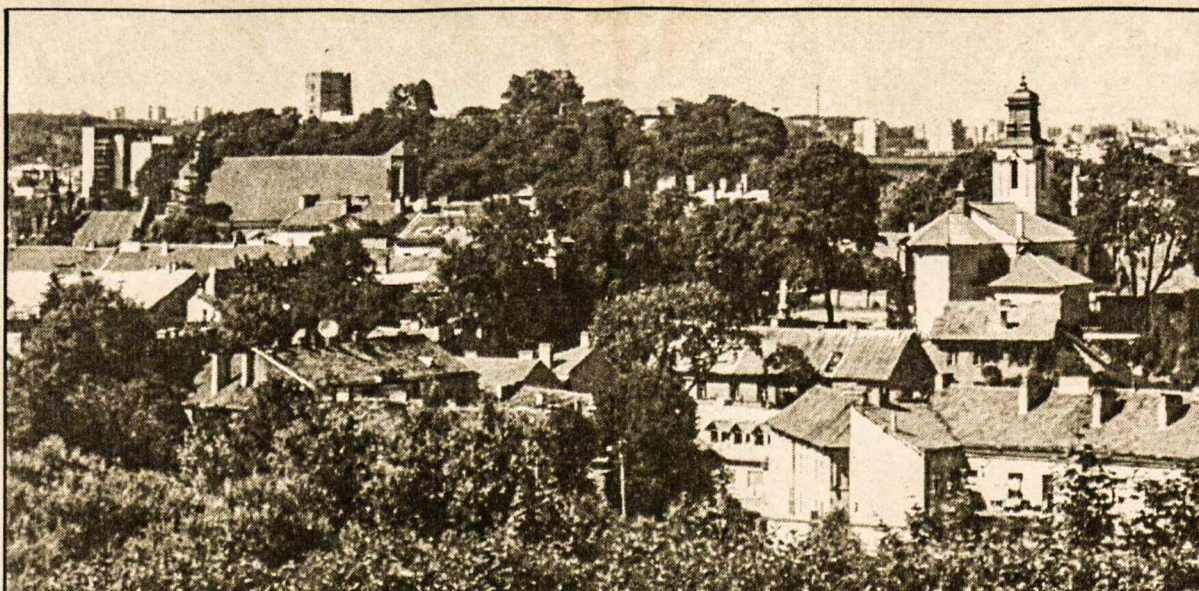
– Rugsėjo 17, sekmadienį, 2 val. p.p. Lietuvių Namuose bus paskaita “Lietuvos politinė ir ekonominė padėtis šiandien ir po seimo rinkimų – spalio 8-tos d.” Paskaitininkas – dr. V. Samonis.

– Solistai N. Paltinienė ir E. Ivanauškas koncertuos Lietuvių Namuose lapkričio 12, sekmadienį. Koncertą ves aktorė S. Navardaitienė.

Slaugos namų žinios

– Slaugos namų statybai aukojo: E. Underys – \$1,000, B. Sergautis – \$500 (\$600), A. Gudavičius – \$500 (\$870), O. Kowalski – \$100 (\$135), E. Petrus – \$50. A.a. A. Zemaitaitis atminimui po \$20 aukojo L. Balsienė (\$5,363.70) ir L. Pocienė (\$365). Slaugos namų vairojaus komitetas dėkoja visiems aukotojams už nuosirdų dosnumą ir paramą Slaugos namams. Slaugos namams aukos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siūsti tiesiog: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, ON, M6P 1A6. Norintys gauti daugiau informacijos apie Slaugos namus prašomi skaityti elektroniniame puslapyje: <http://www.planeteer.ca/~litr/>

– DALINČIAUSI 2 megamųjų buto nuomą. Patogus susisiekimas. Yra vieta automobiliui. Skambinti Litai tel. 416-766-8246 tarp 9-10 v.r. arba palikti žinutę.

Vilnius vasarą, kai jį kasdien aplanko tūkstančiai turistų iš Europos, Amerikos ir kitų šalių Nuotr. R. Puterio

“Tėviškės žiburių 50-mečio proga išleistas sukurtyvinis leidinys jau išspausdintas ir siuntinėjamas visiems prenumeratoriams. Toronte, Mississaugoje ir kitose artimesnėse apylinkėse gyvenantys ir galintys leidinį atsiimti iš “TŽ” administracijos (2185 Stavebank Rd., Mississauga) kviečiami tai padaryti iki rugsėjo 15 d. Tuo būtu sumažintos siuntinėjimo išlaidos. Norint atsiimti vėliau, arba jeigu leidinys jau buvo gautas (pvz. “TŽ” spaudoje vakare) ir nebereikia siųsti, skambinti administracijai tel. 905 275-4672, palikti pavarę su žinute. Po rugsėjo 15 d. visi kiti bus išsiunčiami Kanados paštu.

“Atžalynas”, Toronto lietuvių tautinių šokių grupė, kviečia jaunus šokėjus nuo 5 m. amžiaus registruotis š.m. rugsėjo 12, antradienį, 7 v.v., Toronto Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St. W., kur repetitijos vyks tuo pačiu laiku antradieniais. Informaciją teikia Audra Jefremovaitė tel. 416 534-2260.

– Toronto vyrų choras “Aras” pradeda savo 22-ąją sezoną. Šiandien “Aras” yra svarbi ir neatskiriama lietuviško kultūrinio gyvenimo dalis. Choras dainuoja Vasario 16-osios, Kovo 11-osios minėjimuose, Kariuomenės šventėje, “Šiupinyje”, medžiotojų baliuje ir visur jis kviečiamas. Kasmet choras išvyksta koncertuoti ir į kitas vietas. Praeitą sezoną sėkmingai koncertavo Montrealyje, Londone, pasirodė “Tėviškės žiburių” 50-mečio spaudoje vakaro programoje.

Jau penkti metai chorui vadovauja profesionalė muzikė, dirigentė, sol. Lilija Turūtaitė. Ji visada pilna naujų planų, kūrybinių idėjų ir energijos.

Prasidedant naujam sezonui, jį pati nuosirdžiai kviečia jungtis į šį chorą ir naujus dalyvius. Choro “Aras” repetitijos vyksta pirmadieniais, 7 val. vak. Lietuvių Namuose. Pirmoji repetitija – rugsėjo 11 d. Dėl smulkesnės informacijos prašom skambinti Lilijai tel. 416 535-7051. Choro dalyvis

PADĖKA

Esu nuosirdžiai dėkinga už mano padarytą staigmeną mano 90-tojo gimtadienio proga, š.m. rugsėjo mėn. 17 d. “Vilniaus Manor” salėje gausiai atvykusiems mane pagerbti. Ypač dėkinga organizatorei L. Balsienei ir jos talkininkėms: p.p. Puodžiukienei, V. Rupkavienei ir kitoms, kurios suruošė tą paminėjimą mano garbingo amžiaus sulaukus.

– Ačiū Toronto liet. pensininkų klubo pirmininkui A. Sukauskui už pasveikinimą klubo valdybos vardu ir rožių puokštę, o P. Norušienei už tai proga sukurtą ir paskaitytą eilėraštį. Rugsėjo mėn. 24 d. Toronto liet. pensininkų klubo choras “Daina” ir jo vadovė L. Turūtaitė, seniūnės Teofilės Kobelskienės iniciatyva, taip pat paminėjo mano 90-tą gimtadienį.

Už tokį pagerbimą visiems, visiems nuosirdžiausias ačiū – Ona Fagockytė-Juodviršienė

A. a. BRONĖS DICEVIČIENĖS atminimui aukojo Lietuvių slaugos namams:

\$30 – G. R. Paulioniai, H. R. Simanavičiai, T. B. Stanuliai; \$25 – A. E. Malinauskai; \$20 – V. V. Baliūnai, I. S. Balsevičiai, I. Baziliauskienė, A. B. Matulaitis, V. S. Piečiūčiai, I. Punkrienė, M. Tarvydienė; \$10 – M. Povilaitienė, A. R. Simanavičiai; \$5 – A. Viskontienė. Iš viso – \$285.

Nuosirdžiai dėkoja –

Lietuvių slaugos namų vairojaus komitetas

Ambasadados pranešimas

Lietuvos diplomatinė atstovybė Kanadoje kviečia Lietuvos respublikos piliečius, gyvenančius šiame krašte, registruotis būsimiems Lietuvos seimo rinkimams, kurie įvyks š.m. spalio 8 d. Registruotis galima ambasadoje (130 Albert St., Suite 204, Ottawa, Ont., K1P 5G4) nurodant vardą, pavardę, gyvenamąją vietą Kanadoje ir Lietuvoje tiems, kurie balsavimo metu lankys Kanadą, Lietuvos respublikos piliečio paso numerį ir asmens kodą, įrašytą pase. Galima registruotis asmeniškai arba duomenis apie save atsiųsti paštu. Registruojantis paštu reikia pristatyti kopiją paso puslapio, kuriame įrašyta gimimo data ir kiti duomenys. Visi užsiregistravę gaus balsavimui reikalingus dokumentus. Inf.

Kviečiame lietuvišką jaunimą, “Kretingos” stovyklautojus ir tėvelius į Vasaros prisiminimo šokius

Muzika su DJ-Chad 2000 m. rugsėjo 23, šeštadienį veiks krautuvėlė
Prisikėlimo parapijos patalpose
Jaunesniems 7-9 v.v. Vyresniems 9-12 v.v.
Įėjimas – \$8 Rengia Prisikėlimo parapijos Jaunimo sekcija

Visi kviečiami į dailininkės

Rimos Mačikūnaitės PARODA

2000 m. rugsėjo 17, sekmadienį,

nuo 10 v.r. iki 6 v.v.

Prisikėlimo parapijos parodų salėje

1021 College St., Toronto, Ont.

Tel.: (416) 603-0724

A.a. Gediminui Melnykui iškeliauvus amžinybėn, nuosirdžiai užjausdami velionies žmogą Onutę, jos šeimą bei visus artimuosius, J. K. Dervaičiai “Tėviškės žiburiams” aukojo \$25.

A. a. Valentinui Mačioniui mirus, užjausdami jo žmoną Laimą, dukras Gražiną ir Laimutę bei vaikaite Gintarėlę, džiavo ir vėžiu sergantiems vaikams ir tremtiniais Lietuvoje aukoję: \$20 – I. Kymantas, L. Einikis, R. P. Tumpos, V. P. Gulbinai, B. D. Vaidilos, V. Vaidotas, B. P. Sapliai, I. Punkrienė, A. Genčiuvienė, D. Matukas, J. Rovas, B. Jankauskienė, I. L. Adomavičiai; \$10 – A. R. Simanavičiai, D. Baziliauskienė, S. Pranskevičius, K. Kaminskienė; \$5 – O. Juodišienė, O. Kowalski, D. Klibingaitienė, E. A. Žolpiai, N. Merklelienė. M. P.

A. a. Marijai Petrikienėi mirus, jos atminimui lietuviškoms mokykloms Gervėčių parapijoje aukoję: \$40 – A. I. Jurcevičiai; \$30 – P. B. Sapliai; \$20 – A. Bražys, A. Genčiuvienė, I. Punkrienė, A. L. Smolskiai, K. K. Stankai, H. Sukauskas, A. R. Ulbos, I. A. Žemaičiai; \$15 – S. A. Petraičiai; \$10 – O. R. Berentai, J. Karaliūnas.

Aukas rinko B. Matulaitienė ir M. Povilaitienė.

Ilonos Beresnevičienės

MUZIKOS STUDIJA
Akompagnavimas ir privačios pamokos (mokinams nuo 5 m. amžiaus)
Tel. (416) 766-9959

Prisimindami a.a. Antaną Žemaitaitį ir užjausdami jo šeimą, Stasė ir Julius Sinkavičiai atsiuntė auką \$50 Lietuvoje skurstantiems našlaičiams sušelpiti. Dėkoja – KLKM dr-jos centro valdyba

A. a. Marijos Petrikienės atminimui, užjausdami jos dukrą Aliciją Jurevičienę su šeima ir visus gimes, džiavo ir vėžio ligomis sergantiems tremtiniais aukoję: \$25 – A. I. Jurcevičiai; \$20 – R. Kaknevičienė, G. Soltys, J. Jurevičius, B. Galinienė, B. V. Biretos, J. Karaliūnas; \$10 – B. Čepaitienė, D. Baziliauskienė, Z. J. Klevinai, W. Gumowski, B. T. Stanuliai, V. Knyvaitė; \$5 – A. Gudavičienė.

Aukas surinko B. Matulaitienė ir M. Povilaitienė.

PARDUODAMAS naujas moderniškas dviejų aukštų mūrinis namas prestižiniame Vilniaus parke – Paukščių tako g-vė, Fabijoniškių seniūnijoje. Iki miesto centro – 15 min. automobiliu. Yra rūšys (basement), mansarda (sale-rium), keli balkonai, džiakuzi, apšildomas dujomis. Bendras plotas 579,12 kv. metrų, gyvenamasis plotas 239,53 kv. metrų. Sklypo plotas 0,218 hektarų. Kaina 350,000 JAV dol. Skambinti Algiiui (Lietuvoje) tel. 370 982 3580 arba Elytei (Kanadoje) 403 252-1056. Besidomin-tiems turime namo nuotraukas bei vaizdajuoste.

MONTREALQUE

Kun. Paulius Mališka rugpjūčio 27, sekmadienį, talkino klebonui kun. dr. Feliksui Jucevičiui Šv. Kazimiero parapijoje.

Aušros Vartų parapijos choras vasaros metu atostogauja. Šiais metais per sumą kiekvieną sekmadienį vargonavo muz. Lavrenti Djintcharadze. Taip pat jis pagiedodavo vieną kitą lotynišką giesmę, padedant daugiausia sol. Antanui Kėbliui arba ir balsingiesiems choristai.

“Gintaro” tautinių šokių grupė, vadovaujama Lino Staškevičiaus, susibūrė XI-ajai tautinių šokių šventei. Toje šventėje gražiai pasirodė. Dabar ši grupė ryžtasi neįsisikirstyti ir nori toliau veikti. Per Aušros Vartų parapijos 50 metų sukakties minėjimą pasirodys šio jubiliejaus dalyviams.

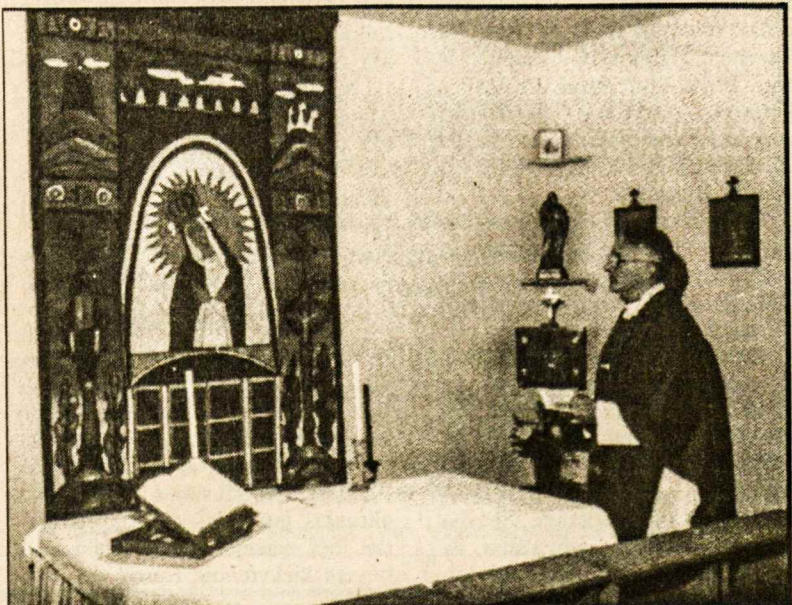
“Rūtos” klubo organizuota išvyka rugpjūčio 24 d. į “Upper Canada Village” nevyko. Užsiregistravo per mažas važiuojančiųjų skaičius.

A. a. Andrius Matusevičius, 84 m. amžiaus mirė rugpjūčio 25 d. Po gedulinį pamaldų Aušros Vartų šventovėje palaidotas rugpjūčio 30 d. Liko tolimesnį gimines ir bičiuliai. B.S.

Penkiasdešimtmetis. 1950 m. rugsėjo 12 d. T. Jonas Kubilius įsteigė parapiją, o 1955 m. balandžio 3 d. kardinolas Paul-Émile Lé-

ger pašventino šventovę. Todėl dėkingi tiems, kas rūpinosi šiais maldos namais, kas čia giedodavo, dirigavo, maldėsi, puošė, valė ir prižiūrėjo, kas vaikučius krikštijo, mokė katekizmo, Sutvirtinimo Sakramentą teikė, tuokė ir lydėjo į amžino poilsio vietą. Dėkojam kalvas gėrybių pagaminusioms ir kalnus lėkusių išplovusioms šeiminiškėms, ypač tiems, kurie iš penkių savaitinių algos dolerių po vieną aukojo šventovės klebonijos statyboms. Su pagalba minime visus mus aplankiusius svečius, vyskupus, kunigus, Tėvus jėzuitus, dirbusius Aušros Vartų ir jų žmonių sielų labai, lietuviškos kultūros platintojus, renginių ir visokiųjų suėjų organizatorius, mėginusius mūsų gražių tradicijų ir papročių dvasią gaivinti, šokių ir daina, eilėraščių ir liuanistinės mokyklos pamokomis savosios kalbos neužmiršti. Dėkojame visiems, kurių trūsus, prakaitu, kaštu ir rūpesčiu dar ir šiandien tebestovi atjau-nėjusi, apsilavusi šventovė, ir nūnai laukianti visų, kuriems brangus tikėjimas, malda, mūsų gražios krikščioniškos tradicijos. Dėkui ir tiems, kurie ir po mūsų ateis, melsis ir palaikys tą dvasią, atsivežtą iš ten, kur “Bėga Šešupė, kur Nemu-nas teka...”

T. Kazimieras Ambrasas, SJ

Visus “Tėviškių žiburių” skaitytojus nuosirdžiausiai sveikina 2000 m. rugsėjo 10 d. savo 50-metį švenčianti Montrealio Aušros Vartų šventovė ir parapija. Šioje šventovėje kasdien prie altoriaus meldžiame gausios Dievo palaimos, Šv. Mergelės Marijos globos.

KUN. K. J. AMBRASAS, SJ, Montrealis, 2000 metai

LITAS Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

DĖKOJAME už pasitikėjimą pavedant mūsų istaigai Jūsų apdraudas PER 45 METUS

Esame apdraudę 75% Montrealyje gyvenančių lietuvių. KVIEČIAME VISUS KITOS APSIDRAUSTI. Dėl kainų ir mokėjimų išsiaiškinkę sutarsime.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
Tel. (514) 722-3545 Fax: (514) 722-3546

Pareiškimas

Jokia valstybė, vykdanči tautžudystę, negali dalyvauti olimpinėse žaidynėse – šiuo šūkiu pradedamas pareiškimas (2000.VII.31), kurio kopiją “TŽ” atsiuntė mūsų bendradarbis J. P. Kedys. Pareiškimas adresuotas Australijos olimpiniam komitetui, Tarptautiniam olimpiniam komitetui ir Valstybiniam olimpiados komite-tams. Pareiškimu nurodoma, kad Lietuvos visuomeninių organizacijų konferencija “Tautžudystė Čėčėnijoje” atkreipia dėmesį į tai, kad komunistų pradėta tautžudystė sovietų imperijoje dar toliau tęsiasi – rusų imperializmas vykdo kolonijinį karą, tęsia karo nusikaltimus. Afganistano karo metu Rusija buvo boikotuojama. Ar yra kas pasikeitę po 20 metų? Konferencija reikalauja dėl tautžudystės Čėčėnijoje neleistį Rusijai dalyvauti olimpinėse Sidney žaidynėse.

Pareiškimą pasirašė Sąjūdžio, Politinių kalinių bei trem-tinių, Moterų lygos bei “Labo-ra” organizacijų atstovai. Šiuo pareiškimu pirmiausia norima atkreipti pasaulio dėmesį į Ru-sijos vedamą politiką, kuri nesiderina su žmogaus teisių ir tautos demonstravimu, reikšiamu tarptautiniuose renginiuose. Snk.

IEŠKOME vidutinio amžiaus mo-teris, kuri gyventų su mumis, ir atliktų namų ruošos darbus. Tel. 905-886-6918.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783.

BANGA RENOVATIONS, namų remonto bei patalysų bendrovė, atlieka įvairius staliaus, vidaus sienų (drywall), plytelių klojimo, dažymo darbus. Įrengia rūsius, vonios kambarius. Taiso smulkius vandentiekio bei elektros gedimus. Stato lauko verandas, tvoras. Garantuojamos prieinamos kainos ir darbo kokybė. Skambinti Robertui Melkiui, tel. 416 760-7181.

Punia Construction Ltd. NAMŲ REMONTO BENDROVĖ

• ATLEKAME: staliaus, dažymo, elektros, vandentiekio, susikabinusių plytų (interlocking), keramikos plytelių klojimo darbus
• IRENGIAME: rūsius, vonias, virtuves
• STATOME: verandas, tvoras
• DENGIAME stogus.

GARANTUOJAME GERĄ DARBO KOKYBĘ
Skambinti

ALVYDUI GRIGUČIUI
tel. (905) 848-9628

(pager) (416) 609-5108